

Halldor O. Opedals fond
(2) fram til 2004

Halldor O. Opedals fond

for norsk målreising og måldyrking

Org. nr.: 977 152 836

Postboks 919 – Sentrum
5808 BERGEN

Oslo, 2. september 2004.

Til:

Mona Stormark

Lars Bjarne Marøy

Bjørn Tormod Ringdal

Arne Skjerven, styresmann uppnemnd av Norsk Måldyrkingslag

Noregs Mållag

Norsk Måldyrkingslag, v/ Arne Gjeraker (samstundes varamann)

Ivar Aasen-sambandet

Vestlandske Mållag,

v/Kjell Kjerland (samstundes styresmann uppnemnd av Vestlandske Mållag (?))

Vestmannalaget

Sissel-Anny Hjelmtveit, styresmann uppnemnd av Vestmannalaget

Vincent Eye Færavåg, styresmann uppnemnd av Ivar Aasen-sambandet

Kåre Lilleholdt, styresmann uppnemnd av Noregs Mållag

Marie Morken, varamann – Noregs Mållag

Torfinn Slettebø, varamann – Vestlandske Mållag (?)

Skjalg H. Halmøy, varamann – Vestmannalaget

INNKOMNE MERKNADER TIL ÅRSMELDINGI OG REKNESKAPEN FOR 2003.

Formannen i fondsstyret syner til at årsmeldingi for arbeidsbolken 2003-2004 og rekneskapen for kalenderåret 2003 hev vore ute på høyring millom styremennene og vallagi til fondsstyret.

Det hev kome inn merknader frå:

- Arne Skjerven, dagsett 16. juni og 7. juli 2004
- Vestmannalaget, dagsett 6. august 2004
- Vestlandske Mållag (VM), dagsett 6. august 2004

Noregs Mållag (NM) hev meldt at dei ikkje hev nokon merknad til årsuppgjerdi.

Formannen hev tala med Arne Skjerven yver telefon. Det er, etter det formannen kunna uppfatta, semja um at brevi frå Arne Skjerven ikkje skal inn som ein del av årsmeldingi.

Formannen vil difor koma inn på merknadene frå Vestmannalaget, i same rekkefylgja som Vestmannalaget. Under punkt 3 i merknadene til årsmeldingi frå Vestmannalaget gjev formannen òg svar på Vestlandske Mållag (VM) sine merknader. Detta sidan VM sine merknader er nær samanfallande med Vestmannalaget sine merknader under punkt 3.

Rekneskapen for 2003:

Formannen ser på ny at Vestmannalaget trur vallagi kann styra fondet og fondsstyret. Formannen ser òg at Vestmannalaget i brevet sitt hev synt attende til Hans Sørbø. Formannen vil difor syna kva Hans Sørbø skreiv, alt 6. mai 2000, um rolla som vallagi hev i høve til godkjenningi av rekneskapane frå fondet. (Leidulv Hunvin slutta seg til ordi frå Hans Sørbø):

Det er grunn til å minna um at dei lag som set inn styremenn i fondsstyret ikkje er eit organ i fondet (stiftingi) som har med godkjenning av rekneskapen å gjera. Det gjorde eg greie for på styremøtet 8. april [2000]. Mistydingi til Aasen-sambandet kan ein skjøna ut frå Opedals regelverk, der det heiter at organisasjonane skal godkjenna rekneskapen. Men ein får ha i minne at Opedal skreiv den regelen i 1971, medan me fekk lov um stiftningar i 1980. Lovi gjev høve til å ha organ utanfor styret, til dømes eit som har til oppgåve å fastsetja rekneskapen etter framlegg frå styret. Slik er det likevel ikkje skipa i Opedalfondet. Derimot er det sedvane for at styremennene orienterer det lag dei er uppnemnde av. ([] Tilføyd av formannen)

1. Vestmannalaget, som ein av dei største luteigarane i Norsk Bokreidingslag L/L (NBL), peikar på at NBL hev søkt um å få utreidd midlane frå den interne avsetnaden til *Norsk Målsoga*. NBL hev ikkje svara på um dei godtek dei vilkåri som gjeld for å søkja um milder frå den interne avsetnaden. NBL hev dei siste åri fenge fleire brev/uppmodingar um å gjera greide for ulike umstende og svara på um dei godtek vilkåri som fondsstyret hev fastsett, utan at svar er kome. Søknaden som Vestmannalaget syner attende til stettar ikkje fondsstyret sine vilkår, og er difor ikkje rekna som ein søknad. Vestmannalaget meiner at formannen og skrivaren vantar dømekraft i høve til at fondsstyret hev peika på NBL sitt andsvar for klagemåli sine andsynes Fylkesmannen i Hordaland. NBL er som alle andre skuldig til å gjera upp når dei hev gjort skadeverk. Fondsstyret meiner klagemåli som er sende frå Vestmannalaget og serskilt NBL er so grunnlause at det vil vera grunnlag for å vurdera å gjera NBL andsvarleg for sakkostnadene til fondsstyret. Formannen meiner tvert um at det vil vera ei grov forsømming um ein unnlet å fremja fondet sine interesser, ogso andsynes nærskylde tiltak. Fondsstyret hev med det ikkje konkludera, slik ein kann få inntrykk av um ein les brevet frå Vestmannalaget.
2. Vestmannalaget godtek ikkje at driftskostnadene for 2003 er på meir enn 120 000 kronor. Det er klårt at driftskostnader på kr. 120 000 ikkje er noko ein ynskjer. Arbeidet med fondsfyresegni og klagemåli frå Vestmannalaget og NBL kravde saklege og utdjupande svar. Det er òg nytt at kostnadene med prisutetingane er førde under driftskostnader. Vestmannalaget tek òg upp at vallagi skulde svara for ferdakostnadene for styremennene sine reisor. Når det gjeld dei faste tilskoti til vallagi var det rett, slik Vestmannalaget skriv, at intensjonen for å auka løyvingi til kr. 7 500,00 per år – våren 2000 var knytt til at ferdautleggi skulde svarast av vallagi. Formannen vitra vallagi um vedtaket sumaren og hausten 2000. Fleire vallag tykte diverre at i slik binding ikkje var rett, og fondsstyret gjekk difor burt frå tanken. Det er merkjeleg at Vestmannalaget no i 2004 kjem med detta innspelet, då vallagi – medrekna Vestmannalaget og Vestlandske Mållag – vart vitra og spurd alt sumaren og hausten 2000 um kva dei meinte. Alle vallag, med undantak av Norsk Måldyrkingslag, ynskte at satsen skulde vera på kr. 7 500 – og at det ikkje skulde vera bindingar i høve til ferdakostnadene. Det er forvitneleg å registrera at Vestmannalaget med tilslutnad frå Vestlandske Mållag, no fire år etter byrjar å taka upp tilhøve som vart avgjorde hausten 2000 – og som hev vore kjend for alle vallagi i nær fire år. Formannen ser ingen grunn til å sjå nærrare på detta umstendet, i dag.

3. Vestmannalaget syner til at det hev skjedd ein nedgang i eiga. Fondsstyret veit at det var eit uuttala praksis hjå den tidlegare forretningsføraren med å halda attende løyvingar til det var kome fleire purringar etter midlane, og soleides utdrygja yverførdsla av midlane. Detta for at fondet skulde få høgre eiga og meir avdrått. Fondsstyret fekk mykje kritikk for denna praksisen, frå millom anna Vestmannalaget, Vestlandske Mållag og mottakarane av tilskot. Praksisen vart med det avskipa tidleg i arbeidsbolken. Utetlingsfondet er fondsstyret sine uppspara midlar, som i motsetnad til hovudstolen, skal nyttast til utetlingar. Fondsstyret tykkte i samhøve med intensjonen med fondet at midlane skal koma målreisingi og målodlingi til gode, og nytta difor i 2003 mykje av midlane i utetlingsfondet på måltiltak. Detta er intensjonen med både fondet og utetlingsfondet. Fondsstyret ser ingen grunn til å ganga nærare inn på detta tilhøvet. Vestmannalaget kjem på ny inn på løyvingi til *Norsk Målsoga*, og peikar på at um og viss ein ikkje fører attende den interne avsetnaden, vil utetlingsfondet syna negativ saldo. Detta er ikkje rett av fleire grunnar. Den upphavelege løyvingi til *Norsk Målsoga* var på kr. 65 000, ikkje kr. 115 000 som Vestmannalaget legg til grunn – skilnaden millom dessa summane, kr. 50 000, var eit lån som fondet tilbaud NBL. Lån minkar ikkje eiga til fondet, sidan lån skal gjerast upp av lå nemottakaren. Løyvingi til NBL vart utaldra alt i 2000, og løyvingi vart sletta alt i rekneskapen for 2001. Den interne avsetnaden til *Norsk Målsoga* vart gjort for rekneskapen 2001, og han var einast knytt til rekneskapen for detta året. Løyvingi vart likevel ståande i rekneskapen for 2002, sidan det enno ikkje var klårlagt um NBL vilde godtaka vilkåri. Ingen hev søkt um mildar av den interne avsetnaden på dei vilkåri som vart sette i 2001. Det er difor den interne avsetnaden no er førd attende. Ein lyt òg hugsa på at det er mange andre løyvingar som stend som ikkje-utreidde løyvingar, som formelt og reelt er utaldra. Dessa kunne ha vore ført til attende og soleides ført til at utetlingsfondet auka monalegt. Det stend millom anna att kr. 25 000 til NMU og kr. 10 000 til Høgnorsknytt. Det ligg med det dulte ”reservar” som kann realiserast. Midlane til fondet er ikkje uuttømmelege. Det er soleides tale um å prioritera millom mange viktige måltiltak. Ynskjer ein å prioritera NBL, lyt sjølv sagt andre vika. Ut frå informasjon som er send til fondsstyret, var det per 2003 seld 19 stk av *Norsk Målsoga* – av dei upplag på 1 000. NBL hev havt mange år, sidan løyvingi til *Norsk Målsoga* vart gjevi på slutten av 1990-talet, på å få milane ut – utan å ha synt vilja til å klårgjera stoda og svara på spørsmål. Fondsstyret vedtok difor i oktober i fjar å gjeva NBL ein siste frest til å innfri vilkåri. NBL søkte, men utan å svara på spørsmål og å gjev melding um NBL godtok kravi. Merknaden til Vestmannalaget syner med det ikkje ring varveitsla frå fondet si sida, men at (1) NBL ikkje hev vilja til å stetta kravi frå fondsstyret og (2) Vestmannalaget ikkje skiljer millom rolla som eigar av NBL og som ein høyringsinstans i høve til interessene til fondet. Dei same tilhøvi gjer seg òg gjeldande i høve til Vestlandske Mållag, som og er ein av dei største eigarane i NBL. Eit styrkande moment i høve til ugilschapen, er at mesta alle styrelemene i NBL òg sit i styret i Vestmannalaget. Både Vestmannalaget og Vestlandske Mållag er med sine eigarinteressor ugild i høve til å vera høyringsinstans um tilhøve millom NBL og fondsstyret. Detta vert òg styrkt sidan merknadene so openbere er prega av vantande distanse og dugleik til å fremja fondet og tankane til Halldor O. Opdal.

Årsmeldingi for 2003-2004:

1. Vestmannalaget tek på ny upp tilhøvi kring Hans Sørbø og Leidulv Hunvin. Dessa tilhøvi er gjort greide for mange gonger tidlegare. Bjørn Tormod Ringdal og Arne Skjerven er valde på lovleg måte av styri i høvesvis Vestmannalaget og Norsk Måldyrkingslag. Jon Askeland skriv vidare, som formann i Vestmannalaget, at fondsstyret skulde ha nøra til strid i Norsk Måldyrkingslag. Detta sidan fondsstyret hev vitra både partane i striden i Norsk Måldyrkingslag um arbeidet i fondet, ved at millom anna årsmeldingar og rekneskapar er sende til både partane. Um fondsstyret sitt arbeide med å vitra um sine eigne gjeremål utetter millom målfolk, skapar strid i Norsk Måldyrkinglag – kann vel det koma av at sume ser seg tente med at målfolk ikkje fær kjennskap til synsmåtane til fondsstyret. Striden i Norsk Måldyrkingslag, som Jon Askeland i alle høve tidlegare hev vore aktiv i, byrja lenge fyrr detta fondsstyret vart skipa og hev ikkje rot i informasjonsarbeidet til fondsstyret. Vestmannalaget kjem òg med kritikk for at fondsstyret ikkje fylgjer "fleirtalsviljen". Det sitjande fondsstyret hev både i ord og gjerningar gjort det klårt at grunnlaget for arbeidet i fondet er stiftingslogi og fondssfyresegni som Opedal sette upp. Fondsstyret hev difor under dei siste åri gjort det klårt at ved ein eventuell motstrid millom lovverk og fondsfyrsegni på den eine sida og sokalla fleirtalsvilja til vallagi på hin sida, vel fondsstyret å fylgia loverket og fondsfyrsegni. Detta hev vel vore tungt å svelja for sume, men fondsstyret kann ikkje hjelpe for slikt. Jon Askeland tek òg upp stoda til Torolv Hesthamar som er varamann uppnemnd frå Noregs Mållag. Detta tilhøve er òg tidlegare teke upp med Noregs Mållag. Hesthamar er for gamal i høve til aldersgrensa som Opedal sette på 75 år, og formannen tok kontakt med Noregs Mållag. Det vart semja um at so lenge Mona Stormark var næstformann og møtte på alle møti, ynskte korkje formannen eller den dåverande dagleg leidar i Noregs Mållag å gjera noko nummer at detta. Formannen gjorde det likevel klårt at Hesthamar ikkje vilde verta kalla inn som varamann. Detta vart godteke av Noregs Mållag som vallag. Tilhøvi vart ikkje dryft med styret i Vestmannalaget, sidan laget ikkje var "part". Men formannen i Vestmannalaget på den tidi sat i fondsstyret og viste um "avtala" millom Noregs Mållag og fondsstyret. Det er òg forvitneleg å registrera "løynarspelet" som skjer kring målmiljøet i Bergen. Formannen i fondsstyret var til stadar på ei måltilstelling i Oslo. Leidaren i Noregs Mållag nemnde då at ein god ven av han – som han ikkje ynskte å namngjeva – millom anna hadde tala med Hesthamar og at Hesthamar var vonbroten og hadde sakna m.a. styrepapiri. Formannen fortalte då leidaren i Noregs Mållag um samtalane mine med dagleg leidar i Noregs Mållag. Formannen hev i etterkant skriftleg gjort greide for saki andsynes Noregs Mållag, utan at det er komen nokon attendemelding. Saki vart med det rekna som avslutta frå fondsstyret si sida. Formannen vil nemna at Hesthamar fekk årsmeldingar og andre skriv til vitande, snøgt etter at fondsstyret fekk kjennskap til at Hesthamar ynskte å verta vitra. Hesthamar melde i eige brev i frå um at han trakk seg frå umbodet. Formannen ser med det saki som avslutta frå fondet si sida.
2. Vestmannalaget spyr etter når og på kva grunnlag fondet fekk advokat. Sumaren 2000 fekk fondet advokat – Advokatfirmaet Kluge ANS. Framlegget um Kluge ved Per J. Jordal kom frå Noregs Mållag. Formannen hadde vitra alle vallagi, undanteke Norsk Måldyrkingslag som han ikkje fekk tak i, både um den komande rettsaki mot den tidlegare forretningsføraren og um kven som var peika ut som prosessfullmektig. I serskilt skriv frå august og oktober 2000 vart vallagi, medrekna Vestmannalaget og Vestlandske Mållag, vitra um millom anna at fondet hadde peika ut advokat. Ingen vallag protesera, tvert um fekk me positiv tilslutnad frå Vestmannalaget, Vestlandske Mållag og Ivar Aasen-sambandet. Fondsstyret ser i dag fire år etter ingen grunn til å ganga nærmare inn på detta tilhøvet.

Vestmannalaget spyr fondsstyret kvifor det hev kvitta seg med Sørbø. Spørsmålet lyt ikkje rettast til fondsstyret, av den einfelte grunnen at fondsstyret aldri hev kvitta seg med Sørbø. Det er vallagi som nemner upp styresmennene, og Norsk Måldyrkingslag hev i fylgje uppriti aldri nemnd upp Sørbø som styresmann for arbeidsbolken 2000-2004, tvert um hev Arne Skjerven og Halvard Bergwitz send inn styreupprit der det gjeng fram at Arne Skjerven er vald til styresmann. Det er undrande at slike elementare tilhøve ikkje er kjende for Vestmannalaget, sidan detta tilhøvet er gjort greide for mange gonger tidlegare.

3. Vestmannalaget med tilslutnad frå VM, kjem med synsmåtar på tilhøvi kring VM. VM kjem òg med eigne sersynsmåtar på detta umstendet. Vestmannalaget og den noverande formannen i VM meiner det er gale av fondsstyret å namngjeva Kjell Kjerland som privatperson i høve til brev han sende hausten 2003. Formannen sluttar seg ikkje til synsmåtane frå Vestmannalaget, sjølv um årsmeldingi er skrivi av skrivaren. Formannen i fondsstyret hev ikkje, i motsetnad til kva ein kann få inntrykk av når ein les brevi frå Jon Askeland og andre kring Vestmannalaget dei siste åri, ikkje havt umber i VM og heller ikkje møtt på årsmøti der sidan 2000/2001. Formannen hev ikkje lese eller sett forliket millom Kjell Kjerland og Lars Bjarne Marøy. Formannen byggjer difor i det vidare på det som er årment kjend. Kjell Kjerland slutta eit forlik med Lars Bjarne Marøy der Lars Bjarne Marøy di facto vert akseptera som formann i VM. Lars Bjarne Marøy vart i forliket godkjent (anerkjent) som formann i VM ved at han fekk innkallingskompetanse i høve til årsmøtet i 2004 og av di disposisjonane som var gjort av Lars Bjarne Marøy som formann i VM vart godkjende. Det er difor forvitneleg at Kjell Kjerland ikkje ser den logiske konsekvensen av hestehandelen og aksepteringi hans av Lars Bjarne Marøy som formann – at Kjell Kjerland ikkje var formann. Det var soleides rett av fondsstyret å leggja til grunn at Kjell Kjerland fram til årsmøtet i januar/februar 2004 ikkje var formann, men at han på årsmøtet i januar/februar 2004 vart vald til formann. Ubunde av kven som var formann i 2002 og 2003 i VM, vart Lars Bjarne Marøy vald til styresmann våren 2000. Vallagi hev ikkje høve til å kasta styresmenn midt i valbolken. Realitetane i høve til Lars Bjarne Marøy, som styresmann, er med det under ingen umstende svekkja av synsmåtane til Jon Askeland eller Kjell Kjerland.

4. Jon Askeland karakteriserar fondsstyret med m.a. fylgjande ord: *"Eg trur det vilde vera betre for ettermælet til det sitjande styret at både skrivaren og dei andre styresmenene vedkjende seg litt mindre medvitsløysa og litt større andsvar for den striden me hev vore gjennom i denne arbeidsbolken."*. Motlegg til dessa ordi er ikkje turvande. Dei som les detta, vil nok skyna at striden millom målfolk kann henda ikkje hev upphavet sitt i arbeidet til fondsstyret.

5. Vestmannalaget sine synsmåtar um brigdi i fondsfyresegni kann formannen vanskleg taka stoda til, sidan det ikkje fylgjer nokon serslikt grunngjeving. Når ein jf. tidlegare høyringssvar frå Jon Askeland veit at han trur det er vallagi som skal vedtaka brigdi, kann ein sjølvsagt skyna at han meiner at fondsstyret ikkje kann gjera upptak til brigde av fondsfyresegni. Jon Askeland saknar òg uppritet frå styremøtet 20. desember 2003. Det tilhøvet hev ikkje formannen hatt kjennskap til tidlegare. Han nemner vidare at han var setjestyresmann nemnd upp av Norsk Måldyrkingslag. Det er styret i vallaget som hev kompetanse til å peika ut setjestyresmann, kompetansen kann ikkje leggjast til formannen i vallaget. Formannen hev spurd etter upprit frå det styremøtet i Norsk Måldyrkingslag som peika ut Jon Askeland. Det er enno ikkje lagt fram noko upprit frå Norsk Måldyrkingslag. Fondsstyret lyt difor leggja til grunn at det ikkje ligg fyre eit rettkome vedtak um uppnemning av Jon Askeland. Jon Askeland er med det ikkje gjeven status som styresmann på styremøtet 20. desember 2003. Merknadene som han kravde innført er tekne med i uppriti og vedtaki som vart gjort verte ikkje påverka av statusen til Jon Askeland.

6. Vestmannalaget kjem på ny inn på tilhøve um Jon Askeland og tvisten millom fondet og Norsk Måldyrkingslag i 1991/92. Formannen hadde i 2000/2001 samtalar med Helga Mehl, som var formann i fondsstyret i arbeidsbolken 1988-1992. Ho nemnde i høve til Halvard Bergwitz at styret i Norsk Måldyrkingslag ikkje ynskte at Jon Askeland skulde møta på det siste styremøtet i arbeidsbolken 1988-1992, sidan Hans Sørbo alt var peika ut som styresmann. Detta vart avvist frå Helga Mehl, som i fylgje ho sjølv, gjorde merksam på at det "gamle" fondsstyret sat i fire fulle arbeidsår, som ikkje fylgte kalenderåret. Halvard Bergwitz hev stadfesta denna tvisten. Denna striden vart nemnd som eit supperande moment imot dei som trudde at styresboikane fylgte kalenderåret. Dei andre synsmåtane som Vestmannalaget kjem med, er kommentera tidlegare og eg ser ingen grunn til å ganga nærare inn på dei her.

Sluttmerknad frå fondsstyret:

Merknadene frå Vestmannalaget og Vestlandske Mållag syner til gagns at dessa vallagi ikkje er i stand til skilja rolla si som høyringsinstans i høve til årsmeldingi og rekneskapen til fondet, frå deira interesser som luteigarar i Norsk Bokreidingslag L/L. Serleg gjeld detta Jon Askeland, som hev vore og framleides er ein sentral person i Norsk Bokreidingslag L/L.

Det er forvitneleg å sjå at mange av dei tilhøvi som verte kommetera av Vestmannalaget er gamle, og gjeld korkje arbeidsbolken 2003-2004 eller rekneskapsåret 2003. Det er òg undrande å sjå at Vestmannalaget no i 2004 protesterar på vedtak og tilhøve som Vestmannalaget og VM både er vitra um for lenge sidan og sjølve hev godteke.

Mange av ordleggingane og skuldingane i brevi frå Vestmannalaget og Vestlandske Mållag er so misvisande og grove at dei talar for seg sjølv. Merknadene deira syner i alle høve at dessa vallagi ikkje er i stand til å vera objektive i "domen" sin yver arbeidet som fondsstyret hev lagt ned i arbeidsbolken 2003-2004 og yver dei økonomiske disposisjonane som fondsstyret gjorde i 2003.

Merknadene frå Vestmannalaget og Vestlanske Mållag lyt med det reknast som innspel frå ugilde instansar, og vil i samhøve med stiftingslogi ikkje verta lagt til grunn for det vidare arbeidet detta fondstyret gjer med årsmeldingi og rekneskapen for 2003.

Med etterhald um at fondsstyret lyt vurdera eventuelle merknader frå Ivar Aasen-sambandet, vil dei utsende framleggi til årsmelding og rekneskap for 2003 verta rekna som endelege fastsette og legale dokument som vert sende Fylkesmannen og Rekneskapsregisteret i Brunnøysund.

PS

Det er, som gjort kjend tidlegare, detta fondsstyret som hev andsvaret for årsmeldingi og rekneskapen for 2003. Detta fondsstyret vil med det sitja til dessa dokumenti kann leverast Fylkesmannen og Rekneskapsregisteret. Formannen i detta fondsstyret ynskjer ikkje å drygja ut arbeidet, og bed med det um at merknader vert sende fondsstyret straks og seinast innan 17. september 2004.

Um det ikkje kjem innspel eller merknader til årsuppgjerdi, som lyt fyrehavast av det gamle styret, vert det halde skipingsmøte for det nye fondsstyret um ettermiddagen torsdag 30. september eller på fyremiddagen laurdag 2. oktober 2004. Formannen bed dei nyuppnemnde styresmennene svara attende kva dato som høver for dei. Formell innkalling vert send ut når attendemeldingar um dato er komne.

Vensam helsing
Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking

Dag Hagen Berg
- formann -

Vedlagt fylgjer avprint av:

- Brev med merknadene frå Vestmannalaget og Vestlandske Mållag.
- Brevskifte um uppnemning av styresmann frå Vestlandske Mållag.

Halldor O. Opedals fond

for norsk målreising og måldyrking

Org. nr.: 977 152 836

Postboks 919 – Sentrum
5808 BERGEN

Oslo, 2. september 2004.

Til:

Vestlandske Mållag
Kjell Kjerland

UPPNEMNING AV STYRESMANN TIL

HALLDOR O. OPEDALS FOND FOR NORSK MÅLREISING OG MÅLDYRKING

Eg syner til purring, dagsett seinast 25. mai d.å., på uppnemning av styresmann til fondsstyret for valbolken 2004-2008 frå m.a. Vestlandske Mållag.

Eg fekk på måndag, 22. august d.å., brev frå deg dagsett 12. juni.

Eg tala med Jon Askeland under heidersprisutetlingi 12. juni d.å., og nemnde for han at eg sakna svar frå Vestlandske Mållag. Eg sagde vidare at ei uppnemning av styresmann frå det alternative årsmøtet i Bergen 9. november 2002 ikkje kunne godtakast. Eg grunngav detta med at det (1) mildt sagt er tvil um legaliteten til årsmøtet halde 9. november 2002, og av den einfelte grunnen at vedtaket på detta møtet gjekk ut på at Kjell Kjerland gjekk inn i staden for Lars Bjarne Marøy (som sit for styringsbolken 2000-2004).

I brevet ditt dagsett 12. juni d.å. kjem det fram heile tri ulike grunnlag (vedtak?) for uppnemningi:

- Ei uppnemning på årsmøtet 9. november 2002
- Ei uppnemning som eit beinvegs resultat av personar hev sagt frå seg umbodi sine
- Ei uppnemning gjort etter utsending av e-post til alle styrelemene i laget

Dei two fyrstnemnde kann under ingen umstende godtakast som uppnemning. I høve til den sistnemnde uppnemningi er det uklårt um når ho skjedde. D.v.s. vart voteringi gjort millom styrelemene som vart valde på årsmøtet i år eller skjedde ho millom dei styrelemene som vart valde 9. november 2002.

Skjedde den umtala e-postvoteringi millom dei styrelemene som vart valde 9. november 2002, kann uppnemningi ikkje godtakast. Grunnane er dei same som eg hev gjort greidde for framom.

Det vart vald eitt styre i januar/februar i år. Eg legg til grunn at det er detta styret som lyt nemna upp styresmannen og varamannen, noko anna vert ikkje godteke. Um avgjerdi til detta styret kjem som eit resultat av e-postvotering, telefonmøte eller fysisk møte – er ikkje ei sak for fondsstyret. Det finst ikkje prosessuelle skranke, berre ein personellrettsleg regel og ei aldersgrensa på 75 år som vallagi lyt halde seg til.

So langt eg kjenner til er det er til all lukka berre eitt styre i Vestlandske Mållag, og det skulde med det vera lett sak for deg å få sendt inn eit brev som kjem med ei klår tilvising til grunnlaget for uppnemning av styresmannen med varamann. Eg ynskjer eit klårt og einfelt svar på kven som hev nemnd upp og når (korleis) uppnemningi hev skjedd.

Eg ynskjer lukka til med arbeidet vidare i Vestlandske Mållag.

Vensam helsing
Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking

Dag Hagen Berg
- formann -

Avprint av brevet er saman med avprint av brevet ditt, sende til:

- Mona Stormark
- Lars Bjarne Marøy
- Bjørn Tormod Ringdal
- Arne Skjerven
- Noregs Mållag
- Norsk Måldyrkingslag, v/ Arne Gjeraker
- Ivar Aasen-sambandet
- Vestmannalaget
- Sissel Anny Hjelmtveit
- Vincent Eye Færavåg
- Kåre Lilleholdt
- Marie Morken
- Torfinn Slettebø
- Skjalg H. Halmøy

Granvin 12. Juni 2004.

Halldor O. Opedals fond
For norsk målreising og måldyrking,
Postboks 919 — Sentrum,
5808 Bergen.

Uppnemning av Styresmann til Halldor O. Opedals fond frå Vestlandske Mållag

På lovleg årsmøte i Vestlandske Mållag den 09. 11. 02, vart Kjell Kjerland vald som leiar i laget. Og dermed som målsman til fondet.

Det siste vedtaket um uppnevning vart gjort etter eit avklårande møte der røvarstyret frå "Burknemøtet" 29. 06. 2002, sagde frå seg alle verv i samskipnaden.

Dermed hev Vestlandske Mållag desse uppnevnde til Halldor O. Opedal sitt fond for styresbolken 2004 – 2008.

**Styrelsem: Leiar i laget, Kjell Kjerland, Røynstrandveg 17, 5736 Granvin
Vara: Torfinn Slettebø, Øvrebøv. 7, 5710 Voss.**

Vedtaket er gjort med utsending av e-post til alle styremedlemer i laget. Det var ingen som havde merknader til framleggjaget.

Dette vart gjort slik sidan dei tillitsvalde hadde vore med på fleire møte over eit kort tidsrom. Og, sidan me òg bur spreidt fann me at det ikkje var nausynt å kalla inn styret ^{fro} _{for} denne eine saki.

Vedtaket vil verta ført i møtebok so snart det vert halde eit styremøte, der fleire saker kan takast upp.

Vestlandske Mållag,

Kjell Kjerland, leiar.

Granvin, 6. august 2004

Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking
V/Dag Hagen Berg
Postboks 919 Sentrum
5808 Bergen

Vedkomande årsmelding/rekneskap for Halldor O. Opedals fond for 2003

Vestlandske Mållag stør Vestmannalaget sine merknader til årsmelding og rekneskap for Halldor O. Opedals fond for 2003.

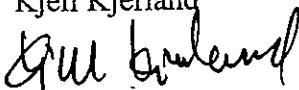
Millom alt ordgyteriet i begge dokumenti, men kanskje særleg i årsmeldingi, hev eg merka meg at eg vert umtala som "privatpersonen Kjell Kjerland".

Det turvte ikkje vera naudsynt, men eg vil minna um endå ein gong, at underteikna hev vori leiar for Vestlandske Mållag sidan 9. november 2002.

Eg kan likevel skjøna at skrivaren hev eit personleg ynskje um å framstella saki soleis. Um sovore vert ståande i årsmeldingi, so vil det fyrst og fremst vera med på å stadfestha det avgåande styret si dugløyse i styringi av fondet, slik Jon Askeland hev påpeika.

Det kan kanskje vera ein grunn til at årsmeldingi inneheld so mykje, der me finn ikkje berre tvilsame påstander, men som i dette høvet rein lygn.

Tidi er derfor komon for lenge sidan, til å byta ut dette "fondsstyret", med personar som kan styra fondet slik Halldor O. Opedal ynskte det!

Kjell Kjerland

formann i
Vestlandske Mållag

Avprent til:

Vestmannalaget v/Jon Askeland
Ivar Aasen-sambandet v/Sergej Alexander Munkvold
Noregs Mållag v/Endre Brunstad
Norsk Måldyrkingslag v/Arne Gjeraker

VESTMANNALAGET

(skipa 21. januar 1868)

Bergen, 6. august 2004

Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking
V/Dag Hagen Berg
Postboks 919 Sentrum
5808 Bergen

Vedkomande årsmelding/rekneskap for Halldor O. Opedals fond for 2003

Vestmannalaget vil med dette mælda frå um at me ikkje kann godkjenna utkast til rekneskap og årsmelding underskrivne av høvesvis formannen Dag Hagen Berg (9.7.2004) og skrivaren Lars Bjarne Marøy (12. juli 2004). Me held fast ved at regelen um at rekneskapen skal godkjennast av uppnevnarlagi stend ved lag so lenge nye vedtektsendringar ikkje er godkjende.

Vestmannalaget held og fast ved at fondsstyret for perioden 2000-2003 vart skipa med Hans Sørbø som målsmann for Norsk Måldyrkingslag og Leidulv Hundvin som målsmann for Vestmannalaget. Denne konstitueringi kann ikkje endrast på grunnlag av soloutspel frå formannen i fondsstyret.

Vestmannalaget ser det og slik at dei som hev stelt med fondet i perioden saknar legitimitet til å gjennomføra vedtektsendringar. Dessutan hev heile prosessen vore sjølvmotsegjande og - som Arne Gjeraker hev påpeika - hev det kome ei rad med innspel til ei uturvande "jussifisering" av arbeidet. Styret for den neste fireårsbolken bør difor gå gjennom dette arbeidet på nytt og berre gjennomføra dei vedtektsendringar som er påkravde.

Nokre merknader til rekneskapen:

- 1) Det er ikkje rett at Norsk Bokreidingslag ikkje søkte innan fresten 1. november 2003 um å få yverført avsetnaden på kr 115.000 til Norsk Målsoga (jfr. kopi av brev frå forlaget underskrive av Oddvar Nes). Påstandane um at Norsk Bokreidingslag skulde bera andsvar for sakskostnadane åt fondet er heilt grunnlause og vitnar berre um vantande dømekraft hjå formann og skrivar.
- 2) Det er ikkje godtakande med driftskostnader på meir enn 120.000 kronor. Her er det tale um misbruk av midlar til advokat og godtgjersle til styremenn. Dette er eit ålvorleg brot på fyresegnene um å halda styretutlogone nede - og heilt i strid med Halldor O. Opedals eigne ynskje. Då den faste studnaden til uppnevnarlagi vart auka til kr 7500 for året, var det ein fyresetnad at lagi sjølve skulle svara reisegodtgjersle.
- 3) Rekneskapen syner og at det hev vore nedgang i eiga. Utetlingsfondet stend 31.12. 2003 bokført med ein sum på berre kr 111.904. Og dersom ein ikkje godtek at løyvingi til Norsk Målsoga skal attendeførast til fondet, vil

utetlingsfondet syna negativ saldo. Det er i sanning eit vitnemål um ring varveitsla av fondsmidlane.

Nokre merknader til årsmeldingi:

- 1) Når det gjeld spursmålet um styre og styremenn, hev fondsstyret drive eit urimeleg spel i høve til two av uppnevnarlagi. I Norsk Måldyrkingslag hev dei nora til strid millom styremennene og til og med gjort folk som ikkje lenger sit i styret til part i saki (jfr. mottakarar av skriv frå fondsstyret). Vestmannalaget hev både styre- og årsmøtevedtak på at Leidulv Hundvin var vår målsmann for perioden. Fylkesmannen i Hordaland melde frå um at lagistend fritt til å velja styremenn. Men fondsstyret nekta å bøygja av for fleirtalsviljen i uppnevnarlagi - og stiller jamvel krav um at det må reisast søksmål mot fondet for at ein skal vinna fram med å få den målsmannen som er vald av laget. Heile tankegangen her gjeng beint imot alt det som Opdal stod for, både når det gjeld sløsing med midlar og ynsket um samarbeid millom målfolk.
Det heiter at Torolv Hesthamar bad seg friteken som varamann fordi han var "for gamal", men er det ikkje slik at han bad um avløsing på grunn av skrantande høyrsla? I ein samtale formannen i Vestmannalaget hadde med Hesthamar tidlegare i perioden gav han uttrykk for at han undra seg yver at han som varamann aldri fekk tilsendt upprit eller skriv um innkalling frå styret. Utan slike dokument vilde det vera vanskeleg for honom å møta og gjera fullgodt arbeid dersom det skulle koma på tale.
- 2) På side tre i årsmeldingi er det tale um "advokaten til fondet". Når - og på kva grunnlag - vart det gjort vedtak um å uppnevna ein eigen advokat for fondet? Det kann og vera grunn til å spyrja kvifor fondet kvitta seg med den einaste juristen i styret (Sørbø) dersom det er slik at det er stor trøng for juridisk kompetanse i arbeidet.
- 3) Det undrar oss at skrivaren framleis umtalar formannen i Vestlandske Mållag som "privatpersonen Kjell Kjerland" (side 3). Kjerland hadde mandat frå årsmøtet i samskipnaden og vende seg til Opdalsfondet som formann i Vestlandske Mållag. Han er difor ikkje meir privatperson enn andre umbodsfolk i uppnevnarlagi.
- 4) Skrivaren i fondet segjer på side 5 at han (me) ikkje "på nokon medviten måtte hev skapa strid". Eg trur det vilde vera betre for ettermælet til det sitjande styret at både skrivaren og dei andre styremennene vedkjende seg litt mindre medvitsløysa og litt større andsvar for den striden me hev vore gjennom i denne arbeidsbolken.
- 5) Når det gjeld punkt sju i årsmeldingi, brigde av fyresegnene (ss 7-19), vitnar heile utgreidingi um rotut - eller inkonsekvent - saksfyrehaving. Det einaste rette vil vera at styret dreg attende heile søknaden um vedtektsendringar og gjev fondsstyret for den nye perioden høve til å gå gjennom saki på nyt. Vestmannalaget hev i tidlegare skriv på prinsipielt grunnlag avsist tanken um at det sitjande styret gjenomfører vedtektsendringar. Me hev difor berre i liten grad kome med merknader til dei mange ulike framlegg og utspel som fondsstyret hev kome med i denne saki. Underskrivne var og med som setjemålsmann for Norsk Måldyrkingslag på fondsstyremøtet den 20. desember 2003. Det hev ikkje kome protokoll frå dette møtet. So lenge me som var med på møtet ikkje hev fenge upprit frå møtet - og dermed heller

ikkje hev havt høve til å koma med merknader til protokollen, hev dette møtet formelt sett ikkje vorte halde.

- 6) På side 8 i årsmeldingi vert det på nytt hevda at det skal ha vore ein tvist millom underskrivne og styret i Norsk Måldyrkingslag i perioden 1991/92. Eg torer beda um at de legg fram dokumentasjon på dette. Dersom de ikkje er i stand til det, finn eg det rimeleg at det stryk heile dette punktet i årsmeldingi. Eg syner elles til det eg skreiv i brevet frå Vestmannalaget dagsett 10. oktober 2003 um påstandane um at det var ein tvist kring Jon Askeland som målsmann for Norsk Måldyrkingslag: "Dette er nytt for underskrivne. Jon Askeland og Per Stavang (varamann) sat som målsmenn for Norsk Måldyrkingslag for fireårs-bolken 1988-1991. Styret i Måldyrkingslaget ynskte ikkje at dei skulde halda fram i ein ny periode og uppnevnde Hans Sørbø og Magnus Robberstad i staden. Korkje Askeland eller Stavang gjorde freistnader på å setja seg opp mot vedtaket i uppnevnarlaget, men styret i Halldor O. Opedals fond gjorde Måldyrkingslaget merksam på at korkje Sørbø eller Robberstad budde "i Bergen eller ikkje so langt burte frå byen" som det stend skrive i gåvebrevet til Opdal. Men reint praktisk vart det ordna slik at den som møtte frå Måldyrkingslaget fekk same reisegodtgjersle som den mest langvegsfarande vestlending i styret. Dermed fann dei ei reint praktisk ordning for å stetta kravet um å "halda styringsutlogone nede på eit rimeleg nivå".

Vestmannalaget vil uppmoda dei andre lagi um ikkje å godkjenna dei utsende framlegg til årsmelding og rekneskap for 2003 for Halldor O. Opedals fond. Me vil og stå fritt til eventuelt å senda ny klage til Fylkesmannen i Hordaland. Samstundes hastar det no med å få eit nytt styre i arbeid, og me torer difor be um at formannen i det sitjande styret snarast råd er kallar inn dei nye målsmennene til konstituerande styremøte.

Jon Askeland
formann i
Vestmannalaget

Avprent til:

Ivar Aasen-sambandet v/Sergej Alexander Munkvold
Noregs Mållag v/Endre Brunstad
Norsk Måldyrkingslag v/Arne Gjeraker
Vestlandske Mållag v/Kjell Kjerland

FRAMLEGG TIL NY HEILSKAPLEG FONDSFYRESEGN

Fondsstyret gjorde på styremøtet 19. oktober 2003 vedtak om fylgjande framlegg til ny heilskapleg fondsfyresegn, den 20. desember 2003 vart det gjort sume brigde i § 6, som er tekne med i teksti under:

§1

Fondet skal ha namnet Halldor O. Opedals fond for norsk målreising og måldyrking. Fyremålet med fondet er å reisa og odla norsk mål. Fondet skal gjera sitt til å halda uppe måltradisjonen frå Ivar Aasen i stil og skrivemåte og ordval, so langt som det til kvar tid let seg gjera. Det vert synt til målsynet åt professorane Nikolaus Gjelsvik og Gustav Indrebø, soleis som dette synet kjem fram i arbeidi deira um norsk målreising og måldyrking. Skulde det verta tvilsmål um tolking av dette, vert det synt til Halldor O. Opedal sitt brev: "Mitt syn på norsk målreising, nokre tankar".

§2

Grunnstolen for fondet er på kr. 600 000,00 – seks hundre tusen kronor. Kvart år skal 10 % av avkastingi setjast av til ein hovudstol. Hovudstolen – grunnstolen og dei uppsamla avsetnadene til hovudstolen – skal ikkje minkast. Eiga skal til kvar tid verta varveitsla i samsvar med fyresegnene i stiftingslovi.

§ 3

Fondet skal ha eit styre på fem mann. Vestlandske Mållag, Vestmannalaget, Ivar Aasen Sambandet, Noregs Mållag og Norsk Måldyrkingslag vel kvar ein styresmann med varamann. Styret i eit lag kann gje fullmakt åt ein mann til å møta i fondsstyret, um det ikkje høver for den valde styresmannen eller varamannen å vera til stades. Eit møte med tri mann er vedtaksført.

Fondsstyret vel sin formann med varamann. Formannen skal ha avgjerdsmaiki um røystetalet veg jamt. Styresmenn med varamenn vert valde for fire år. Ein styresmann eller ein varamann bør ikkje stå lenger enn tolv år. Aldersgrensa oppover er 75 år. Styresmenn og varamenn som gjeng yver aldersgrensa, gjeng ut or fondsstyret.

Er det tvist um kven som er det rettkomne styret til å velja styresmannen og/eller um kven som er vald til styresmann, og tvisten ikkje er løyst innan 1. januar i det første året i ein ny valbolk – kann styret fastsetja at tvisten skal avgjerast ved skilsdom. Denne avgjerdi gjeld, utan nærrare avtala millom partane, berre spørsmålet um valretten og/eller kven som er vald. Avgjerdi før verknad for den komande valbolken. Partar som ikkje godtek at avgjerdi vert lagd til skilsdomsstolen, misser valretten, jfr. § 6 første lekken. Reglane um skilsdomstolar i tvistemålslogi gjeld.

FRAMLEGG TIL NY HEILSKAPLEG FONDSFYRESEGN

§4

Styret skal syta for rekneskapsførar og skrivar. Styret har signatur i lag. Formannen og skrivaren har prokura. Styret kann fastsetja noko anna um signatura og prokura, um det meiner det er rettast.

Styret fastset rekneskapen. Rekneskapen skal sendast til styri i dei lagi som har valrett til fondet. Styri i desse lagi har høve til å koma med merknader til rekneskapen innan ein månad etter dei fær han tilsendt. Ynskjer eit fleirtal av vallagi at rekneskapen skal brigdast, skal styret ha rekneskapen fyre på nytt.

Ettersynsmannen skal peikast ut av styri i dei lagi som har valrett til fondet. Den ettersynsmannen som eit fleirtal av lagi vil ha, er vald.

§5

Avkastingi av fondet skal kvart år etlast ut åt folk som skriv rein og velflidd nynorsk. Dei bør òg kunna tala dette målet – eller eit bygdemål. Utetlingane gjeng fyre seg i seriar på tri år. Etter tri år tek serien til på nytt.

Fyrste året etlar fondsstyret ut serskilt åt kvart lag til fritt bruk for norsk målreising ein sum som i verda svarar til eitt tusund 1971-kronor. Umrekningi vert gjord slik styret meiner er rettast. Det som då er att, byter styret på studiekurs, måldyrking, foredrag, artiklar, prenting av skrifter eller bøker eller onnor form for norskdomsarbeid. Det bør verta nemnt i prenti um dei kjem ut med tilskot frå fondet.

Andre året etlar fondsstyret ut serskilt åt kvart lag slik det er fastsett for fyrste året. Det som då er att, byter styret på ei rekkje studentar (5-10) ved universitet eller høgskular til kveik (premiar) for idugt arbeid for nynorsk mål. Er vilkåri like mellom to eller fleire kandidatar, gjeng dei fyre som har gjort største innkastet. Styret kann òg ta påskjøningar til lag i bygd eller by som gjer framifrå målarbeid.

Tridje året etlar fondsstyret ut serskilt åt kvart lag slik det er fastsett for fyrste året. Av det som då er att, yter styret ein fjerdepart til ein kringkastingsmann, ein fjerdepart til ein bokmann (forfattar, diktar, vitskapsmann), ein fjerdepart til ein bladmann eller eit blad og den siste fjerdeparten til stortingsmenn, skulemenn, kyrkjemenn eller yrkjessmenn or næringslivet. Det kann òg verta tale um andre personar.

Alle må ha synt evne og vilje til å bruka nynorsk mål i si beste form.

Ovannemnde fyresegner er ikkje påbod ("direktiv"), og styret stend i serhøve fritt til å yta åt andre fyremål. Fyresetnaden er at yttingane ikkje vik av frå grunntanken åt fondet.

Utetlingane bør ein gjera kjende i bladi og kringkastingi, um det er råd, til kveik for folk i arbeid for norsk målreising og måldyrking.

FRAMLEGG TIL NY HEILSKAPLEG FONDSFYRESEGN

§6

Um so er at eit lag ikkje ynskjer å velja styresmann til styret for fondet med dei fyresegner som her er sette upp, gjeng rettane til dette laget over til dei andre lagi. Skulle fleire lag gå ut, vel dei lagi som er att, styret for fondet.

Vallagi lyt ved fyrste nyuppnemning etter kvar umskiping eller anna brigde i fondsfyresegni koma med fråsegn til fondet um laget godtek å velja styresmann og varamann etter dei fyresegne som her er sette upp. Vallag som ikkje gjev melding innan tri månader etter dei fekk spurnad um slik fråsegn, misser retten til å velja styresmann og varamann. Vallag som ikkje ynskjer å godtaka brigdi, hev ein frest på seks månader frå dei fær spurnad um fråsegn, på å reisa sak um dei brigdi som dei ikkje ynskjer å godtaka. Kjem ikkje vallag med slik fråsegn og heller ikkje reiser sak innan dei frestane som er nemnde her, gjeng retten til å nemna upp styresmann over til dei andre lagi.

Kjem det upp eit nytt lag som stettar kravi åt dette fondet, kann fondsstyret røysta det inn og gje det fulle rettar. Det nye styret skal stjorna fondet med tanke på heile landet som før, etter dei fastsette fyresegner, berre med det skilet som praktiske grunnar gjer naudsynlege.

Fire styrelemer kann visa burt eit lag for ei tid eller for godt med to likelydande vedtak. Det må gå minst eit år mellom vedtaki.

Styresmann som er vald frå eit lag som vert vist burt, gjeng ut or styret etter det siste av dei to vedtaki um at laget er vist burt, vert gjort. Styresmann som er vald frå eit lag som – etter styresmannen tok sæte – vert nedlagt eller uppløyst, sit ut valbolken.

Skulle alle vallagi verta uppløyste gjeng fondsmidlane inn i Halldor O. Opedal sitt fond for ålmennytige føremål. Um dette skulle henda, fell fyresegne for dette fondet burt.

Årsmelding
for
arbeidsbolken
frå august 2003 til juni 2004

Fyremålet til fondet

Halldor O. Opedals fond for målreising og måldyrking byggjer på gåvebrev frå Halldor O. Opedal. Gåvebrevet er datert Lofthus 23. desember 1971. Gåvebrevet slær fast fyresegnene for fondet i 6 paragrafar. Paragraf § 1 i fyresegnene slær fast fylgjande:

Fondet skal ha namnet Halldor O. Opedal's fond for norsk målreising og måldyrking.. Fyremålet til fondet er å reisa og odla norsk mål. Fondet skal gjera sitt til å halda uppe måltradisjonen frå Ivar Aasen i stil og skrivemåte og ordval, so langt som det til kvar tid lèt seg gjera. Eg viser til målsynet åt professorane Gustav Indrebø og Nikolaus Gjelsvik, soleis som dette synet kjem fram i arbeidi deira um norsk målreising og måldyrking. Skulde det verta tvilsål um tolking av dette, syner eg til mitt brev: "Mitt syn på norsk målreising – nokre tankar".

Saman med gåvebrevet fylgte det ein kapital på 600 000,- kr. Seinare hev fondet auka sterkt på seg. I dag er grunnstolen på 2.170 000,- millionar kronor. Styringi av fondet vart gjeve til eit styre med fem styremenn. Fem mållag peika ut styremenn til fondet. Desse lagi var Vestmannalaget, Vestlandske Mållag, Ivar Aasen-sambandet, Norsk Måldyrkingslag og Noregs Mållag. Desse lagi vel kvar sin styremann som skal fremja fyremålet til fondet. Det vert òg peika ut varamenn. For perioden 2000-2004 er desse styremenn og varamenn i bolken 2002-2003:

Uppnemnarlag	Styremann	Varamann
Vestmannalaget	Bjørn Tormod Ringdal	Sissel-Anny Hjelmtveit
Vestlandske Mållag	Lars Bjarne Marøy	Halldor Slettebø
Ivar Aasen-sambandet	Dag Hagen Berg	Håvard Tangen
Norsk Måldyrkingslag	Arne Skjerven	Magnus Robberstad
Noregs Mållag	Mona Stormark	

1 Styremenn og styremøte

I arbeidsbolken var fondsstyret samla til fondsstyremøte 16. august, 19. oktober, 13. desember og 20. desember 2003. Dessutan til avsluttande styremøte 12. juni 2004

Me viser til årsmeldingi for 2002-2003 for brevkifte millom Norsk Måldyrkingslag og fondet. Fyre styremøtet 18. august vart formelt skipa orienterte formannen um at det hadde vorte sådd tvil ved um ein av styremennene var utpeika på rettcome vis. Norsk Måldyrkingslag hadde hevda at Hans Sørbø var styremann for Norsk Måldyrkingslag. Fondsstyret hadde tidlegare oppsummert med at Arne Skjerven hadde vorte utpeika til styremann frå Måldyrkingslaget. Formannen vitra um eit brev til Norsk Måldyrkingslag, der laget vart beden um å taka rettslege steg eller få ei klårlegging frå Fylkesmannen um statusen til Arne Skjerven skulde brigdast. Det hadde ikkje kome utspel frå Norsk Måldyrkingslag, og formannen gjorde framlegg um at Arne Skjerven laut reknast som styremann. Skjerven var kalla inn til møtet. Fondsstyret fastslo at Arne Skjerven no måtte reknast som lovleg styremann uppnemnd av Norsk Måldyrkingslag.

2 Brevskifte

2.1 Orienteringar um brevkifte på fondsstyremøtet 16. august

Formannen og skrivaren vitra um brev og disponeringar dei hadde hatt fyre i arbeidsbolken. Dei kom inn på brev frå Norsk Måldyrkingslag av 30. oktober der Arne Gjeraker hadde hevda at Hans Sørbø framleis var å rekna for styremann frå Norsk Måldyrkingslag. Etter dette fekk fondsstyret brev frå Johan Forsmo som gjekk mot denne oppfatningi. Formannen hadde kontakta alle styremennene i Måldyrkingslaget og freista å klåra upp i saki. I eit brev frå fondet oppsummerte skrivaren det arbeidet som formannen og fondet hadde gjort for å klåra upp i saki. Her vart det slege fast at um ikkje Måldyrkingslaget reiste søksmål mot fondet og vann fram, vilde ikkje Hans Sørbø verta innkalla. Skrivaren slo òg fast at Arne Skjerven var å rekna som styremann frå fondsstyret si sida etter formell dryfting i saki på styremøte 27. juni 2002. Fondsstyret måtte no ha saki fyre på ny på neste styremøte, slo skrivaren fast jmf. Sak 1. Styret slutta seg til denne oppfatningi jf. ovanfor under sak 1.

Eit brev frå Vestmannalaget og eit brev frå Norsk Bokreidingslag vedkomande styremannspursmålet og pengeløyving til Norsk Bokreidingslag m.m. kom i desember 2002. Brevi var stila til Fylkesmannen. Brevet til Fylkesmannen frå Vestmannalaget hadde fondsstyret svara utførleg på i ein rapport til Fylkesmannen. Brevet til Norsk Bokreidingslag hadde ikkje vorte Reidugt. Men dei viktige og mest prinsipielle påstandane frå Norsk Bokreidingslag var svara på i rapporten som var svar på brevet frå Vestmannalaget.

Fondsstyret dryfte òg brev frå Vestmannalaget i august. Her gjekk Vestmannalaget inn på fleire tilhøve som viser at laget nektar å godkjenna fyresegnene og Stiftingslovi. Det var òg kome ei fråsegn som såg ut til å vera frå Norsk Bokreidingslag, fylgjebrev med formell signatur og dato mangla. Fondsstyret undra seg yver det.

Formannen vitra frå møte med advokaten til fondet og med revisoren i fondet. Formannen hadde dessutan vore hjå Fylkesmannen og dryft framlegg til nye fyresegner. Fylkesmannen vilde truleg koma til å avvisa å gjera noko i høve til klagarane av di Fylkesmannen ikkje hadde nokor plikt til å involvera seg i dei klagemåli som vart retta mot fondsstyret.

Fondsstyret hadde merkt seg at det var kome ei rad utspel i pressa i tilknyting til fondet. Det viktige var å kommentera eventuell redaksjonell umtale. Dei mange lesarbrevi og umtalen i bladet Vestmannen var på eit slikt nivå at fondet hadde lite å vinna på å taka dei upp til diskusjon.

2.2 Orienteringar um brevskifte på styremøtet 18. oktober 2003

Skrivaren vitra um brev som han hadde sendt til Norsk Bokreidingslag. I brevet som var skrive av formannen og skrivaren i fellesskap sa fondsstyret frå at um Norsk Bokreidingslag no fylgte opp dei vilkåri som fondet hadde sett, kunde fondet vera velviljig til ein søknad frå Bokreidingslaget.

Fondsstyret slo fast at dersom det ikkje kjem ei endeleg tilbakemelding frå Norsk Bokreidingslag der dei gjeng attende på tidlegare utspel og klagemål mot fondet innan 1. november, vil fondsstyret sletta oppføringi på 115 000 til Norsk Målsoga frå rekneskapen for 2003. Saki vert likevel yversendt til det neste styret som vil sitja frå 2004-2007.

Formannen refererte til eit brev han hadde sendt til Norsk Bokreidingslag i august. Formannen hadde likeins sendt brev til privatpersonen Kjell Kjerland um Vestlandske Mållag og Opedalsfondet

Formannen vitra um høyringsrunden. Skrivaren og formannen la fram høyringsbrevet frå Vestmannalaget og Noregs Mållag.

2.3 Orientering um brev 13. desember 2003

Det vart orientera um desse brevi på styremøtet 13. desember 2003

1. Vitrинг av brevbyte m.v.

- i. Søknaden til Fylkesmannen um umskiping
- ii. Stadfesting frå Rekneskapsregisteret på rekneskapen for 2002
- iii. Brev til det nære skyldfolket
- iv. Brev til skyldfolket
- v. Brev til vallagi
- vi. Høyringssvari frå:
 - Noregs Mållag
 - Norsk Måldyrkingslag
 - Skyldfolket
 - Vestlandske Mållag, two brev
 - Halldor O. Opedal sitt fond ålmennytige føremål
- vii. Svar frå Jostein Krokvik, dagsett 6. november 2003, han hev ikkje avprent av gåvebrevet og "Mitt syn på norsk målreising – nokre tankar".

- viii. **Brev frå Norsk Bokreidingslag L/L, dagsette 14. oktober 2003 og 10. november 2003.**
- ix. **Svar på søknad frå Hardanger Folkeminnelag, dagsett 25. november 2003.**
- x. **Svar på brev frå Norsk Bokreidingslag L/L, dagsett 1. desember 2003.**

3 Klagone frå Vestmannalaget og Norsk Bokreidingslag

Skrivaren vitra på styremøtet 16. august um at han hadde hatt mykje arbeid i tilknyting til å fylgja upp presseutspel frå dei two lagi. Bergens Tidende hadde til slutt teke inn ein versjon av saki som fondsstyret kunde identifisera seg med. Formannen og skrivaren meinte det burde reisast krav um skadebot andsynes Bokreidingslaget for urimelege og grunnlause skuldingar. Styremennene tok elles saki til vitring.

Styret i Opedalsfondet hev laga til so mykje strid, usemja og ugreida i si styringstid at styret manglar allmenn og grunnleggjande tillit og legitimitet for verksemidi, hevda Arne Gjeraker på vegner av styret i Norsk Måldyrkingslag i eit.brev til fondet.

Fondsstyret vil segja two ting i høve til dette:

1 Fondet hev lagt vinn på å fylgja fyresegnene. Det hev millom anna ført med seg at me hev nekta å godtaka styremenn yver 75 år. Fleire gonger hev me vorte kritiserte for at me nektar å godtaka styremenn som er yver 75 år. Dette kann ikkje segjast å vera upplegg til strid, same um Norsk Måldyrkingslag og Vestmannalaget gjer sitt beste for å laga strid gjennom å senda brev til fondet, til Fylkesmannen og ved å gå til avisone.Utyver dette hev ikkje Norsk Måldyrkingslag kome med serlege innspel til fondaarbeidet og hev heller ikkje svara på brev.

2 Norsk Måldyrkingslag og Vestmannalaget hev engasjert seg i høve til løyvingane og vilkår knytt til desse løyvingane som fondsstyret hev gjort. Dette hev ikkje desse lagi noko med. Fondsstyret med sine styremenn er suverent til å gjera løyvingar og til å setja vilkår ved løyvingar. Måldyrkingslag hevdar jamvel at me hev sett boikott av all bokutgjeving i regi av Norsk Bokreidingslag. Me hev ikkje blanda oss inn i drifti til Norsk Bokreidingslag, men bede um å få klårlagt tilhøve kring vilkår som var knytte til ei løyving, noko me diverre ikkje hev greidt.

Styret i Måldyrkingslaget segjer seg leid for at det er uturvande strid i fondet og at dette kjem til kjenne gjennom at visse personar tydelegvis nyttar pressa til å spreida sine synspunkt. I fondsstyret hev det vore lite usemja. Alle styresakene hev vore samrøystes fram til styremøte i fondet 13. desember 2003.

Fondsstyret hev fleire gonger merka seg at einskildpersonar i kringværet til Vestmannalaget hev gjenge til pressa med harde utfall mot fondsstyret. Fondsstyret hev sume gonger freista å taka til motmæle og forsvara fondsstyret, men hev ikkje kome med usaklege utfall mot vallagi i pressa.

Mynsteret i utspeli frå Vestmannalaget og andre er at ein fyrst vender seg til fondsstyret med påstandar som vert tilbakeviste i lange og grundigt underbygde brev, so gjeng ein til Fylkesmannen og til pressa. Dette er gjenomgåande. Me kann ikkje sjå at Norsk

Måldyrkingslag eller Vestmannalaget er tente med dette, heller ikkje målsaki. Men me hev naturlegvis ikkje kunna hindra lag i å gjera dette. Me vil på det sterkeste segja oss usamde i at me på nokon medviten måte hev skapa strid.

4 Rekneskap

Rekneskapen for 2002 var sendt ut til uppnemnarlagi fyre styremøtet i august. På styremøtet i august vitra formannen um rekneskapen. Han kunde upplysa um at det var kome inn ein feil i note 3. Her skulde dei umframme utlogone aukast med 23 000,- på grunn av at fondet hadde vedteke å avskriva dei uteståande midlane som laget hadde til gode hjå Regionsoga Nord- og Midhordland. Elles kommenterte styret nokre skrivefeil. Formannen svara på spørsmål kring einskildpostane i rekneskapen. Styret vedtok å sletta ei løyving til Sunnmøre Vestmannalag.

Formannen orienterte um at han hadde avtala møte med revisoren når han hadde vore i Bergen, men at revisoren hadde vorte burtreist på stutt varsel. Formannen fekk difor fullmakt til å fastsetja rekneskapen endeleg i samråd med revisoren, soframt det ikkje kom fram store innhaldsbrigde i rekneskapen.

Rekneskapen vart samrøystes fastsett av fondsstyret som fondet sin rekneskap. Styremennene skreiv under på rekneskapen.

5 Utetlingar for 2003

Fondsstyret vedtok på styremøtet i august å leggja 20 000,- kronor til grunnstolen.

Fondsstyret hadde fyre søker og fyrespurnader um heiderspris på kandidatar. Utan å nemna namn fastsette fondsstyret at kvar prisvinnar skulde få 25 000,- Det var fleire kandidatar:

Styret hadde tilgang til målprøvor frå 5 av kandidatane. Two av kandidatane hadde ikkje fondsstyret nokon dokumentasjon på, og dei vart avviste på det grunnlaget. Ein av kandidatane lét ikkje til å innfri fyremålet til fondet, og fondet avviste han som kandidat.

Johan Forsmo hadde skrive søknad på Hallvard Bergwitz. Bergwitz hadde fleire av dei kvalifikasjonane som skulde til for å få målpris. Bergwitz hev millom anna arbeidt med bladarbeid gjenom å gjeva ut bladet Noreg. Han hev skipa mållag og arbeidt med bokreidsla i yrkjet som skrivar i Norsk Måldyrkingslag. Bergwitz skriv ein mynstergod nynorsk.

Johan Anthon Schulze hev ein lang karriere attum seg som målgranskars ved nordisk institutt i Oslo. Han hev gjort sers mykje verdfullt arbeid med innsamling og kartlegging av målføre. Schulze hev skrive godt norsk mål og arbeidt trottugt for Aasen-målet. Han hev òg havt tillitsyrkje i Studentmållaget i Oslo og i Norsk Måldyrkingslag.

Aslaug Høydal hev vore lærar, men ho er best kjend gjennom ein umfatande Forfattarskap med millom 40 og 50 bøker. Høydal skriv framifrå godt mål. Ho nyttar

i-mål og er purist. Bøkene hennar er merkte av godt språkleg handverk. Høydal hev òg skrive mykje i lokalpressa.

Einfrid Perstølen hev arbeidt som granskar innanfor barnepsykatri. Ho hev i årevis stridt for landsnamnet Noreg på pengesetlar og frimerke. Perstølen hev òg markera seg gjennom mykje anna godt målarbeid. Ho er dessutan måldyrkar.

Styret gjorde vedtak um desse løyvingane med bakgrunn i tilsende søknader:

<u>Søkjar</u>	<u>Søkte til</u>	<u>Løyving</u>
<u>Nidaros Høgnorslag</u>	<u>Innscanningsprosjekt</u>	<u>5 545,-</u>
<u>Studentmållaget i Oslo</u>	<u>Lagssoga</u>	<u>10 000,-</u>
<u>NMU</u>	<u>Skulemålskonferanse</u>	<u>10 000,-</u>
<u>Norges Mållag</u>	<u>Seminar</u>	<u>20 000,-</u>
<u>Ivar Aasen-sambandet</u>	<u>Lagsbyggjing</u>	<u>50 000,-</u>
<u>Prikken yver i-en</u>	<u>Høgnorsk arbeid millom studentar i Bergen</u>	<u>10 000,-</u>
<u>Stord Høgnorsklag</u>	<u>Konferanse</u>	<u>20 000,-</u>
	<u>Vallagi</u>	<u>37 500,-</u>
	<u>Heidersprisar</u>	<u>100 000,-</u>

Det vart vedteke ein underskotsgaranti for konferansen til Stord Høgnorsklag på 70 000,- og 20 000,- for Norsk Målungsdoms skulemålskonferanse.

Skrivaren vitra mottakarane um dei ålmenne fyresegnene som fondet hev vedteke når det gjeld bruk og utbetaling av pengane. Formannen hev vedhaldande fullmakt til å gjeva tilsegn um fyrehandsutbetaling av midlar når det trengst.

6 Arbeidsplan for hausten budsjett for 2003

Styret fastsette kronor 50 000,- i driftsutlegg. Fondet vedtok fylgjande utbetalingar til styremennene:

Formannen og skrivaren får 5000,- kronor kvar i honorar. Alle styremennene mottek 500 kronor i møtegodtgjersla. Skrivaren og formannen mottek 1500,- kvar i kompensasjon. Nestformannen mottek 1950,- i kompensasjon.

Formannen vitra um at fondet hadde nytta millom 15- og 20 000 kronor i advokathjelp. Styret tok det til orientering. Styret fastsette å nytta upptil 40 000,- kronor i ekstra advokatutlegg um det vart naudsynt.

Styret kontakta Blindern høgnorsklag og bad laget å halda festsamkoma i Oslo. Fondsstyret skulde yverrekka studentprisane som vart løyvde i 2002. Tilstkipingi vart halde i oktober.

Diverre vart samarbeidet med Blindern Høgnorsklag ikkje ideelt. Det enda med at fondsstyret vart nøyd til å taka seg av alle dei berande delane av tilskipingi. Det var likevel positivt at tilskipingi samla millom 25 og 30 personar, dei fleste ungdomar. Dei faglege ordskifti vart sers gode. Innleggi heldt fagleg mål og var likevel letta å fylgja for folk som ikkje hadde serkunnskpar.

Skrivaren og styresmann Ringdal fekk fullmakt til å skipa til ei festsamkoma for heidersprisvinnarane innanfor same kostnadsråma som vart nytta i 2001. Denne tilskipingi drog det diverre ut med, men den vart haldi 12. juni 2004. I samband med prisutdelingi vart det halde ein konferanse um norskdomsarbeid og målsoga.

7 Brigde av fyresegne

Høyringsrundane kring brigde i fondsfyresegne tok til med brev av 14. november 2002 og 26. juli 2003. Deretter i brev av 9. september med tillegg av 12. september. Søknad um umskiping av fyresegne vart sendt til Fylkesmannen 7. november 2003. Endå eit høyringsbrev vart sendt ut 9. november 2003. Me skal gjera nægnare greida for dei ulike høyringsbrevi og dei underliggjande dryftingane i fondsstyret nedanfor.

7.1 Høyringsbrev vedkomande brigde i fyresegni fram til 16. august

Formannen orienterte på styremøtet i august um at han two gonger hadde sendt saki um brigde i fyresegne ut på høyring. Fyrste gongen var i desember og andre gongen i juli. Det var ikkje kome substansielle motlegg til brigdi. Formannen vitra um at han hadde havt samband med Ullensvang herad og eit syskenbarn av Opedal. Heradet hadde ikkje noko å merka til evt brigde. Syskenbarnet upplyste um at Opedal hadde arbeidt for eit institutt for folkeminnesamarar og målføregranskurar på Bibelhaug på 1970-talet, men at han forlet denne tanken i staden for skipa Opedal på 1980-talet eit allmenn-nyttig fond. Dette fondet selde garden på Bibelhaug. Slik sett var tanken um institutt på Bibelhaug truleg skrinlagt alt på 1970-talet og definitivt i dag. Ivar Aasen-sambandet hadde gjeve tilslutnad til brigdi.

Vestmannalaget hadde hevda at: framlegget um at det ikkje skulde segjast noko visst um kva som skulde skje med fondet, um det vart uppløyst, var i strid med Opedals vilje. Formannen og fondsstyret kunde ikkje sjå det på bakgrunn av den informasjonen som formannen hadde henta inn.

7.2 Dryftingar på styremøtet 16. august 2003

Formannen vitra 16. august um dei two høyringsbrevi som var sende ut i samband med dei brigdi som var dryfte på fyrre styremøte og um dei framleggi som formannen for eigi rekning hadde fremja i høyringsbrevi, i samsvar med dryftingane på dei tri fyrre styremøti. Fondsstyret slutta seg samrøystes til dei two høyringsbrevi.

Formannen peika vidare på sume nye tema som var dryfte med advokaten, tema som var aktualisera på grunn av utviklingi dei siste månadene:

- **Tvist i vallagi:**

Ein regel som fastslår at fondsstyret, ved ein uløyst tvist i eit av vallagi um kven som kann nemna upp styresmann, ved vedtak kann avgjera med endeleg verknad kven av tvistepartane som skulde hava rett til å peika ut styresmann for vedkomande vallag. Umgrepet "tvist" synte her til strid millom two eller fleire motstridande styre, som hadde peika ut ulike personar, som styresmann frå det same vallaget. Umgrepet "uløyst" synte til at det på det tidspunktet det nye styret skulde kallast inn til skipande møte, ikkje låg fyre ein rettskraftig dom eller annan offentleg/rettsleg avgjerd um kven som var rettkomen til å målbera vedkomande vallag. Med "offentleg/rettsleg avgjerd" synte formannen til ei eventuell avgjerd frå Fylkesmannen og/eller det nye Stiftingstilsynet.

Grunngjeving:

Formannen synte til tvistane som hadde vore tidlegare knytte til Jon Askeland og Norsk Måldyrkingslag i arbeidsbolken 1988-1992, og til dei noverande tvistane i Norsk Måldyrkingslag, Vestmannalaget og Vestlandske Mållag. Formannen synte til at fondsstyret hadde tri alternative måtar å løysa tvistane på:

1. Ikkje kalla inn nokon styresmann frå dei vallagi der det var tvil um kven som hadde uppnemningsretten, fram til det låg fyre ei klår avgjerd i tvistane.
2. Få ein regel i fyrsegnei som gjev det innkallande styret rett til ved uløyst tivst på innkalligstidspunktet, å avgjera med endeleg verknad kven som skulde ha rett til å peika ut styresmannen.
3. Ein ikkje hev styremøte fyre stoda er klårlagd eller at det "gamle" styret fungerar, som "forretningsministerium" fram til tvisten er løyst.

Ved det fyrste tilfellet vilde ein kunna uppleva at fondsstyret ikkje vart vedtaksført, av di det var tvist i eit fleirtal av lagi og det kunde gå lang tid fyre tvistane eventuelt vart løyste rettslegt. Detta var grunnen til framleggget som er nemnd i punkt two.

- **Arbeidsbolken for styresmennene:**

Det er slege fast ein regel i fyrsegnei um uppnemningsbolkar på fire år. Dette vil antitetisk tolkast som um det ikkje er råd for vallagi å nemna ut personar for kortare eller lengre tidsbolt, eller å kasta styresmannen sin i uppnemningbolken. Det siste er det dessutan vedtak og praksis på, jfr framleggget um å skrifa ut Jon Askeland som styresmann frå Norsk Måldyrkingslag i 1991/92. Det er meir uvist korleis stoda er til styresmennene ved burtvising og uppløysing.

Ein regel som fastslår verknaden for styresmannen, um eit vallag ikkje ynskjer å ha styresmann i fondet med dei til kvar tid gjeldande fyrsegner, jfr. § 6, og at ei vallag vert synt burt frå fondet, jfr. § 6. Verknaden for styresmannen um eit vallag i uppnemningbolken vert nedlagt og/eller uppløyst må avklårast. Formannen hadde etter dryftingar med advokaten kome fram til følgjande prinsipp for denna fyrsegnei:

1. Når eit vallag ikkje ynskjer å velja styresmann og dei gjev melding i uppnevningbolken, gjeng den styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp, ut or fondsstyret frå det tidspunkt fondet hev fenge meldingi.
2. Når eit vallag vert synt burt, jfr. fyresegni § 6, gjeng den styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp, ut or styret frå det tidspunktet vedtaket er rettkome, d.v.s. etter det siste av dei two styremøti som hev havt saki uppe til avgjerd.
3. Når eit vallag vert nedlagt og/eller uppløyst i uppnevningsbolken, sit styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp ut uppnevningsbolken.

Grunnjeving:

Ved dei two fyrstnemnde tilfelli, ligg det fyre positive vedtak frå anten vallaget eller frå fondsstyret. Det er difor ikkje naturlegt at den styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp, sit ut uppnevningbolken. Vedtaki er i både tilfelli knytte til fyremålet og/eller fyresegni åt fondet.

Når det gjeld uppløysing av eit vallag, er det umstendi i vedkomande vallag som løysar ut fokuset på vedkomande styresmann, og ikkje spørsmål kring fyremålet og/eller fyresegni åt fondet.

- **Tilslutnadsfråsegn:**

Ein regel som pålagde vallagi ei plikt til, fyre kvar uppnevningsbolk, å koma med ei fråsegn um dei godtok fyresegni som var gjeldande på det tidspunktet uppnevningbolken byrja. Det kunde òg vera eit tema um ikkje ogso dei valde styresmennene laut koma med ei slik fråsegn.

Grunnjeving:

Formannen og advokaten hadde etter dei siste rundane med Vestmannalaget undra eg yver um dei i det heile godtok fyremålet og fyresegni som Halldor O. Opedal hadde sett upp. Alle vallagi hadde rett nok då fondet vart skipa kome med fråsegn um aksept og vyrdnad for fyresgni, men ein kunne spryrja um dette var gløymd. Det hadde òg frå Vestmannalaget, Vestlandske Mållag og Norsk Måldyrkingslag tidlegare vore reist spørsmål um dei styresmennene som var nemnde upp hadde kjenskap til og ynskte å arbeida i samsvar med fyresegni.

Dryftingane i fondsstyret kom fram til fylgjande:

Formannen peika på at dei tri siste reglane ikkje hadde vore ute på høyring, og at skulde fondstyret fremja dei lyt dei sendast ut på høyring hjå vallagi.

Eit viktig prinsipp å slå fast er at OpedalsfonDET er eit autonomt organ. Uppnevnarlagi kann peika ut ein styresmann, men styresmennene er ikkje målsmenn for sine samskipnader. Dei einskilde styresmennene er pliktige til å fylgja fyresegneNE til fonDET og å fremja fyremålet til fonDET. Den einskilde styresmannen hev ingen skyldnader andsynes uppnevnarlagi. Fondsstyret skal derimot orientera uppnevnarlagi um rekneskap og årsmelding.

Høyringsbrevi:

Fondsstyret slutta seg til argumentasjonen og dei framleggi som formannen hadde fremja i høyringsbrevi.

Twist i vallagi:

Næstformannen gjorde framlegg um at ein skulde vurdera ha ein tvingande skipnad med skilsdom, i staden for styrevedtak, når det låg fyre ein uløyst twist på innkallingstidspunktet. Fondsstyret slutta seg til dette synet. Formannen fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Arbeidsbolken for styresmennene:

Fondstyret slutta seg til synsmåtane til formannen, og han fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret. Fondstyret slutta seg til synsmåtane til formannen, og han fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Tilslutnadsfråsegn:

Fondstyret slutta seg til synsmåtane til formannen, og han fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Fondsstyret dryfte med utgangspunkt i den pågåande striden i Vestlandske Mållag kva som skulde gjerast når det var tvistemål millom ulike fraksjonar i eit uppnemnarlag. Fondsstyret konkluderte med at det vilde vedtaka at fondsstyret kunde gjera fylgjande løysingsframlegg:

Dersom det ikkje ligg fyre rettskraftig dom um kven som kann representera eit av uppnemnarlagi kann styret gå inn for at det vert halden tvungen skildom um uppnemningsrett. Ein frå kvar fraksjon i lagi skal då saman med ein domar i Bergen tingrett avgjera saki.

Vedtak:

Fondsstyret slutta seg til argumentasjonen i høyringsbrevi, og dei framleggi som formannen hadde fremja der på grunnlag av tidlegare ordskifte i fondsstyret.

Fondsstyret slutta seg til dei tri nye reglane som formannen hadde gjort greida for, men endring av at ein skulde ha ein regel um tvungen skilsdom ved uløyst twist på innkallingstidspunktet for det "nye" styret.

Formannen fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i reglane, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Formannen sender ut eit nytt høyringsbrev vedkomande dei nye reglane som tidlegare ikkje hev vore ute på høyring.

7.3 Høyringsrunden av 9. september 2003

Formannen sende ut høyringsbrev av 9. september 2003. Svarfresten vart sett soleis at lagt skulde ha høve til å svara fyre fondsstyret på nytt vart samla 19. oktober 2003.

7.4 Dryftingane på styremøtet 19. oktober

Punktet um fondsfyresegne vart teke upp under sak 3 på fondsstyremøtet 19. oktober 2003
Me saksar her får møteboki.

3 Fondsfyresegne

Fondsstyret gjekk gjennom heilskapen i dei nye fyresegne, det hadde fyre høyringsbrev frå Vestmannalaget og Noregs Mållag. Målet var å koma fram til eit endeleg endringsframlegg som fondsstyret skulde søkja um å få igjenom hjå Fylkesmannen.

Formannen vitra um at Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hadde kome med munnlege attendemeldingar til høyringsbrevi, og ville koma med skriftlege rett etter helgi. Norsk Måldyrkingslag hadde ikkje kome med skriftleg attendemelding. Hallvard Bergqowitz hadde ringt formannen for Johan A. Schultze og Johan Forsmo, medlemer i styret i Norsk Måldyrkingslag, og meldt i frå um at dei studde framleggi frå fondsstyret. Formannen hadde òg tala med Arne Skjerven, som òg er nestformann i Norsk Måldyrkingslag, studde òg framleggi som vart vedtekne på fyrra fondsstyremøte. Fondsstyret hadde gjort merksam på at det rekna ingi attendemelding som tilslutnad til framleggi. Andre framlegg var det ikkje kome inn innan fresten. Fondsstyret var glad for at det var kome handfaste framlegg frå Noregs Mållag, men saknar grunngjevingar fleire stader.

Formannen gjorde merksam på at Vestmannalaget hadde svara i høyringssvaret sitt at dei meinte at dette fondsstyret ikkje hadde legitimitet til å gjera endringar i fyresegne. Fondsstyret delte ikkje desse haldningane, og synte til at dei tilhøvi som var påkalla som grunn; at to ”målsmenn ikkje var kalla inn” ikkje var rett.

3.1 Opedal i Vestmannen til grunnlag, ikkje persontilvising i fyresegner

Paragraf 1

Under paragraf 1 hadde fondsstyret gjort framlegg um at ordleggjungi: ”...Det vert synt til målsynet åt professorane Nikolaus Gjelsvik og Gustav Indrebø...”

Vestmannalaget hev ingen merknader til framlegget. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag styd framlegget. Noregs Mållag vilde endra denne ordleggjungi til at: ”...Gjevaren viser i gåvebrevet til målsynet åt...”

Fondsstyret tykte ikkje den nye ordlyden frå Noregs Mållag hadde noko fyre seg. Ordlyden syner ikkje attende i teksten, men attende til gjevaren. Ein ålmenn rettsregel bør ikkje syna attende til ein serskild person, men til ein serskild regel eller eit serskild bodord.

Det vart teke upp at det brevet som vert nemnd i paragraf ein, "Mitt syn på norsk målreising, nokre tankar", ikkje låg fyre i nokor upphavleg form. Originalen eller kopi av originalen ligg ikkje fyre. Derimot hev brevet vore prenta i bladet Vestmannen i samband med eit hundreårsjubileum for Opdal i 1995. Fondsstyret kom til at det difor var viktig å slå fast two punkt. Det eine var um det var råd å skaffa fram brevet. Nestformannen skriv brev til Ludvig Jerdal og Jostein Krokvik med fyrespurnad um dei kann senda brev eller kopi av brevet til fondet. Det andre punktet som det var viktig å slå fast var at um brevet ikkje kom til sin rett, legg fondsstyret til grunn at det brevet som er prenta i Vestmannen er det upphavlege brevet som er grunnlaget dersom det kjem upp tvilsål um tolkingi av innhaldet av fyremålet til fondet.

3.2 Ingi merknader til framlegg

Paragraf 2

Til paragraf 2 var det ingi merknader. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hadde meldt i frå um at dei studde framlegg til presisering. Fondsstyret legg til grunn den paragrafen som var sendt ut på høyring.

3.3 Ingi innskrenkjingar i aldersgrensa

Paragraf 3

I fyrste avsnitt på denne paragrafen hadde fondet gjort framlegg um å gjera um på at det stod "vel kvar ein mann...". I staden for gjer fondsstyret framlegg um å setja inn "...vel kvar ein styresmann..." og "... um det ikkje høver for den valde styresmannen..." vil fondsstyret brigda til "... um det ikkje høver for den valde styresmannen eller varamannen".

I avsnitt two gjer fondsstyret framlegg um ei ny ordleiding i den siste setningi: "Styresmenn og varamenn som gjeng yver aldersgrensa, gjeng ut or fondsstyret." Her vil Noregs Mållag ha følgjande brigde:

"...Aldersgrensa oppover er 75 år, dvs. at ingen kan veljast etter det kalenderåret ein fyller 71 år..."

Ivar Aasen-sambandet hadde meldt munnleg til formannen at dei studde framlegg til fondsstyret, og giekk i mot å skriftsfesta ei grensa på 71 år, slik som Noregs Mållag hadde gjort framlegg um. Vestmannalaget hadde ingi merknader til framlegg fra fondsstyret.

Fondsstyret meinte at det var ein god intensjon attum framlegg, men det kunde få uheldige verknader. Ein styresmann kann til dømes måtta skiftast ut i valbolken på grunn av dødsfall eller um vedkomande trekkjer seg. Då må folk som er under 75 år kunna veljast og lagt må kunna setja inn ein styresmann som er under aldersgrensa, um det er tenleg for eit lag. Fondsstyret tolkar valbolken på fire år slik at nye styresmenn ikkje skal veljast slik at dei gjeng yver 75 årsgrensa, men det viktige er under alle umstende at dei som vert valde gjeng ut etter at dei fyller 75 år. Fondsstyret vil ikkje skrenkja inn dei rettane som Opdal hev gjeve i fyresegnene.

Vestmannalaget hadde ingi merknader til framlegg fra fondsstyret. Noregs Mållag hev ingen merknader til dette punktet. I avsnitt tri vil fondsstyret stryka den siste setningi "Bergen

tingrett er heimeting". Vestlandske Mållag studde framleggget frå fondsstyret. Ivar Aasen-sambandet studde framleggget, med etterhald um den siste setningi. Sambandet synte til at den siste setningi kunde strykjast av di denne rettsregelen var parallel med fyresegni § 6 um sæte. Fondsstyret synte til at det hadde fremja eit punkt um sæte i § 6 i fondsfyresegni som fastslår heimetinget til fondet.

3.4 Brot på stiftingslovi

Paragraf 4

Vestmannalaget hev ingi merknader til framleggget her. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag styd framleggget. Noregs Mållag vil stryka den siste setningi i avsnitt tri og brigda den til: "Dersom det ikkje er semje i vallagi vert revisor peika ut av Fylkesmannen." . Fondsstyret var i mot framleggget frå Noregs Mållag. Fondsstyret synte til at det i § 11 sjette avsnitt i stiftingslogi er fastsett at det er dei som vel fondsstyret som òg vel ettersynsmannen. Det vil difor vera i strid med § 11 å innføra ein slik regel som Noregs Mållag gjer framlegg um.

Fondsstyret gjorde vedtak um å halda uppe den upphavlege ordleggingi.

3.5 Ingi brigde og ingi merknader

Paragraf 5

Her hadde ikkje fondet gjort framlegg til endringar. Noregs Mållag hev ingi merknader til det.

3.6 Uppløsing, sæte og geografisk einsretting av sæte og bustad for styremennene

Paragraf 6

Fondsstyret hev ikkje uttala noko um kva som skal skje med eiga til fondet dersom fondet vert uppløyst. Vestmannalaget ynskjer primært ikkje å gjera endring, sekundært ynskjer det at eiga skal gjevast til kulturelt arbeid i Ullensvang kommune. Noregs Mållag meiner at pengane kann gå inn i det ålmennnyttige fondet til Opedal som er styrd frå Ullensvang. Fondsstyret sluttar seg til framleggget frå Noregs Mållag.

Vestmannalaget hev ingi merknader til framleggi til brigde i § 6. Vestlandske Mållag og Ivar Aasen-sambandet studde framleggget til å skriftsfesta ein regel um sæte i fyresegni, på etterhald um at ein kunde flytta sætet utan å måtta nytta umskippingfyresegnene i stiftingslogi. I nest siste avsnitt vil Noregs Mållag stryka framleggget um at fondet kann ha sæte andre stader på Vestlandet enn Bergen.

Fondsstyret sluttar seg til innspeli frå Vestlandske Mållag og Ivar Aasen-sambandet. Til innspelet frå Norges Mållag vil fondsstyret understreka at Opedal var klår på at fondet var landsdekkjande og at Vestlandet var utgangsstad for fondsarbeidet når Bergen er nemnt serleg var det av praktiske årsaker nett på den tidi. Det som er yverordna for Opedal er at styringsutlogone ikkje i for stor eller urimeleg grad skal gå til å dekkja reiseutlegg. Plasseringi til fondet må avgjerast utfrå kva som vil halda styringsutlogone nede ikkje utfrå kvar fondet held hus.

Fondsstyret held uppe framlegget sitt – som heilskap. Dersom ein ynskjer å stryka den andre setninga i avsnittet, vil fondsstyret trekkja heile avsnittet.

Ved ein feil hev formannen sendt ut eit tillegg til fyresegnene som fondsstyret ikkje hadde gjort framlegg um. Vestmannalaget hev ingi merknader til framlegget. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hev munnleg meldt at dei ikkje styd framlegget, av di fondet er eit landsfemnande fond. Ivar Aasen-sambandet peikar òg på at hovudtanken attum regelen som Opedal sette upp er låge styringskostnader – ikkje å gjera Bergen til hovudsæte. Det gjeld siste avsnitt i paragraf 6. Her hadde Noregs Mållag fylgjande framlegg til ordlyd:

Det bør vera ein regel for fondsstyret å halda styringsutlogone nede på eit rimelegt nivå. Av dette fylgjer m.a at styremøti vert haldne i Bergen. Like eins at vallagi møter med styremenn og varamenn som bur i Bergen eller ikkje so langt burte frå byen”.

Fondsstyret meiner at å binda fondet meir einsidig upp til Bergen ikkje er i samsvar med Opedals tankar med fondet. Opedal nytta ordleidingi bør, og han opna for at fondet kunde samlast ulike stader på Vestlandet. Bergen er ikkje noko nynorskby, medan bygdene, kommunane og fylki umkring byen hev ei sterk tilknyting til nynorsken. Å avgrensa aksjonsradiusen til fondet til sjølve byen vert for snevert.

Eit geografisk påbod og ei einsretting av bustad for styremennene knytt til Bergen, vil gjera det uråd for mange gode målfolk å sitja i fondet. Det er verd å merka seg at det er på Vestlandet utanfor Bergen at målsaki stend sterkest. Det er òg her Noregs Mållag stend sterkest. Det er soleis med undring at me les innspelet frå Noregs Mållag. Det ligg ikkje fyre nokor grunngjeving for dette framlegget, og me tykkjer at det er gode argument som talar mot det.

3.7 Tilsegnssfråsegn

Vestmannalaget hev ingen merknader til framlegget. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hev meldt at dei ynskjer ei presisering av at vallagi som ikkje ynskjer å godtaka nye fyresegner hev skyldnad til å prøva legaliteten til dei nye fyresegnene. Ivar Aasen-sambandet hadde munnleg kome med framlegg um ein seksmånadersfrest for å prøva legaliteten. Dette for å ikkje ha klagemål frå vallagi og uro i fondet i mange år frametter. Formannen hadde på denne bakgrunnen fylgjande framlegg til tillegg i paragraf 6, tillegget gjort i feit skrift:

”Vallagi lyt ved fyrste nyuppnevning etter kvar umskiping eller anna brigde i fondsfyresegni koma med fråsegn til fondet um laget godtek å velja styremann og varamann etter dei fyresegnene som her er sette opp. Vallag som ikkje gjev melding innan tri månader etter at dei fekk spurnad um slik fråsegn, misser retten til å velja styremann eller varamann. **Vallag som ikkje ynskjer å godtaka brigdi hev ein frest på seks månader, f rå dei fekk spurnad um fråsegn, på å reisa sak um dei brigdi som det ikkje ynskjer å godtaka. Kjem ikkje vallag med slik fråsegn eller ikkje reiser sak innan dei frestane som er nemnde her, gjeng retten til å nemna ut styremenn yver til dei andre vallagi.”**

Fondsstyret slutta seg til dette framlegget. Formannen får fullmakt til å leggja dette til fondsfyresegnene. Endringi må likevel sendast til vallagi som vitringssak.

3.8 Framlegg som vilde gjeva manglande kontinuitet

Noregs Mållag hadde følgjande ynskjemål:

Vidare ynskjer Noregs Mållag at det kjem inn eit avsnitt under § 3 der det vert innført ein turnus for styremedlemmane slik at det vert eit delvis skifte av styremedlemmer og vara annakvart år. Dette kan praktiserast slik at det i 2004 vert peika ut 4 styremenn med vara. I 2006 går to ut etter loddtrekning og dei siste 3 vert skifta ut i 2008.

Fondsstyret tykkjer dette framlegget ev. må formulerast av Noregs Mållag. Fleirtalet i fondsstyret tykkjer ikkje dette framlegget er kunstig for fondet. Det er viktig for fondet at dei som sit der arbeider saman um å fremja fyremålet til fondet. Når alle styremennene sit saman i 4 kann dei lettare fokusera på å fremja fyremålet til fondet. Dersom det vert utskiftingar etter two år vil det fort føra til at lagt vil leggja vekt på å få inn folk som fremjar synspunkt til einskildlagi. Det vil gjera det vanskelegare å skapa ein kontinuitet attum å fremja fondsinteressone heller enn interessone til kvart einskild lag.

3.9 Heilskapleg framlegg til nye fyresegner for Halldor O. Opedals fond

Fondsstyret dryfte kvar einskilt paragraf serskilt for seg og vedtok dette framlegget til fyresegner for Halldor O. Opedals fond:

Utkast til ny fondsfyresegn for Halldor O. Opedals fond for norsk målreising og måldyrking

§1

Fondet skal ha namnet Halldor O. Opedals fond for norsk målreising og måldyrking. Fyremålet med fondet er å reisa og odla norsk mål. Fondet skal gjera sitt til å halda uppe måltradisjonen frå Ivar Aasen i stil og skrivemåte og ordval, so langt som det til kvar tid let seg gjera. Det vert synt til målsynet å professorane Nikolaus Gjelsvik og Gustav Indrebø, soleis som dette synet kjem fram i arbeidi deira um norsk målreising og måldyrking. Skulde det verta tvilsomt um tolking av dette, vert det synt til Halldor O. Opedal sitt brev: "Mitt syn på norsk målreising, nokre tankar".

§2

Grunnstolen for fondet er på kr. 600 000,00 – seks hundre tusen kronor. Kvart år skal 10 % av avkastingi setjast av til ein hovudstol. Hovudstolen – grunnstolen og dei uppsamla avsetnadene til hovudstolen – skal ikkje minkast. Eiga skal til ei kvar tid verta varveitsla i samsvar med fyresegnene i stiftingslovi.

§ 3

Fondet skal ha eit styre på fem mann. Vestlandske Mållag, Vestmannalaget, Ivar Aasen Sambandet, Noregs Mållag og Norsk Måldyrkingslag vel kvar ein styresmann med varamann. Styret i eit lag kann gje fullmakt å ein mann til å møta i fondsstyret, um det ikkje høver for den valde styresmannen eller varamannen å vera til stades. Eit møte med tri mann er vedtaksført.

Fondsstyret vel sin formann med varamann. Formannen skal ha avgjerdsmaiki um røystetalet veg jamt. Styremenn med varamenn vert valde for fire år. Ein styremann eller ein varamann bør ikkje stå lenger enn tolv år. Aldersgrensa oppover er 75 år. Styremenn og varamenn som gjeng yver aldersgrensa, gjeng ut or fondsstyret.

Er det tvist um kven som er det rettkome styret til å velja styremannen og/eller um kven som er vald til styremann, og tvisten ikkje er løyst innan 1. januar i det fyrste året i ein ny valbolk – kann styret fastsetja at tvisten skal avgjerast ved skilsdom. Denne avgjerdi gjeld, utan nærrare avtala millom partane, berre spørsmålet um valretten og/eller kven som er vald. Avgjerdi fær verknad for den komande valbolken. Partar som ikkje godtek at avgjerdi vert lagt til skilsdomsstolen misser valretten, jfr. § 6 fyrste lekken. Reglane um skilsdomstolar i tvistemålslogi gjeld.

§4

Styret skal syta for rekneskapsførar og skrivars. Styret har signatur i lag. Formannen og skrivaren har prokura. Styret kann fastsetja noko anna um signatura og prokura, um det meiner det er rettast.

Styret fastsett rekneskapen. Rekneskapen skal sendast til styri i dei lagi som har valrett til fondet. Styri i desse lagi har høve til å koma med merknader til rekneskapen innan ein månad etter dei fær han tilsendt. Ynskjer eit fleirtal av vallagi at rekneskapen skal brigdast, skal styret ha rekneskapen fyre på nytt.

Ettersynsmannen skal peikast ut av styri i dei lagi som har valrett til fondet. Den ettersynsmannen som eit fleirtal av lagi vil ha, er vald.

§5

Avkastingi av fondet skal kvart år etlast ut å folk som skriv rein og velflidd nynorsk. Dei bør òg kunna tala dette målet - eller eit bygdemål. Utetlingane gjeng fyre seg i seriar på tri år. Etter tri år tek serien til på nytt.

Fyrste året etlar fondsstyret ut serskilt å kvart lag til fritt bruk for norsk målreising ein sum som i verde svarar til eitt tusund 1971-kronor. Umrekningi vert gjord slik styret meiner er rettast. Det som då er att, byter styret på studiekurs, måldyrking, foredrag, artiklar, prenting av skrifter eller bøker eller onnor form for norskdomsarbeid. Det bør verta nemnt i prenti um dei kjem ut med tilskot frå fondet.

Andre året etlar fondsstyret ut serskilt å kvart lag slik det er fastsett for fyrste året. Det som då er att, byter styret på ei rekkje studentar (5-10) ved universitet eller høgskular til kveik (premiar) for idugt arbeid for nynorsk mål. Er vilkåri like mellom to eller fleire kandidatar, gjeng dei fyre som har gjort største innkastet. Styret kann òg ta påskjøningar til lag i bygd eller by som gjer framifrå målarbeid.

Tridje året etlar fondsstyret ut serskilt å kvart lag slik det er fastsett for fyrste året. Av det som då er att, yter styret ein fjerdepart til ein kringkastingsmann, ein fjerdepart til ein bokmann (forfattar, diktar, vitskapsmann), ein fjerdepart til ein bladmann eller eit blad og den siste fjerdeparten til stortingsmenn, skulemenn, kyrkjemenn eller yrkjesmenn or næringslivet. Det kann òg verta tale um andre personar.

Alle må ha synt evne og vilje til å bruk nynorsk mål i si beste form.

Ovannemnde fyresegner er ikkje påbod ("direktiv"), og styret stend i serhøve fritt til å yta år andre fyremål. Fyresetnaden er at ytingane ikkje vik av frå grunntanken åt fondet.

Utetlingane bør ein gjera kjende i bladi og kringkastingi, um det er råd, til kveik for folk i arbeid for norsk målreising og måldyrking.

§6

Um so er at eit lag ikkje ynskjer å velja styresmann for fondet med dei fyresegner som her er sett upp, gjeng rettane til dette laget over til dei andre lagi. Skulle fleire lag gå ut, vel dei lag som er att, styret for fondet.

Vallagi lyt ved fyrste nyuppnevning etter kvar umskiping eller anna brigde i fondsfyresegni koma med fråsegn til fondet um laget godtek å velja styresmann og varamann etter dei fyresegnene som her er sett upp. Vallag som ikkje gjev melding innan tri månader etter at dei fekk spurnad um slik fråsegn, misser retten til å velja styresmann og varamann. Vallag som ikkje ynskjer å godtaka brigdi hev ein frest på seks månader, frå dei fekk spurnad um fråsegn, på å reisa sak um dei brigdi som det ikkje ynskjer å godtaka. Kjem ikkje vallag med lsik fråsegn eller ikkje reiser sak innan dei frestane som er nemnde er, gjeng retten til å nemna upp styresmann over til dei andre lagi.

Kjem det upp eit nytt lag som stettar kravi å dette fondet, kann fondsstyret røysta det inn og gje det fulle rettar. Det nye styret skal stjorna fondet med tanke på heile landet som før, etter dei fastsette fyresegner, berre med det skilet som praktiske grunnar gjer naudsynlege.

Fire styrelemer kann visa burt eit lag for ei tid eller for godt med to likelydande vedtak. Det må gå minst eit år mellom vedtaki.

Styresmann som er vald frå eit lag som ikkje lengre ynskjer å velja styresmann i fondet, gjeng ut or styret frå den tidi meldingi er komi åt fondsstyret. Like eins gjeng ein styresmann som er vald frå eit lag som vert vist burt, ut or styret etter at det siste av dei two vedtaki um at laget er vist burt vert gjort. Styresmann som er vald frå eit lag som – etter at uppnevningi er gjort – vert nedlagt eller uppløyst, sit ut valbolken.

Fondet har sæte i Bergen. Styret kann, um umstendi gjer det turvande, velja ein annan stad på Vestlandet som sæte.

Skulle alle vallagi verta uppløyste gjeng fondsmidlane inn i Halldor O. Opdal sitt fond for ålmennyttige føremål. Um dette skulle henda, fell fyresegnene for dette fondet burt.

4 Sæte for fondet

Formannen meinte at det var naturleg for Opedalsfondet å ha formelt sæte i det heradet der Opedal skipa fondet og der han sjølv kom frå. I ei bygd utanfor Bergen nyttar ein dimeir nynorsk noko som er viktig for fondet. Bergen er nøytral i målspursmålet. Med å knyta seg til ein nynorsk kommune kjem fondet nærmare i å fremja målreisingi. Fondet gjorde vedtak um Lofhus som sæte for fondet.

7.5 Søknad um umskiping av fondsfyresegni av 7. november

Formannen sende 7. november 2003 søknad til Fylkesmannen um umskiping av fondsfyresegni. Her gjorde han fyldig greida for arbeidet med fondsfyresegnene, dei ulike høyringsrundane og svar som var komne på høyringsbrevi.

7.6 Høyringsrunde um nye vallag og turnusskipnad

I november sende formannen ut høyringsbrev um nye vallag og turnusskipnad. Bakgrunnen for å senda ut høyringsbrev um vallagi var konkrete fyrespurnader og søknad um upptak i fondet. Fondsstyret vilde soleis høyra seg fyre med umsyn til kva lag i saki.

Turnusframlegget frå Noregs Mållag og vedtaket frå fondsstyret vart òg lagt fram, sidan fondsstyret ikkje hadde stelt seg attum dette framlegget og sidan framlegget var nytt i høve til dei framleggi som hadde vorte framlagde tidlegare.

7.7 Inntaking av two nye uppnemnarlag

Høgnorsk student og elevmållag sende søknad um å verta uppteke i Opedalsfondet. På bakgrunn av denne søknaden og ynskje um å vera med i fondet frå Høgnorskringen dryfte fondet på two styremøte i desember um fondet kunde og burde utvidast med two nye lag.

Formannen i fondet sa seg ugild til å vera med på desse møti av di han sjølv hadde vore styresmann i Høgnorskringen i fleire år.

Det fyrste møtet vart halde 13. desember 2003, det andre 20. desember 2003. Den 13. desember møtte desse: Lars Bjarne Marøy, Mona Stormark, Arne Skjerven og Bjørn Tormod Ringdal, dessutan setjemann for Ivar Aasen-sambandet, Vincent Eye Færavaag. På styremøtet vart saki dryft utførleg, men det vart likevel ikkje høve til å koma inn på alle høyringsbrevi som var komne. I eit par av høyringsbrevi hadde det òg kome upp fleire tema som det ikkje var spurt um kommentar til. Det kompliserte ordskiftet mykje. Det enda med at styremøtet gjorde intensjonsvedtak um at fondet skulde utvidast med two nye medlemslag.

20. desember vart det halde nytt møte i fondet. Den 20. desember møtte desse: Lars Bjarne Marøy, Mona Stormark, og Bjørn Tormod Ringdal, dessutan setjemann for Ivar Aasen-sambandet, Trond Urestad og Jon Askeland, setjemann utpeika av Norsk Måldyrkingslag. Møtet var naudsynt av di formannen og skrivaren meinte at saki måtte avsluttast innan nytår sidan funksjonstidi til fondsstyret då gjekk ut. Styremøtet 20. desember konkluderte med at Opedalsfondet trass i intensjonsvedtaket frå veka fyre, ikkje ynskte å taka inn nye uppnemnarlag.

8 Striden i Vestmannalaget og Vestlandske Mållag

Styret dryfte tilhøvi i Vestmannalaget og Vestlandske Mållag. Styret meinte at det ikkje var godtakande at Vestmannalaget ved ei rad høve hadde avvist å vilja fylgja grunnleggjande fyresegner for fondet og prinsipp i Stiftingslogi. Dette må fondet markera er uakseptabelt gjenom den nye pasusen i fyresegnene um at uppnemnarlagi skal godkjenna fyresegnene.

Formannen fekk fullmakt til å presentera partane i konflikten rundt Vestlandske Mållag fylgjande løysing:

Styret meiner at det kann vera aktuelt å løysa konflikten millom partane gjenom at det vert halden tvungen skildom um kven av partane som hev uppnevningssrett. Ein frå kvar fraksjon i lagi skal då saman med ein domar i Bergen tingrett avgjera saki. Formannen sender brev og gjev partane tri vikors svarfrest.

9 Disponering av fondsmidelen

Nestformannen og skrivaren fekk på styremøtet 16. august fullmakt til å løysa inn for 250 000,- kronor i obligasjonar. Det vart berre naudsynt å løysa inn for 100 000.

10 Gåva til formannen

Medan formannen var på gangen på styremøtet 16. august gjorde fondsstyret vedtak um å gjeva formannen ei gåva på 500,- kronor i samband med 35 årsdagen til formannen. Styresmennene avgjer sjølv kva gåva dei vil gjeva.

Lars Bjarne Marøy
Skrivar

Halldor O. Opdals fond
for norsk målreising og måldyrking

Resultatrekneskapen for 2003

	2002	2003
Driftsinnkomor	<u>-</u>	<u>-</u>
Sum driftsinnkomor	<u>-</u>	<u>-</u>
Driftskostnader	<u>37 315,92</u>	<u>121 116,42</u>
Sum driftskostnader	<u>37 315,92</u>	<u>121 116,42</u>
Driftsresultat	<u>-37 315,92</u>	<u>-121 116,42</u>
Finansinnkomor		
Avdrått	<u>179 733,33</u>	<u>135 520,38</u>
Sum finansinnkomor	<u>179 733,33</u>	<u>135 520,38</u>
Finanskostnader	758,00	1 352,22
Finansresultat	178 975,33	134 168,16
Resultat fyre umframpostar	141 659,41	13 051,74
Umframinnkomor	28 763,00	3 133 168,00
Umframkostnader	23 763,00	-
Umframresultat	5 000,00	133 168,00
Resultat fyre utetlingar	<u>146 659,41</u>	<u>146 219,74</u>
Utetlingar	253 211,00	4 263 045,00
Resultat etter utetlingar	<u>-106 551,59</u>	<u>-116 825,26</u>
Resultatdisposisjonar:		
Yverført til grunnstolen	-20 000,00	-20 000,00
<u>Yverført frå utetlingsfondet</u>	<u>126 551,59</u>	<u>136 825,26</u>
Sum resultatdisposisjonar	106 551,59	116 825,26
Sum etter resultatdisposisjonar	<u>-</u>	<u>-</u>

Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking

Jamvekti

	2002	2003
Eiga		
Kontantar		
Bankinnskot i DnB	171 108,77	123 391,32
Obligasjonar	2 417 945,50	2 277 907,15
Skuldmenn	91 251,01	29 505,63
Sum eiga	2 680 305,28	2 430 804,10

Skuld og eigenmidel

Kravsmenn			
Ikkje utreidde løvningar	198 000,00	7	72 500,00
Andre kravsmenn	18 075,92	8	13 400,00
<u>Avsetnad</u>	<u>5 500,00</u>	<u>9</u>	<u>3 000,00</u>
Sum kravsmenn	221 575,92		88 900,00
Eigenmidel			
Eigenmidel: 01.01	2 565 280,95		2 458 729,36
<u>Årsresultat</u>	<u>-106 551,59</u>		<u>-116 825,26</u>
Sum eigenmidelen	2 458 729,36		2 341 904,10
Sum skuld og eigenmidel	2 680 305,28		2 430 804,10

Eigenmideldisposisjon			
Grunnstol: 01.01.	2 190 000,00		2 210 000,00
<u>Avsett frå drifti</u>	<u>20 000,00</u>		<u>20 000,00</u>
Grunnstol: 31.12.	2 210 000,00		2 230 000,00
Utetlingsfondet: 01.01.	375 280,95		248 729,36
<u>Yverført til utetlingar</u>	<u>-126 551,59</u>		<u>-136 825,26</u>
Utetlingsfondet: 31.12.	248 729,36		111 904,10
Sum grunnstol og utetlingsfond	2 458 729,36		2 341 904,10

Bergen, 31. desember 2003.

Bergen, 12. juni 2004.

Lars Bjarne Mardal
Styret i Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking

Notar

Sjå òg gjennomgangen i årsmeldingi 2002/2003 under kap. Økonomi.

2002	2003
------	------

Note 1. Driftskostnader.

Driftskostnadene vart i 2003 merkte av at det vart halde fire styremøte. Sum driftskostnader vart òg merkt av at prisutetlingane vart førde som driftskostnader for 2003, i motsetnad til tidlegare då dei vart førde under sum utetlingar. Arbeidet med den fondsfyresegni hev òg merkt driftskostnadene. Det vart i rekneskapen for 2002 sett av kr. 60 000 til det juridiske arbeidet, det er nytta 53 503,42. Etter tillegg av rentor er inneståande på klientkonto per 31. desember 2003 på kr. 7 909,58. Skrivaren fekk i 2003 kr. 7 000 i godtgjering. Styreformannen fekk i 2003 kr. 11 000 i godtgjering. Styreformannen og skrivaren fekk i 2003 òg kr. 1 500 i kompensasjon for kostnader. Varafemannen fekk i 2003 ein kompensasjon for kostnader på kr. 1 950. Varaformannen fekk i 2003 ei godtgjering på kr. kr. 2000. Styresmann Bjørn Tormod Ringdal fekk i 2003 kr. 2 000 i møtegodtgjering. Styresmann Arne Skjerven fekk i 2003 kr. 500 i møtegodtgjering.

Tilskipingar, stud.prisutetlingar og styremøte	8 798,50	35 595,00
Godtgjering til styreformannen og skrivaren	7 000,00	15 000,00
Møtegodtgjering	-	8 000,00
Kompensasjon til styrelmene for kostnader	3 500,00	4 950,00
Ettersyn	3 000,00	3 000,00
Juridisk rådgjeving	14 269,92	53 503,42
Kontorhald	-	-
Ymse driftskostnader	<u>747,50</u>	<u>1 068,00</u>
 Sum driftskostnader	 37 315,92	 121 116,42

Note 2. Avdrått.

Rentor for 2002 og 2003 av forskot til adv.	-	1 413,00
Bankrentor, DNB	18 755,12	6 808,19
Rentor; DNB-Likviditet	95 002,58	71 549,27
Rentor; Vestenfjelske bykredittforening	66 039,21	52 337,54
Kursendring; DNB-likviditet	-203,58	3 249,88
Kursendring; Vestenfjelske bykredittforening	<u>140,00</u>	<u>162,50</u>
 Sum avdrått	 179 733,33	 135 520,38

2002 2003

Note 3. Umframinnkomor.

Attendeføring; Avsetnad kontor	5 000,00	-
Attendeføring; Avsetnad ettersyn m.m.	-	168,00
Attendeføring; Tapsavsetnad	23 763,00	-
Attendeføring; Smio	-	8 000,00
Attendeføring; Sunnmøte Vestmannalag	-	10 000,00
Attendeføring; Avsetnad "Målsoga"	-	115 000,00
<hr/>		
Sum umframinnkomor:	28 763,00	133 168,00

Note 4. Utetlingar.

Vedtektsfeste løyvingar:

Norsk Måldyrkingslag	7 500,00	7 500,00
Ivar Aasen-sambandet	7 500,00	7 500,00
Vestmannalaget	7 500,00	7 500,00
Vestlandske Mållag	7 500,00	7 500,00
Noregs Mållag	7 500,00	7 500,00
<hr/>		
Sum vedtektsfeste løyvingar:	37 500,00	37 500,00

Andre løyvingar:

Ivar Aasen-sambandet; Driftsstudnad	-	50 000,00
Stord Mållag; Konferanse	-	20 000,00
SmiO: Hundradeårssoga	-	10 000,00
Norsk Målungdom; Skulemålskonferanse	-	10 000,00
Heiderspris; Hallvard Bergwitz	-	25 000,00
Heiderspris; Einfrid Perstølen	-	25 000,00
Heiderspris; Aslaug Høydal	-	25 000,00
Heiderspris; Johan A. Schultze	-	25 000,00
Noregs Mållag; vinterseminar	-	20 000,00
Prikken yver i-en; Studentarbeid	-	10 000,00
Nidaros Høgnorsklag; innlysing	-	5 545,00
Norsk Målungdom; prosjektstudnad	10 000,00	-
Stord Mållag; Konferanse	25 711,00	-
Hardanger Folkeminnelag; Opedal-biografi	10 000,00	-
Bladet Målmannen; bladreising	60 000,00	-
Blindern Høgnorsklag; Norskskeid	40 000,00	-
Ivar Aasen-sambandet; Driftsstudnad	10 000,00	-
Seks studentprisar à 5 000,00	30 000,00	-
<hr/>		
Sum andre løyvingar	185 711,00	225 545,00
Samla utetlingar	223 211,00	263 045,00

Note 5. Obligasjonar.

2002

2003

Obligasjonane er bokførte lik likningsverdien.

	2002	2003 Nominelt:	2003 Bokført:
Vestenfjeldske bykredittforening	902 737,50	840 000,00	837 900,00
DNB Likviditet	1 515 208,00	1 440 007,15	1 440 007,15
Sum	2 417 945,50	2 280 007,15	2 277 907,15

Note 6. Skuldmenn.

Det vart avtala med advokaten til fondet at me skulde svara eit forskot på kr. 60 000,00 i samband med rettshjelp i høve til klagorna mot fondet. Dei brukte summane er kostnadsførde i 2003. Det hev vore rentor for 1 413,00 i rentor på forskotet, av dessa kr. 261,00 i 2002.

Forskotssvara rettshjelp (Kluge)	60 000,00	7 909,58
Ikkje utreidde rentor, Vestenfjeldske byk.f.	31 251,01	21 596,05
Sum skuldmenn	91 251,01	29 505,63

Note 7. Ikkje utreidde løyvingar.

Løyvingar som ikkje vert nytta i samsvar med fyresetnadene og/eller som ikkje er nytta og bede utreidda innan 3 år etter at det vart søkt um studnad frå fondet, fell ut. Summane vert førde attende. Sume løyvingar kann likevel vera ståande i rekneskapen vår, endå um det rettslege kravet er falle ut. Detta kann t.d. koma av at fondstyret ynskjer å vurdera ein eventuell ny søknad um studnad til prosjektet utan å måtta gjera nytt løyvingsvedtak.

Fondsstyret vedtok i aug. 2003 å gjeva underskotsgaranti for two tiltak, Stord høgnorsklag med kr. 70 000 og NMU med kr. 20 000.

Løyving til vallagi (4 x 7 500)	-	37 500,00
Norsk Målungdom (NMU)	15 000,00	25 000,00
Ivar Aasen-sambandet	10 000,00	-
Sunnmøre Vestmannalag	10 000,00	-
Høgnorsknytt	10 000,00	10 000,00
Studentmållaget i Oslo	8 000,00	-
Studentprisar	30 000,00	-
Sum ikkje utreidde løyvingar	83 000,00	72 500,00

	2002	2003
Note 8. Andre kravsmenn.		
Styreformannen	3 806,00	9 978,00
Styresmann B. T. Ringdal	-	1 000,00
Advokatfirmaet Kluge ANS	14 269,92	-
Hotel Hordaheimen	-	2 422,00
Sum andre kravsmenn	18 075,92	13 400,00

I tillegg hev fondet eit ikkje-stadfest garantiandsvar for underskot for two tiltak.

NMU fekk ein underskotsgaranti på kr. 20 000 til skulemålskonferanse.

NMU hev enno ikkje gjord gjeldande noko underskot på konferansen.

NMU hev skyldnad til å senda inn rekneskap og gjera underskotsgarantien gjeldande so snøgt som råd, det er ikkje gjort. Fondsstyret vel p.t. likevel å ikkje gjera noko i denna venda.

Dei 15 000 som NMU hev fenge tidlegare år og 10 000 til Høgnorsknytt er òg frigjevne, men fondsstyret vel å ikkje gjera noko i denna vendingi. Dei fær frest til 31. desember 2004 med stetta kravi, og senda inn rekneskap og melding.

Stord høgnorsklag, seminar/kurs. Kurset er ikkje halde.

Stord høgnorsklag hev frest til 31. desember 2004 med å gjera kravi gjeldande.

Stord høgnorsklag fekk ein underskotsgaranti på kr. 70 000,00.

Sum gjeldande garantiandsvar per 31. desember 2003 er kr. 90 000,00.

Norsk Bokreidingslag hev i dei siste two åri bede um å få reida ut ei tidlegare løyving på kr. 115 000,00. Dei løyvingane dei syner til vart utaldra alt i 2000. Norsk Bokreidingslag er ved fleire høve varsla um at kravi ikkje er godtekne av fondet, tvert um, er dei avviste. Fondsstyret meiner det ikkje finst grunnlag i kravi, og Norsk Bokreidingslag hev ikkje, trass uppmodingar frå fondsstyret, gjort rettssteg for å fylgja upp kravi.

Dei grunnlause klagemåli som Norsk Bokreidingslag L/L hev sendt til Fylkesmannen i Hordaland, gjev grunnlag for å gjera andsvar gjeldande andsynes sakkostnadene våre.

Note 9. Avsetnad	5 500,00	3 000,00
-------------------------	----------	----------

Det er i rekneskapen sett av kr. 3 000,00 til ettersyn av rekneskapen.

Årsmelding
for
arbeidsbolken
frå august 2003 til sumaren 2004

Fyremålet til fondet

Halldor O. Opedals fond for målreising og måldyrking byggjer på gåvebrev frå Halldor O. Opedal. Gåvebrevet er datert Lofthus 23. desember 1971. Gåvebrevet slær fast fyresegnene for fondet i 6 paragrafar. Paragraf § 1 i fyresegnene slær fast fylgjande:

Fondet skal ha namnet Halldor O. Opedal's fond for norsk målreising og måldyrking.. Fyremålet til fondet er å reisa og odla norsk mål. Fondet skal gjera sitt til å halda uppe måltradisjonen frå Ivar Aasen i stil og skrivemåte og ordval, so langt som det til kvar tid lèt seg gjera. Eg viser til målsynet åt professorane Gustav Indrebø og Nikolaus Gjelsvik, soleis som dette synet kjem fram i arbeidi deira um norsk målreising og måldyrking. Skulde det verta tvilsål um tolking av dette, syner eg til mitt brev: "Mitt syn på norsk målreising – nokre tankar".

Saman med gåvebrevet fylgte det ein kapital på 600 000,- kr. Seinare hev fondet auka sterkt på seg. 31.desember 2003 er grunnstolen på 2.230 000,- millionar kronor. Styringi av fondet vart gjeve til eit styre med fem styremenn. Fem mållag peika ut styremenn til fondet. Desse lagi var Vestmannalaget, Vestlandske Mållag, Ivar Aasen-sambandet, Norsk Måldyrkingslag og Noregs Mållag. Desse lagi vel kvar sin styremann som skal fremja fyremålet til fondet. Det vert òg peika ut varamenn. For perioden 2000-2004 er desse styremenn og varamenn i bolken 2003-2004:

Uppnemnarlag	Styremann	Varamann
Vestmannalaget	Bjørn Tormod Ringdal	Sissel-Anny Hjelmtveit
Vestlandske Mållag	Lars Bjarne Marøy	Halldor Slettebø
Ivar Aasen-sambandet	Dag Hagen Berg	Håvard Tangen
Norsk Måldyrkingslag	Arne Skjerven	
Noregs Mållag	Mona Stormark	

1 Styremenn og styremøte

I arbeidsbolken var fondsstyret samla til fondsstyremøte 16. august, 19. oktober, 13. desember og 20. desember 2003. Dessutan til avsluttande styremøte 13. juni 2004

Me viser til årsmeldingi for 2002-2003 for brevkifte millom Norsk Måldyrkingslag og fondet. Fyre styremøtet 16. august 2003 vart formelt skipa orienterte formannen um at det hadde vorte sådd tvil ved um ein av styremennene var utpeika på rettkome vis. Norsk Måldyrkingslag hadde hevda at Hans Sørbø var styresmann for Norsk Måldyrkingslag. Fondsstyret hadde tidlegare oppsummert med at Arne Skjerven hadde vorte utpeika til styresmann frå Måldyrkingslaget. Formannen vitra um eit brev til Norsk Måldyrkingslag, der laget vart beden um å taka rettslege steg eller få ei klårlegging frå Fylkesmannen um statusen til Arne Skjerven skulde brigdast. Det hadde ikkje kome utspele frå Norsk Måldyrkingslag, og formannen gjorde framlegg um at Arne Skjerven laut reknast som styresmann. Skjerven var kalla inn til møtet. Fondsstyret fastslo at Arne Skjerven no måtte reknast som lovleg styresmann uppnemnd av Norsk Måldyrkingslag.

Fondet hev motteke skriftleg melding frå Torolv Hesthamar um at han er for gamal til å sitja i fondet. Det hev kome munnleg melding um at Magnus Robberstad hev trekt seg frå vervet som varamann til fondet frå Norsk Måldyrkingslag.

2 Brevskifte

2.1 Orienteringar um brevkifte på fondsstyremøtet 16. august 2003

Formannen og skrivaren vitra um brev og disponeringar dei hadde hatt fyre i arbeidsbolken. Dei kom inn på brev frå Norsk Måldyrkingslag av 30. oktober der Arne Gjeraker hadde hevda at Hans Sørbø framleis var å rekna for styresmann frå Norsk Måldyrkingslag. Etter dette fekk fondsstyret brev frå Johan Forsmo som gjekk mot denne oppfatningi. Formannen hadde kontakta alle styremennene i Måldyrkingslaget og freista å klåra upp i saki. I eit brev frå fondet oppsummerte skrivaren det arbeidet som formannen og fondet hadde gjort for å klåra upp i saki. Her vart det slege fast at um ikkje Måldyrkingslaget reiste søksmål mot fondet og vann fram, vilde ikkje Hans Sørbø verta innkalla. Skrivaren slo òg fast at Arne Skjerven var å rekna som styresmann frå fondsstyret si sida etter formell dryfting i saki på styremøte 27. juni 2002. Fondsstyret måtte no ha saki fyre på ny på neste styremøte, slo skrivaren fast jmf. Sak 1. Styret slutta seg til denne oppfatningi jf. ovanfor under sak 1.

Eit brev frå Vestmannalaget og eit brev frå Norsk Bokreidingslag vedkomande styresmannspursmålet og pengeløyving til Norsk Bokreidingslag m.m. kom i desember 2002. Brevi var stila til Fylkesmannen. Brevet til Fylkesmannen frå Vestmannalaget hadde fondsstyret svara utførleg på i ein rapport til Fylkesmannen. Brevet til Norsk Bokreidingslag hadde ikkje vorte Reidugt. Men dei viktige og mest prinsipielle påstandane frå Norsk Bokreidingslag var svara på i rapporten som var svar på brevet frå Vestmannalaget.

Fondsstyret dryfte òg brev frå Vestmannalaget i august. Her gjekk Vestmannalaget inn på fleire tilhøve som viser at laget nektar å godkjenna fyresegnene og Stiftingslovi. Det var òg

kome ei fråsegn som såg ut til å vera frå Norsk Bokreidingslag, fylgjebrev med formell signatur og dato mangla. Fondsstyret undra seg yver det.

Formannen vitra frå møte med advokaten til fondet og med revisoren i fondet. Formannen hadde dessutan vore hjå Fylkesmannen og dryft framlegg til nye fyresegner. Fylkesmannen vilde truleg koma til å avvisa å gjera noko i høve til klagarane av di Fylkesmannen ikkje hadde nokor plikt til å involvera seg i dei klagemåli som vart retta mot fondsstyret.

Fondsstyret hadde merkt seg at det var kome ei rad utspel i pressa i tilknyting til fondet. Det viktige var å kommentera eventuell redaksjonell umtale. Dei mange lesarbrevi og umtalen i bladet Vestmannen var på eit slikt nivå at fondet hadde lite å vinna på å taka dei upp til diskusjon.

2.2 Orienteringar um brevskifte på styremøtet 19. oktober 2003

Skrivaren vitra um brev som han hadde sendt til Norsk Bokreidingslag. I brevet som var skrive av formannen og skrivaren i fellesskap sa fondsstyret frå at um Norsk Bokreidingslag no fylgte opp dei vilkåri som fondet hadde sett, kunde fondet vera velviljig til ein søknad frå Bokreidingslaget.

Fondsstyret slo fast at dersom det ikkje kjem ei endeleg tilbakemelding frå Norsk Bokreidingslag der dei gjeng attende på tidlegare utspel og klagemål mot fondet innan 1. november, vil fondsstyret sletta uppføringi på 115 000 til Norsk Målsoga frå rekneskapen for 2003. Saki vert likevel yversendt til det neste styret som vil sitja frå 2004-2008.

Formannen referte til eit brev han hadde sendt til Norsk Bokreidingslag i august. Formannen hadde likeins sendt brev til privatpersonen Kjell Kjerland um Vestlandske Mållag og Opedalsfondet

Formannen vitra um høyringsrunden. Skrivaren og formannen la fram høyringsbrevet frå Vestmannalaget og Noregs Mållag.

2.3 Orientering um brev 13. desember 2003

Det vart orientera um desse brevi på styremøtet 13. desember 2003

1. Vitrинг av brevbyte m.v.

- i. Søknaden til Fylkesmannen um umskiping
- ii. Stadfesting frå Rekneskapsregisteret på rekneskapen for 2002
- iii. Brev til det nære skyldfolket
- iv. Brev til skyldfolket
- v. Brev til vallagi
- vi. Høyringssvari frå:
 - Noregs Mållag
 - Norsk Måldyrkingslag
 - Skyldfolket
 - Vestlandske Mållag, two brev
 - Halldor O. Opedal sitt fond ålmennyttige føremål

- vii. Svar frå Jostein Krokvik, dagsett 6. november 2003, han hev ikkje avprent av gávebrevet og "Mitt syn på norsk målreising – nokre tankar".
- viii. Brev frå Norsk Bokreidingslag L/L, dagsette 14. oktober 2003 og 10. november 2003.
- ix. Svar på søknad frå Hardanger Folkeminnelag, dagsett 25. november 2003.
- x. Svar på brev frå Norsk Bokreidingslag L/L, dagsett 1. desember 2003.

3 Klagone frå Vestmannalaget og Norsk Bokreidingslag

Skrivaren vitra på styremøtet 16. august 2003 um at han hadde hatt mykje arbeid i tilknyting til å fylgja upp presseutspel frå dei two lagi. Bergens Tidende hadde til slutt teke inn ein versjon av saki som fondsstyret kunde identifisera seg med. Formannen og skrivaren meinte det burde reisast krav um skadebot andsynes Bokreidingslaget for urimelege og grunnlause skuldingar. Styresmennene tok elles saki til vitring.

Styret i Opedalsfondet hev laga til so mykje strid, usemja og ugreida i si styringstid at styret manglar allmenn og grunnleggjande tillit og legitimitet for verksemidi, hevda Arne Gjeraker på vegner av styret i Norsk Måldyrkingslag i eit brev til fondet.

Fondsstyret vil segja two ting i høve til dette:

1 Fondet hev lagt vinn på å fylgja fyersegnene. Det hev millom anna ført med seg at me hev nekta å godtaka styresmenn yver 75 år. Fleire gonger hev me vorte kritiserte for at me nektar å godtaka styresmenn som er yver 75 år. Dette kann ikkje segjast å vera upplegg til strid, same um Norsk Måldyrkingslag og Vestmannalaget gjer sitt beste for å laga strid gjennom å senda brev til fondet, til Fylkesmannen og ved å gå til avisone. Utyver dette hev ikkje Norsk Måldyrkingslag kome med serlege innspel til fondsarbeidet og hev heller ikkje svara på brev.

2 Norsk Måldyrkingslag og Vestmannalaget hev engasjert seg i høve til løyvingane og vilkår knytt til desse løyvingane som fondsstyret hev gjort. Dette hev ikkje desse lagt noko med. Fondsstyret med sine styresmenn er suverent til å gjera løyvingar og til å setja vilkår ved løyvingar. Måldyrkingslag hevdar jamvel at me hev sett boikott av all bokutgjeving i regi av Norsk Bokreidingslag. Me hev ikkje blanda oss inn i drifti til Norsk Bokreidingslag, men bede um å få klårlagt tilhøve kring vilkår som var knytte til ei løyving, noko me diverre ikkje hev greidt.

Styret i Måldyrkingslaget segjer seg leid for at det er uturvande strid i fondet og at dette kjem til kjenne gjennom at visse personar tydelegvis nyttar pressa til å spreida sine synspunkt. I fondsstyret hev det vore lite usemja. Alle styresakene hev vore samrøyistes fram til styremøte i fondet 13. desember 2003.

Fondsstyret hev fleire gonger merka seg at einskildpersonar i kringværet til Vestmannalaget hev gjenge til pressa med harde utfall mot fondsstyret. Fondsstyret hev sume gonger freista å tak til motmåle og forsvara fondsstyret, men hev ikkje kome med usaklege utfall mot vallagi i pressa.

Mynsteret i utspeli frå Vestmannalaget og andre er at ein fyrst vender seg til fondsstyret med

påstandar som vert tilbakeviste i lange og grundigt underbygde brev, so gjeng ein til Fylkesmannen og til pressa. Dette er gjenomgåande. Me kann ikkje sjå at Norsk Måldyrkingslag eller Vestmannalaget er tente med dette, heller ikkje målsaki. Men me hev naturlegvis ikkje kunna hindra lag i å gjera dette. Me vil på det sterkeste segja oss usamde i at me på nokon medviten måte hev skapa strid.

4 Rekneskap

Rekneskapen for 2002 var sendt ut til uppnemnarlagi fyre styremøtet i august. På styremøtet i august vitra formannen um rekneskapen. Han kunde opplysa um at det var kome inn ein feil i note 3. Her skulde dei umframme utlogone aukast med 23 000,- på grunn av at fondet hadde vedteke å avskriva dei uteståande midlane som laget hadde til gode hjå Regionsoga Nord- og Midhordland. Elles kommenterte styret nokre skrivefeil. Formannen svara på spørsmål kring einskildpostane i rekneskapen. Styret vedtok å sletta ei løyving til Sunnmøre Vestmannalag.

Formannen orienterte um at han hadde avtala møte med revisoren når han hadde vore i Bergen, men at revisoren hadde vorte burtreist på stutt varsel. Formannen fekk difor fullmakt til å fastsetja rekneskapen endeleg i samråd med revisoren, soframt det ikkje kom fram store innhaltsbrigde i rekneskapen.

Rekneskapen vart samrøystes fastsett av fondsstyret som fondet sin rekneskap. Styremennene skreiv under på rekneskapen.

5 Utetlingar for 2003

Fondsstyret vedtok på styremøtet i 16. august 2003 å leggja 20 000,- kronor til grunnstolen.

Fondsstyret hadde fyre søker nader og fyrespurnader um heiderspris på kandidatar. Utan å nemna namn fastsette fondsstyret at kvar prisvinnar skulde få 25 000,- Det var fleire kandidatar:

Styret hadde tilgang til målprøvor frå 5 av kandidatane. Two av kandidatane hadde ikkje fondsstyret nokon dokumentasjon på, og dei vart avviste på det grunnlaget. Ein av kandidatane lét ikkje til å innfri fyremålet til fondet, og fondet avviste han som kandidat.

Johan Forsmo hadde skrive søker nadr på Hallvard Bergwitz. Bergwitz hadde fleire av dei kvalifikasjonane som skulde til for å få målpris. Bergwitz hev millom anna arbeidt med bladarbeid gjennom å gjeva ut bladet Noreg. Han hev skipa mållag og arbeidt med bokreidsla i yrket som skrivars i Norsk Måldyrkingslag. Bergwitz skriv ein mynstergod nynorsk.

Johan Anthon Schulze hev ein lang karriere attum seg som målgranskars ved nordisk institutt i Oslo. Han hev gjort sers mykje verdfullt arbeid med innsamling og kartlegging av målføre. Schulze hev skrive godt norsk mål og

arbeidt trottugt for Aasen-målet. Han hev òg høvt tillitsyrke i Studentmållaget i Oslo og i Norsk Måldyrkingslag.

Aslaug Høydal hev vore lærar, men ho er best kjend gjenom ein umfatande Forfattarskap med millom 40 og 50 bøker. Høydal skriv framifrå godt mål. Ho nyttar i-mål og er purist. Bøkene hennar er merkte av godt språkleg handverk. Høydal hev òg skrive mykje i lokalpressa.

Einfrid Perstølen hev arbeidt som granskar innanfor barnepsykatri. Ho hev i årevis stridt for landsnamnet Noreg på pengesetlar og frimerke. Perstølen hev òg markera seg gjenom mykje anna godt målarbeid. Ho er dessutan måldyrkar.

Styret gjorde vedtak um desse løyvingane med bakgrunn i tilsende søknader:

Søkjar	Søkte til	Løyving
Nidaros Høgnorslag	Innscanningsprosjekt	5 545,-
Studentmållaget i Oslo	Lagssoga	10 000,-
NMU	Skulemålskonferanse	10 000,-
Norges Mållag	Seminar	20 000,-
Ivar Aasen-sambandet	Lagsbyggjing	50 000,-
Prikken yver i-en	Høgnorsk arbeid millom studentar i Bergen	10 000,-
Stord Høgnorsklag	Konferanse	20 000,-
	Vallagi	37 500,-
	Heidersprisar	100 000,-

Det vart vedteke ein underskotsgaranti for konferansen til Stord Høgnorsklag på 70 000,- og 20 000,- for Norsk Målungsdoms skulemålskonferanse.

Skrivaren vitra mottakarane um dei ålmenne fyresegnene som fondet hev vedteke når det gjeld bruk og utbetaling av pengane. Formannen hev vedhaldande fullmakt til å gjeva tilsegn um fyrehandsutbetaling av midlar når det trengst.

6 Arbeidsplan for hausten og budsjett for 2003

Styret fastsette kronor 50 000,- i driftsutlegg. Fondet vedtok fylgjande utbetalingar til styremennene:

Formannen og skrivaren får 5 000,- kronor kvar i honorar. Alle styremennene mottek 5 00 kronor i møtegodtgjersla. Skrivaren og formannen mottek 1500,- kvar i kompensasjon. Nestformannen mottek 1 950,- i kompensasjon.

Formannen vitra um at fondet hadde nytta millom 15- og 20 000 kronor i advokathjelp. Styret tok det til orientering. Styret fastsette å nytta upptil 40 000,- kronor i ekstra advokatutlegg um det vart naudsynt. Samla kunde det sendast 60 000,- i ev. forskot til advokaten.

Styret kontakta Blindern høgnorsklag og bad laget å halda festsamkoma i Oslo. Fondsstyret skulde yverrekka studentprisane som vart løyvde i 2002. Tilstkipingi vart halde i oktober.

Diverre vart samarbeidet med Blindern Høgnorsklag ikkje ideelt. Det enda med at fondsstyret vart nøydt til å taka seg av alle dei berande delane av tilskipingi. Det var likevel positivt at tilskipingi samla millom 25 og 30 personar, dei fleste ungdomar. Dei faglege ordskifti vart sers gode. Innleggi heldt fagleg mål og var likevel letta å fylgja for folk som ikkje hadde serkunnskpar.

Skrivaren og styresmann Ringdal fekk fullmakt til å skipa til ei festsamkoma for heidersprisvinnarane innanfor same kostnadsråma som vart nytta i 2001. Denne tilskipingi drog det diverre ut med, men den vart haldi 12. juni 2004. I samband med prisutdelingi vart det halde ein konferanse um norskdomsarbeid og målsoga. Formannen og skrivaren møtte Hallvard Bergwitz og Johan Anton Schulze på Kaffistova til Bondeungdomslaget i Oslo, og etla ut prisane til desse two.

7 Brigde av fyreseggnene

Høyingsrundane kring brigde i fondsfyreseggnene tok til med brev av 14. november 2002 og 26. juli 2003. Deretter i brev av 9. september med tillegg av 12. september. Søknad um umskiping av fyreseggnene vart sendt til Fylkesmannen 7. november 2003. Endå eit høyingsbrev vart sendt ut 9. november 2003. Me skal gjera nøgnare greida for dei ulike høyingsbrevi og dei underliggjande dryftingane i fondsstyret nedanfor.

7.1 Høyingsbrev vedkomande brigde i fyreseggni fram til 16. august 2003

Formannen orienterte på styremøtet i august um at han two gonger hadde sendt saki um brigde i fyreseggnene ut på høyring. Fyrste gongen var i november 2002 og andre gongen i juli 2003. Det var ikkje kome substansielle motlegg til brigdi. Formannen vitra um at han hadde havt samband med Ullensvang herad og eit syskenbarn av Opedal. Heradet hadde ikkje noko å merka til evt brigde. Syskenbarnet opplyste um at Opedal hadde arbeidt for eit institutt for folkeminnesamlarar og målføreregranskarar på Bibelhaug på 1970-talet, men at han forlet denne tanken i staden for skipa Opedal på 1980-talet eit allmenn-nyttig fond. Dette fondet selde garden på Bibelhaug. Slik sett var tanken um institutt på Bibelhaug truleg skrinlagt alt på 1970-talet og definitivt i dag. Ivar Aasen-sambandet hadde gjeve tilslutnad til brigdi.

Vestmannalaget hadde hevda at: framlegget um at det ikkje skulde segjast noko visst um kva som skulde skje med fondet, um det vart uppløyst, var i strid med Opedals vilje. Formannen og fondsstyret kunde ikkje sjå det på bakgrunn av den informasjonen som formannen hadde henta inn.

7.2 Dryftingar på styremøtet 16. august 2003

Formannen vitra 16. august um dei two høyringsbrevi som var sende ut i samband med dei bridi som var dryfte på fyrre styremøte og um dei framleggi som formannen for eigi rekning hadde fremja i høyringsbrevi, i samsvar med dryftingane på dei tri fyrre styremøti. Fondsstyret slutta seg samrøystes til dei two høyringsbrevi.

Formannen peika vidare på sume nye tema som var dryfte med advokaten, tema som var aktualisera på grunn av utviklingi dei siste månadene:

- **Tvist i vallagi:**

Ein regel som fastslår at fondsstyret, ved ein uløyst tvist i eit av vallagi um kven som kann nemna upp styresmann, ved vedtak kann avgjera med endeleg verknad kven av tvistepartane som skulde hava rett til å peika ut styresmann for vedkomande vallag. Umgrepet "tvist" synte her til strid millom two eller fleire motstridande styre, som hadde peika ut ulike personar, som styresmann frå det same vallaget. Umgrepet "uløyst" synte til at det på det tidspunktet det nye styret skulde kallast inn til skipande møte, ikkje låg fyre ein rettskraftig dom eller annan offentleg/rettsleg avgjerd um kven som var rettkomen til å målbera vedkomande vallag. Med "offentleg/rettsleg avgjerd" synte formannen til ei eventuell avgjerd frå Fylkesmannen og/eller det nye Stiftingstilsynet.

Grunngjeving:

Formannen synte til tvistane som hadde vore tidlegare knytte til Jon Askeland og Norsk Måldyrkingslag i arbeidsbolken 1988-1992, og til dei noverande tvistane i Norsk Måldyrkingslag, Vestmannalaget og Vestlandske Mållag. Formannen synte til at fondsstyret hadde tri alternative måtar å løysa tvistane på:

1. Ikkje kalla inn nokon styresmann frå dei vallagi der det var tvil um kven som hadde uppnemningsretten, fram til det låg fyre ei klår avgjerd i tvistane.
2. Få ein regel i fyresegni som gjev det innkallande styret rett til ved uløyst tivst på innkalligstidspunktet, å avgjera med endeleg verknad kven som skulde ha rett til å peika ut styresmannen.
3. Ein ikkje hev styremøte fyre stoda er klårlagd eller at det "gamle" styret fungerar, som "forretningsministerium" fram til tvisten er løyst.

Ved det fyrste tilfellet vilde ein kunna uppleva at fondsstyret ikkje vart vedtaksført, av di det var tvist i eit fleirtal av lag i og det kunde gå lang tid fyre tvistane eventuelt vart løyste rettslegt. Detta var grunnen til framlegget som er nemnd i punkt two.

- **Arbeidsbolken for styremennene:**

Det er slege fast ein regel i fyresegi um uppnemningsbolkar på fire år. Dette vil antitetisk tolkast som um det ikkje er råd for vallagi å nemna ut personar for kortare eller lengre tidsbolk, eller å kasta styremannen sin i uppnemningbolken. Det siste er det dessutan vedtak og praksis på, jfr framleggum å skrifa ut Jon Askeland som styresmann frå Norsk Måldyrkingslag i 1991/92. Det er meir uvist korleis stoda er til styremennene ved burtvising og uppløysing.

Ein regel som fastslår verknaden for styresmannen, um eit vallag ikkje ynskjer å ha styresmann i fondet med dei til kvar tid gjeldande fyresegner, jfr. § 6, og at ei vallag vert synt burt frå fondet, jfr. § 6. Verknaden for styresmannen um eit vallag i uppnemningbolken vert nedlagt og/eller uppløyst må avklårast. Formannen hadde etter dryftingar med advokaten kome fram til følgjande prinsipp for denna fyresegni:

1. Når eit vallag ikkje ynskjer å velja styresmann og dei gjev melding i uppnemningbolken, gjeng den styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp, ut or fondsstyret frå det tidspunktet fondet hev fenge meldingi.
2. Når eit vallag vert synt burt, jfr. fyresegni § 6, gjeng den styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp, ut or styret frå det tidspunktet vedtaket er rettkome, d.v.s. etter det siste av dei two styremøti som hev havt saki uppe til avgjerd.
3. Når eit vallag vert nedlagt og/eller uppløyst i uppnemningsbolken, sit styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp ut uppnemningsbolken.

Grunnjeving:

Ved dei two fyrstnemnde tilfelli, ligg det fyre positive vedtak frå anten vallaget eller frå fondsstyret. Det er difor ikkje naturlegt at den styresmannen som vedkomande vallag hev nemnd upp, sit ut uppnemningbolken. Vedtaki er i både tilfelli knytte til fyremålet og/eller fyresegni åt fondet.

Når det gjeld uppløysing av eit vallag, er det umstendi i vedkomande vallag som løyser ut fokuset på vedkomande styresmann, og ikkje spørsmål kring fyremålet og/eller fyresegni åt fondet.

- **Tilslutnadsfråsegn:**

Ein regel som pålagde vallagi ei plikt til, fyre kvar uppnemningsbolk, å koma med ei fråsegn um dei godtok fyresegni som var gjeldande på det tidspunktet uppnemningbolken byrja. Det kunde òg vera eit tema um ikkje ogso dei valde styresmennene laut koma med ei slik fråsegn.

Grunnjeving:

Formannen og advokaten hadde etter dei siste rundane med Vestmannalaget undra eg yver um dei i det heile godtok fyremålet og fyresegni som Halldor O. Opedal hadde sett upp. Alle vallagi hadde rett nok då fondet vart skipa kome med fråsegn um aksept og vyrdnad for fyresegni, men ein kunne spryja um dette var gløymd. Det hadde òg frå Vestmannalaget, Vestlandske Mållag og Norsk Måldyrkingslag tidlegare vore reist spørsmål um dei styresmennene som var nemnde upp hadde kjenskap til og ynskte å arbeida i samsvar med fyresegni.

Dryftingane i fondsstyret kom fram til følgjande:

Formannen peika på at dei tri siste reglane ikkje hadde vore ute på høyring, og at skulde fondstyret fremja dei lyt dei sendast ut på høyring hjå vallagi.

Eit viktig prinsipp å slå fast er at Opedalsfondet er eit autonomt organ. Uppnemnarlagi kann peika ut ein styresmann, men styremennene er ikkje målsmenn for sine samskipnader. Dei einskilde styremennene er pliktige til å fylgja fyresegnene til fondet og å fremja fyremålet til fondet. Den einskilde styremannen hev ingen skyldnader andsynes uppnevnarlagi. Fondsstyret skal derimot orientera uppnevnarlagi um rekneskap og årsmelding.

Høyringsbrevi:

Fondsstyret slutta seg til argumentasjonen og dei framleggi som formannen hadde fremja i høyringsbrevi.

Twist i vallagi:

Næstformannen gjorde framlegg um at ein skulde vurdera å ha ein tvingande skipnad med skilsdom, i staden for styrevedtak, når det låg fyre ein uløyst twist på innkallingstidspunktet. Fondsstyret slutta seg til dette synet. Formannen fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Arbeidsbolken for styremennene:

Fondstyret slutta seg til synsmåtane til formannen, og han fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret. Fondstyret slutta seg til synsmåtane til formannen, og han fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Tilslutnadsfråsegn:

Fondstyret slutta seg til synsmåtane til formannen, og han fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i regelen, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Fondsstyret dryfte med utgangspunkt i den pågåande striden i Vestlandske Mållag kva som skulde gjerast når det var tvistemål millom ulike fraksjonar i eit uppnevnarlag. Fondsstyret konkluderte med at det vilde vedtaka at fondsstyret kunde gjera følgjande løysingsframlegg:

Dersom det ikkje ligg fyre rettskraftig dom um kven som kann representera eit av uppnevnarlagi kann styret gå inn for at det vert halden tvungen skildom um uppnevningsrett. Ein frå kvar fraksjon i lagi skal då saman med ein domar i Bergen tingrett avgjera saki.

Vedtak:

Fondsstyret slutta seg til argumentasjonen i høyringsbrevi, og dei framleggi som formannen hadde fremja der på grunnlag av tidlegare ordskifte i fondsstyret.

Fondsstyret slutta seg til dei tri nye reglane som formannen hadde gjort greida for, men endring av at ein skulde ha ein regel um tvungen skilsdom ved uløyst twist på innkallingstidspunktet for det "nye" styret.

Formannen fekk i uppgåva og fullmakt til å formulera den endelege teksten i reglane, med grunnlag i ordskiftet og konklusjonen til fondsstyret.

Formannen sender ut eit nytt høyringsbrev vedkomande dei nye reglane som tidlegare ikkje hev vore ute på høyring.

7.3 Høyringsrunden av 9. september 2003

Formannen sende ut høyringsbrev av 9.september 2003. Svarfresten vart sett soleis at lagt skulde ha høve til å svara fyre fondsstyret på nytt vart samla 19. oktober 2003.

7.4 Dryftingane på styremøtet 19. oktober

Punktet um fondsfyresegne vart teke upp under sak 3 på fondsstyremøtet 19. oktober 2003
Me saksar her får møteboki.

3 Fondsfyresegne

Fondsstyret gjekk gjennom heilskapen i dei nye fyresegne, det hadde fyre høyringsbrev frå Vestmannalaget og Noregs Mållag. Målet var å koma fram til eit endeleg endringsframlegg som fondsstyret skulde søkja um å få igjenom hjå Fylkesmannen.

Formannen vitra um at Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hadde kome med munnilige attendemeldingar til høyringsbrevi, og ville koma med skriftlege rett etter helgi. Norsk Måldyrkingslag hadde ikkje kome med skriftleg attendemelding. Hallvard Bergqwitz hadde ringt formannen for Johan A. Schultze og Johan Forsmo, medlemer i styret i Norsk Måldyrkingslag, og meldt i frå um at dei studde framleggi frå fondsstyret. Formannen hadde òg tala med Arne Skjerven, som òg er nestformann i Norsk Måldyrkingslag, studde òg framleggi som vart vedtekne på fyrra fondsstyremøte. Fondsstyret hadde gjort merksam på at det rekna ingi attendemelding som tilslutnad til framleggi. Andre framlegg var det ikkje kome inn innan fresten. Fondsstyret var glad for at det var kome handfaste framlegg frå Noregs Mållag, men saknar grunngjevingar fleire stader.

Formannen gjorde merksam på at Vestmannalaget hadde svara i høyringssvaret sitt at dei meinte at dette fondsstyret ikkje hadde legitimitet til å gjea endringar i fyresegne. Fondsstyret delte ikkje desse haldningane, og syntet til at dei tilhøvi som var påkalla som grunn; at to ”målsmenn ikkje var kalla inn” ikkje var rett.

3.1 Opedal i Vestmannen til grunnlag, ikkje persontilvising i fyresegner

Paragraf 1

Under paragraf 1 hadde fondsstyret gjort framlegg um at ordleggingi: ”...Det vert synt til målsynet åt professorane Nikolaus Gjelsvik og Gustav Indrebø...”

Vestmannalaget hev ingen merknader til framlegget. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag styd framlegget. Noregs Mållag vilde endra denne ordleggingi til at: "...Gjevaren viser i gávebrevet til mólsynet å..."

Fondsstyret tykte ikkje den nye ordlyden frå Noregs Mållag hadde noko fyre seg. Ordlyden syner ikkje attende i teksten, men attende til gjevaren. Ein álmenn rettsregel bør ikkje syna attende til ein serskild person, men til ein serskild regel eller eit serskild bodord.

Det vart teke upp at det brevet som vert nemnd i paragraf ein, "Mitt syn på norsk målreising, nokre tankar", ikkje låg fyre i nokor upphavleg form. Originalen eller kopi av originalen ligg ikkje fyre. Derimot hev brevet vore prenta i bladet Vestmannen i samband med eit hundreårsjubileum for Opedal i 1995. Fondsstyret kom til at det difor var viktig å slå fast two punkt. Det eine var um det var råd å skaffa fram brevet. Nestformannen skriv brev til Ludvig Jerdal og Jostein Krokvik med fyrespurnad um dei kann senda brev eller kopi av brevet til fondet. Det andre punktet som det var viktig å slå fast var at um brevet ikkje kom til sin rett, legg fondsstyret til grunn at det brevet som er prenta i Vestmannen er det upphavlege brevet som er grunnlaget dersom det kjem upp tvilsmål um tolkingi av innhaldet av fyremålet til fondet.

3.2 Ingi merknader til framlegget

Paragraf 2

Til paragraf 2 var det ingi merknader. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hadde meldt i frå um at dei studde framlegget til presisering. Fondsstyret legg til grunn den paragrafen som var sendt ut på høyring.

3.3 Ingi innskrenkjingar i aldersgrensa

Paragraf 3

I fyrste avsnitt på denne paragrafen hadde fondet gjort framlegg um å gjera um på at det stod "vel kvar ein mann...". I staden for gjer fondsstyret framlegg um å setja inn "...vel kvar ein styresmann..." og "... um det ikkje høver for den valde styresmannen..." vil fondsstyret brigda til "... um det ikkje høver for den valde styresmannen eller varamannen".

I avsnitt two gjer fondsstyret framlegg um ei ny ordleiding i den siste setningi: "Styresmenn og varamenn som gjeng yver aldersgrensa, gjeng ut or fondsstyret." Her vil Noregs Mållag ha fylgjande brigde:

"...Aldersgrensa oppover er 75 år, dvs. at ingen kan veljast etter det kalenderåret ein fyller 71 år..."

Ivar Aasen-sambandet hadde meldt munnleg til formannen at dei studde framlegget frå fondsstyret, og gjekk i mot å skriftsfesta ei grensa på 71 år, slik som Noregs Mållag hadde gjort framlegg um. Vestmannalaget hadde ingi merknader til framlegget frå fondsstyret.

Fondsstyret meinte at det var ein god intensjon attum framlegget, men det kunde få uhedige verknader. Ein styresmann kann til dømes måtta skiftast ut i valbolken på grunn av dødsfall eller um vedkomande trekkjer seg. Då må folk som er under 75 år kunna veljast og lagt må

kunna setja inn ein styresmann som er under aldersgrensa, um det er tenleg for eit lag. Fondsstyret tolkar valbolken på fire år slik at nye styremenn ikkje skal veljast slik at dei gjeng yver 75 årsgrensa, men det viktige er under alle umstende at dei som vert valde gjeng ut etter at dei fyller 75 år. Fondsstyret vil ikkje skrenkja inn dei rettane som Opedal hev gjeve i fyresegnene.

Vestmannalaget hadde ingi merknader til framleggget frå fondsstyret. Noregs Mållag hev ingen merknader til dette punktet. I avsnitt tri vil fondsstyret stryka den siste setningi "Bergen tingrett er heimeting". Vestlandske Mållag studde framleggget frå fondsstyret. Ivar Aasen-sambandet studde framleggget, med etterhald um den siste setningi. Sambandet syntte til at den siste setningi kunde strykast av di denne rettsregelen var parallel med fyresegni § 6 um sæte. Fondsstyret syntte til at det hadde fremja eit punkt um sæte i § 6 i fondsfyresegni som fastslår heimetininget til fondet.

3.4 Brot på stiftingslovi

Paragraf 4

Vestmannalaget hev ingi merknader til framleggget her. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag styd framleggget. Noregs Mållag vil stryka den siste setningi i avsnitt tri og brigda den til: "Dersom det ikkje er semje i vallagi vert revisor peika ut av Fylkesmannen.". Fondsstyret var i mot framleggget frå Noregs Mållag. Fondsstyret syntte til at det i § 11 sjette avsnitt i stiftingslogi er fastsett at det er dei som vel fondsstyret som òg vel ettersynsmannen. Det vil difor vera i strid med § 11 å innføra ein slik regel som Noregs Mållag gjer framlegg um.

Fondsstyret gjorde vedtak um å halda uppe den upphavlege ordleggjungi.

3.5 Ingi brigde og ingi merknader

Paragraf 5

Her hadde ikkje fondet gjort framlegg til endringar. Noregs Mållag hev ingi merknader til det.

3.6 Uppløysing, sæte og geografisk einsretting av sæte og bustad for styremennene

Paragraf 6

Fondsstyret hev ikkje uttala noko um kva som skal skje med eiga til fondet dersom fondet vert uppløyst. Vestmannalaget ynskjer primært ikkje å gjera endring, sekundært ynskjer det at eiga skal gjevest til kulturelt arbeid i Ullensvang kommune. Noregs Mållag meiner at pengane kann gå inn i det ålmennnyttige fondet til Opedal som er styrd frå Ullensvang. Fondsstyret sluttar seg til framleggget frå Noregs Mållag.

Vestmannalaget hev ingi merknader til framleggi til brigde i § 6. Vestlandske Mållag og Ivar Aasen-sambandet studde framleggget til å skriftsfesta ein regel um sæte i fyresegni, på etterhald um at ein kunde flytta sætet utan å måtta nytta umskippingfyresegnene i stiftingslogi. I nest siste avsnitt vil Noregs Mållag stryka framleggget um at fondet kann ha sæte andre stader på Vestlandet enn Bergen.

Fondsstyret sluttar seg til innspeli frå Vestlandske Mållag og Ivar Aasen-sambandet. Til innspelet frå Norges Mållag vil fondsstyret understreka at Opedal var klår på at fondet var landsdekkjande og at Vestlandet var utgangsstad for fondsarbeidet når Bergen er nemnt serleg var det av praktiske årsaker nett på den tidi. Det som er yverordna for Opedal er at styringsutlogone ikkje i for stor eller urimeleg grad skal gå til å dekkja reiseutlegg. Plasseringi til fondet må avgjerast utfrå kva som vil halda styringsutlogone nede ikkje utfrå kvar fondet held hus.

Fondsstyret held uppe framlegget sitt – som heilskap. Dersom ein ynskjer å stryka den andre setningi i avsnittet, vil fondsstyret trekkja heile avsnittet.

Ved ein feil hev formannen sendt ut eit tillegg til fyresegnene som fondsstyret ikkje hadde gjort framlegg um. Vestmannalaget hev ingi merknader til framlegget. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hev munnleg meldt at dei ikkje styd framlegget, av di fondet er eit landsfemnande fond. Ivar Aasen-sambandet peikar òg på at hovudtanken attum regelen som Opedal sette upp er låge styringskostnader – ikkje å gjera Bergen til hovudsæte. Det gjeld siste avsnitt i paragraf 6. Her hadde Noregs Mållag fylgjande framlegg til ordlyd:

Det bør vera ein regel for fondsstyret å halda styringsutlogone nede på eit rimelegt nivå. Av dette fylgjer m.a at styremøti vert haldne i Bergen. Like eins at vallagi møter med styremenn og varamenn som bur i Bergen eller ikkje so langt burte frå byen”.

Fondsstyret meiner at å binda fondet meir einsidig upp til Bergen ikkje er i samsvar med Opedals tankar med fondet. Opedal nytta ordleidindi bør, og han opna for at fondet kunde samlast ulike stader på Vestlandet. Bergen er ikkje noko nynorskby, medan bygdene, kommunane og fylki umkring byen hev ei sterk tilknyting til nynorsken. Å avgrensa aksjonsradiusen til fondet til sjølve byen vert for snevert.

Eit geografisk påbod og ei einsretting av bustad for styremennene knytt til Bergen, vil gjera det uråd for mange gode målfolk å sitja i fondet. Det er verd å merka seg at det er på Vestlandet utanfor Bergen at målsaki stend sterkest. Det er òg her Noregs Mållag stend sterkest. Det er soleis med undring at me les innspellet frå Noregs Mållag. Det ligg ikkje fyre nokor grunngjeving for dette framlegget, og me tykkjer at det er gode argument som talar mot det.

3.7 Tilsegnssfråsegn

Vestmannalaget hev ingen merknader til framlegget. Ivar Aasen-sambandet og Vestlandske Mållag hev meldt at dei ynskjer ei presisering av at vallagi som ikkje ynskjer å godtaka nye fyresegner hev skyldnad til å prøva legaliteten til dei nye fyresegnene. Ivar Aasen-sambandet hadde munnleg kome med framlegg um ein seksmåndersfrest for å prøva legaliteten. Dette for å ikkje ha klagemål frå vallagi og uro i fondet i mange år frametter. Formannen hadde på denne bakgrunnen fylgjande framlegg til tillegg i paragraf 6, tillegget gjort i feit skrift:

”Vallagi lyt ved fyrste nyuppnemning etter kvar umskiping eller anna brigde i fondsfyresegni koma med fråsegn til fondet um laget godtek å velja styremann og varamann etter dei fyresegnene som her er sette upp. Vallag som ikkje gjev melding innan tri månader etter at dei fekk spurnad um slik fråsegn, misser retten til å velja styremann eller varamann. Vallag som ikkje ynskjer å godtaka brigdi hev ein frest på seks månader, f rå dei fekk spurnad um fråsegn, på å reisa sak um dei brigdi som det ikkje ynskjer å godtaka. Kjem ikkje vallag med slik

fråsegn eller ikkje reiser sak innan dei frestane som er nemnde her, gjeng retten til å nemna ut styremenn yver til dei andre vallagi.”

Fondsstyret slutta seg til dette framlegget. Formannen får fullmakt til å leggja dette til fondsfyresegne. Endringi må likevel sendast til vallagi som vitringssak.

3.8 Framlegg som vilde gjeva manglante kontinuitet

Noregs Mållag hadde fylgjande ynskjemål:

Vidare ynskjer Noregs Mållag at det kjem inn eit avsnitt under § 3 der det vert innført ein turnus for styremedlemmane slik at det vert eit delvis skifte av styremedlemmer og vara annakvart år. Dette kan praktiserast slik at det i 2004 vert peika ut 4 styremenn med vara. I 2006 går to ut etter loddtrekning og dei siste 3 vert skifta ut i 2008.

Fondsstyret tykkjer dette framlegget ev. må formulerast av Noregs Mållag. Fleirtalet i fondsstyret tykkjer ikkje dette framlegget er kunstig for fondet. Det er viktig for fondet at dei som sit der arbeider saman um å fremja fyremålet til fondet. Når alle styremennene sit saman i 4 kann dei lettare fokusera på å fremja fyremålet til fondet. Dersom det vert utskiftingar etter two år vil det fort føra til at lagt vil leggja vekt på å få inn folk som fremjar synspunkti til einskildlagi. Det vil gjera det vanskelegare å skapa ein kontinuitet attum å fremja fondsinteressone heller enn interessone til kvart einskild lag.

3.9 Heilskapleg framlegg til nye fyresegner for Halldor O. Opedals fond

Fondsstyret dryfte kvar einskilt paragraf serskilt for seg og vedtok eit samla framlegg til fyresegner, sjå under punkt 7.8 der det er teke med eit brigde frå 20. desember.

4 Sæte for fondet

Formannen meinte at det var naturleg for Opedalsfondet å ha formelt sæte i det heradet der Opedal skipa fondet og der han sjølv kom frå. I ei bygd utanfor Bergen nyttar ein dimeir nynorsk noko som er viktig for fondet. Bergen er nøytral i målspursmålet. Med å knyta seg til ein nynorsk kommune kjem fondet nærmare i å fremja målreisingi. Fondet gjorde vedtak um Lofhus som sæte for fondet.

7.5 Søknad um umskiping av fondsfyresegni av 7. november 2003

Formannen sende 7. november 2003 søknad til Fylkesmannen um umskiping av fondsfyresegni. Her gjorde han fyldig greida for arbeidet med fondsfyresegne, dei ulike høyringsrundane og svar som var komne på høyringsbrevi.

7.6 Høyringsrunde um nye vallag og turnusskipnad

I november sende formannen ut høyringsbrev um nye vallag og turnusskipnad. Bakgrunnen for å senda ut høyringsbrev um vallagi var konkrete fyrespurnader og søknad um upptak i fondet. Fondsstyret vilde soleis høyra seg fyre med umsyn til kva lagt meinte i saki.

Turnusframlegget frå Noregs Mållag og vedtaket frå fondsstyret vart òg lagt fram, sidan fondsstyret ikkje hadde stelt seg attum dette framlegget og sidan framlegget var nytt i høve til dei framleggi som hadde vorte framlagde tidlegare.

7.7 Inntaking av two nye uppnemnarlag

Høgnorsk student og elevmållag sende søknad um å verta upptekne i Opedalsfondet. På bakgrunn av denne søknaden og ynskje um å vera med i fondet frå Høgnorskringen dryfte fondet på two styremøte i desember um fondet kunde og burde utvidast med two nye lag.

Formannen i fondet sa seg ugild til å vera med på desse møti av di han sjølv hadde vore styresmann i Høgnorskringen i fleire år.

Det fyrste møtet vart halde 13. desember 2003, det andre 20. desember 2003. Den 13. desember møtte desse: Lars Bjarne Marøy, Mona Stormark, Arne Skjerven og Bjørn Tormod Ringdal, dessutan setjemann for Ivar Aasen-sambandet, Vincent Eye Færavaag. På styremøtet vart saki dryft utførleg, men det vart likevel ikkje høve til å koma inn på alle høyringsbrevi som var komme. I eit par av høyringsbrevi hadde det òg kome upp fleire tema som det ikkje var spurt um kommentar til. Det kompliserte ordskiftet mykje. Det enda med at styremøtet gjorde intensjonsvedtak um at fondet skulde utvidast med two nye medlemslag.

20. desember 2003 vart det halde nytt møte i fondet. Den 20. desember møtte desse: Lars Bjarne Marøy, Mona Stormark, og Bjørn Tormod Ringdal, dessutan setjemann for Ivar Aasen-sambandet, Trond Urestad og Jon Askeland, setjemann utpeika av Norsk Måldyrkingslag. Formannen møtte ikkje, sidan han rekna seg som ugild i spursmålet um å taka upp nye lag, jf. styreumboden i Høgnorskringen. Møtet var naudsynt av di formannen og skrivaren meinte at saki måtte avsluttast innan nyttår, sidan funksjonstidi til fondsstyret då gjekk ut. Styremøtet 20. desember konkluderte med at Opedalsfondet trass i intensjonsvedtaket frå veka fyre, ikkje ynskte å taka inn nye uppnemnarlag.

7.8 Ny heilskap på fyresegnene etter 20. desember

Under styremøtet i fondet 20. desember vart det vedteke å gjera ei mindre endring i fyresegnene jf. nedanfor.

Formannen i fondet kom under møtet med framlegg til brigde i fyresegnene yver telefon, etter at styret hadde teke kontakt med han. Formannen gjorde fylgjande framlegg til brigde av paragraf 6:

Punkt 1

Framlegg um å stryka fylgjande: *Styresmann som er vald frå eit lag som ikkje lenger ynskjer å velja styresmann i fondet, gjeng ut or styret frå den tidi meldingi er komi åt fondsstyret.*

Punkt 2

I setningi etter vert ordlyden brigda soleis:

Upphavleg ordlyd i utkast av 19. oktober:	Ny ordlyd av 20. desember:
Like eins gjeng ein styresmann som er vald frå eit lag som vert vist burt, ut or styret etter det siste av dei to vedtaki um at laget er vist burt, vert gjort.	Ein styresmann som er vald frå eit lag som vert vist burt, gjeng ut or styret etter det siste av dei to vedtaki um at laget er vist burt, vert gjort.

Punkt 3

Denne ordleggjungi vert stroki: *Fondet har sæte i Bergen. Styret kann, um umstendi gjer det turvande, velja ein annan stad på Vestlandet til sæte.*

Framlegg under punkt 1 vart vedteke med 3 mot two røyster. Dei som røysta mot var Mona Stormark og Jon Askeland.

Framlegg under punkt 2 vart vedteke med 3 mot two røyster. Dei som røysta mot var Mona Stormark og Jon Askeland.

Framlegg under punkt 3 vart vedteke med 3 mot two røyster. Dei som røysta mot var Mona Stormark og Jon Askeland.

Den nye heilskapen vert då fylgjande:

§1

Fondet skal ha namnet Halldor O. Opelands fond for norsk målreising og måldyrking. Fyremålet med fondet er å reisa og odla norsk mål. Fondet skal gjera sitt til å halda uppe måltradisjonen frå Ivar Aasen i stil og skrivemåte og ordval, so langt som det til kvar tid let seg gjera. Det vert synt til målsynet å professorane Nikolaus Gjelsvik og Gustav Indrebø, soleis som dette synet kjem fram i arbeidi deira um norsk målreising og måldyrking. Skulde det verta tvilsål um tolking av dette, vert det synt til Halldor O. Opelad sitt brev: "Mitt syn på norsk målreising, nokre tankar".

§2

Grunnstolen for fondet er på kr. 600 000,00 – seks hundre tusen kronor. Kvart år skal 10 % av avkastingi setjast av til ein hovudstol. Hovudstolen – grunnstolen og dei uppsamla avsetnadene til hovudstolen – skal ikkje minkast. Eiga skal til ei kvar tid verta varveitsla i samsvar med fyrsegnene i stiftingslovi.

§ 3

Fondet skal ha eit styre på fem mann. Vestlandske Mållag, Vestmannalaget, Ivar Aasen Sambandet, Noregs Mållag og Norsk Måldyrkingslag vel kvar ein styresmann med varamann. Styret i eit lag kann gje fullmakt å ein mann til å møta i fondsstyret, um det ikkje høver for den valde styresmannen eller varamannen å vera til stades. Eit møte med tri mann er vedtaksført.

Fondsstyret vel sin formann med varamann. Formannen skal ha avgjerdsmakti um røystetalet veg jamt. Styresmenn med varamenn vert valde for fire år. Ein styresmann eller ein varamann bør ikkje stå lenger enn tolv år. Aldersgrensa oppover er 75 år. Styresmenn og varamenn som gjeng yver aldersgrensa, gjeng ut or fondsstyret.

Er det tvist um kven som er det rettkome styret til å velja styresmannen og/eller um kven som er vald til styresmann, og tvisten ikkje er løyst innan 1. januar i det fyrste året i ein ny valbolk – kann styret fastsetja at tvisten skal avgjerast ved skilsdom. Denne avgjerdi gjeld, utan nærmere avtala millom partane, berre spørsmålet um valretten og/eller kven som er vald. Avgjerdi fær verknad for den komande valbolken. Partar som ikkje godtek at avgjerdi vert lagt til skilsdomsstolen misser valretten, jfr. § 6 fyrste lekken. Reglane um skilsdomstolar i tvistemålslogi gjeld.

§4

Styret skal syta for rekneskapsførar og skrivars. Styret har signatur i lag. Formannen og skrivaren har prokura. Styret kann fastsetja noko anna um signatura og prokura, um det meiner det er rettast.

Styret fastsett rekneskapen. Rekneskapen skal sendast til styri i dei lagi som har valrett til fondet. Styri i desse lagi har høve til å koma med merknader til rekneskapen innan ein månad etter dei fær han tilsendt. Ynskjer eit fleirtal av vallagi at rekneskapen skal brigdast, skal styret ha rekneskapen fyre på nytt.

Ettersynsmannen skal peikast ut av styri i dei lagi som har valrett til fondet. Den ettersynsmannen som eit fleirtal av lagi vil ha, er vald.

§5

Avkastingi av fondet skal kvart år etlast ut åt folk som skriv rein og velflidd nynorsk. Dei bør òg kunna tala dette målet - eller eit bygdemål. Utetlingane gjeng fyre seg i seriar på tri år. Etter tri år tek serien til på nytt.

Fyrste året etlar fondsstyret ut serskilt å kvart lag til fritt bruk for norsk målreising ein sum som i verde svarar til eitt tusund 1971-kronor. Umrekningi vert gjord slik styret meiner er rettast. Det som då er att, byter styret på studiekurs, måldyrking, foredrag, artiklar, prenting av skrifter eller bøker eller onnor form for norskdomsarbeid. Det bør verta nemnt i prenti um dei kjem ut med tilskot frå fondet.

Andre året etlar fondsstyret ut serskilt å kvart lag slik det er fastsett for fyrste året. Det som då er att, byter styret på ei rekkje studentar (5-10) ved universitet eller høgskular til kveik (premiar) for idugt arbeid for nynorsk mål. Er vilkåri like mellom to eller fleire kandidatar, gjeng dei fyre som har gjort største innkastet. Styret kann òg ta påskjøningar til lag i bygd eller by som gjer framifrå målarbeid.

Tridje året etlar fondsstyret ut serskilt å kvart lag slik det er fastsett for fyrste året. Av det som då er att, yter styret ein fjerdepart til ein kringkastingsmann, ein fjerdepart til ein bokmann (forfattar, diktar, vitskapsmann), ein fjerdepart til ein bladmann eller eit blad og den siste fjerdeparten til stortingsmenn, skulemenn, kyrkjemenn eller yrkjesmenn or næringslivet. Det kann òg verta tale um andre personar.

Alle må ha synt evne og vilje til å bruka nynorsk mål i si beste form.

Ovannemnde fyresegner er ikkje påbod ("direktiv"), og styret stend i serhøve fritt til å yta år andre fyremål. Fyresetnaden er at ytingane ikkje vik av frå grunntanken åt fondet.

Utetlingane bør ein gjera kjende i bladi og kringkastingi, um det er råd, til kveik for folk i arbeid for norsk målreising og måldyrking.

§6

Um so er at eit lag ikkje ynskjer å velja styresmann for fondet med dei fyresegner som her er sett upp, gjeng rettane til dette laget over til dei andre lagi. Skulle fleire lag gå ut, vel dei lagi som er att, styret for fondet.

Vallagi lyt ved fyrste nyuppnemning etter kvar umskiping eller anna brigde i fondsfyresegni koma med fråsegn til fondet um laget godtek å velja styresmann og varamann etter dei fyresegnene som her er sett upp. Vallag som ikkje gjev melding innan tri månader etter at dei fekk spurnad um slik fråsegn, misser retten til å velja styresmann og varamann. Vallag som ikkje ynskjer å godtaka brigdi hev ein frest på seks månader, frå dei fekk spurnad um fråsegn, på å reisa sak um dei brigdi som det ikkje ynskjer å godtaka. Kjem ikkje vallag med lsik fråsegn eller ikkje reiser sak innan dei frestane som er nemnde er, gjeng retten til å nemna upp styresmann over til dei andre lagi.

Kjem det upp eit nytt lag som stettar kravi åt dette fondet, kann fondsstyret røysta det inn og gje det fulle rettar. Det nye styret skal stjorna fondet med tanke på heile landet som før, etter dei fastsette fyresegner, berre med det skilet som praktiske grunnar gjer naudsynlege.

Fire styrelemer kann visa burt eit lag for ei tid eller for godt med to likelydande vedtak. Det må gå minst eit år mellom vedtaki.

Ein styresmann som er vald frå eit lag som vert vist burt, gjeng ut or styret etter at det siste av dei two vedtaki um at laget er vist burt vert gjort. Styresmann som er vald frå eit lag som – etter at uppnemningi er gjort – vert nedlagt eller uppløyst, sit ut valbolken.

Skulle alle vallagi verta uppløyste gjeng fondsmidlane inn i Halldor O. Opedal sitt fond for ålmennytige føremål. Um dette skulle henda, fell fyresegnene for dette fondet burt.

8 Striden i Vestmannalaget og Vestlandske Mållag

Styret dryfte tilhøvi i Vestmannalaget og Vestlandske Mållag. Styret meinte at det ikkje var godtakande at Vestmannalaget ved ei rad høve hadde avvist å vilja fylgja grunnleggjande fyresegner for fondet og prinsipp i stiftingslogi. Dette må fondet markera er uakzeptabelt gjenom den nye pasusen i fyresegnene um at uppnemnarlagi skal godkjenna fyresegnene.

Formannen fekk fullmakt til å presentera partane i konflikten rundt Vestlandske Mållag fylgjande løysing:

Styret meiner at det kann vera aktuelt å løysa konflikten millom partane gjennom at det vert halden tvungen skildom um kven av partane som hev uppnemningsrett. Ein frå kvar fraksjon i lagi skal då saman med ein domar i

Bergen tingrett avgjera saki. Formannen sender brev og gjev partane tri vikors svarfrest.

9 Disponering av fondsmidelen

Nestformannen og skrivaren fekk på styremøtet 16. august 2003 fullmakt til å løysa inn for 250 000,- kronor i obligasjonar. Det vart berre naudsynt å løysa inn for 150 000.

10 Økonomi og rekneskap

Aktiviteten til fondet ureinar korkje det indre eller ytre rom. Fondet hev ingen arbeidstakrarar. Fondet hev i 2003 ikkje gjort noko som fører til diskrimineringar millom kyni, og fondet hev i 2003 påsett at alle dei tiltaki som fekk studnad frå fondet ikkje gjer diskrimineringar millom kvende og menner. Det hev ikkje skjedd endringar per 12. juni 2004 som gjer at tali slik dei kjem fram i teksti nedanfor og i rekneskapen gjev eit misvisande bliåte av drifti i 2003 og den finansielle stoda per 31. desember 2003. Fondet hev heilt klårt eit finansielt grunnlag for vidare drift. Fondet fylgjer rekneskapsprinsippet i bokføringi si, jfr. regelverket for rekneskapsføring for småverksemder. Det er ikkje utarbeidd kontanstraumsanalyse.

Styresmennene er ikkje kjende med at det er innkomor eller kostnader som ikkje er tekne med i rekneskapen for 2003 eller nemnde i teksti nedanfor, som vil påverka resultatet for 2003 vesentleg og under ingen umstende slik at grunnlaget for den vidare drifti fell burt.

Styresmennene er ikkje kjende med at det ligg fyre krav eller rettstvistar som ikkje er nemnde i rekneskapen for 2003 eller her i teksti nedanfor, som vil påverka resultatet eller eigenmidlen per 31. desember 2003 vesentleg og under ingen umstende slik at grunnlaget for den vidare drifti fell burt.

Skrivaren fekk i 2003 kr. 7 000,00 i godtgjersla. Styrefomannen fekk i 2003 kr. 11 000,00 i godtgjersla. Styrefomannen og skrivaren fekk i 2003 òg kr. 1 500,00 i kompensasjon for kostnader. Næstformannen fekk i 2003 ein kompensasjon for kostnader på kr. 1 950,00. Næstformannen fekk i 2003 ei godtgjersla på kr. kr. 2000,00. Styresmann Bjørn Tormod Ringdal fekk i 2003 kr. 2 000,00 i møtegodtgjersle. Styresmann Arne Skjerven og sætestyresmann Vincent Eye Færavåg fekk i 2003 kr. 500,00 i møtegodtgjersle.

Avdråtten var i 2003 på kr. 135 259,38. Det er ei minke i høve til 2002 på kr. 44 473,95. Resultatet fyre utetlingar er likevel berre sekkja frå eit overskot på kr. 146 659,41 i 2002 med kr. 439,67 til kr. 146 219,74 i 2003.

I 2003 var driftskostnadene på kr. 120 855,42, medan dei i 2002 vart på kr. 37 315,92. Dette er ei kraftig auke, som i det store skuldast arbeidet med den nye fondsfyresegni som gjev høgare møtekostnader og rettshjelpkostnader. Auka kjem òg av at tilstellingane i samband med studentprisane/heidersprisane no vert førde som driftskostnader, og ikkje slik som tidlegare under posten "utetlingar".

Det vart i 2002 rekna med at ein skulde nytta um lag 60 000 i utlegg til rettskunnig hjelp i samband med fyresegni og klagesakene som vart sende til Fylkesmannen i Hordaland. Det vart tidsrommet 6. desember 2002 til 31. desember 2003 nytta kr. 53.503,42. Summen vart motrekna mot det forskotet som vart gjort i 2002. Fylgjande spørsmål/saker hev vore sett på og vurderte av advokaten vår:

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av kløyvingi i Vestlandske Mållag. Serleg med tanke på kva av dei two konkurerande styri som var rettkome til å gjera oppnemninger til fondsstyret og som etter vedtekten til fondet skulde uttala seg um rekneskapane til fondet, og vidare arbeid millom anna med kravet frå Kjell Kjerland um at Lars Bjarne Marøy skulle trekkja seg til fyremun for Kjell Kjerland.

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av klagone til Fylkesmannen um kravet frå Vestmannalaget om at Bjørn Tormod Ringdal skulde trekkja seg til fyremun for Leivdulv Hundvin.

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av klagone til Fylkesmannen um kven som skal møta i styret frå Norsk Måldyrkingslag; Arve Skjerven eller Hans Sørbø.

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av klaga frå Vestmannalaget til Fylkesmannen um vedtaket um "Norsk Målsoga" var rettkome og ymse tilhøve rundt styringi av fondet.

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av klaga frå Norsk Bokreidingslag til Fylkesmannen um vedtak um "Norsk Målsoga" var rettkome og ymse tilhøve rundt styringi av fondet.

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av fondsfyresegni, utkasti til høyringsbrev til oppnemnarlagi og skyldfolket etter Opedal, og svari frå høyringsinstansane.

Gjenomgang av dokumentasjon og vurdering av tilhøve knytte til habiliteten til oppenmnarlag som har økonomiske interesser hjå mottakarane av studnad frå fondet, samstundes som oppenmnarlag hev rett til å medverka i fastsetjingi av årsuppgjeri å fondet.

Etter tillegg av rentor frå 6. desember 2002 til 31. desember 2003 med kr. 1 413,00, var det att kr. 7 909,58 av forskotet per 31. desember 2003.

Det må òg nemnast at styreformannen og skrivaren hev lagt ned mykje arbeid ogso i dei juriske sidone av dei nemnde sakone. Styreformannen hev i serleg grad arbeidd med fondsfyresegni og skrivaren hev nytta mykje tid på motlegget mot klagone. Detta hev spara fondet for store summar, sidan fondet ikkje trøng nytta som mykje rettskunnig hjelp i dessa two sakene.

Utetlingane frå fondet vart auka frå kr. 253 211,00 i 2002 til kr. 263 045,00 i 2003. I år 2003 vart det gjort ei løyving på kr. 100 000,00 i heidersprisar. I tillegg vart seks studentprisar som vart løyvde i 2002 etla ut i 2003.

Det samla underskotet i 2003 er – etter utelingar på kr. 263 045,00 – på kr. 116 825,26. Underskotet er førte mot ei tilsvarande minking i posten "utetlingsfond" – som er fondsstyret frie eigenmidelar. Dei frie midlane var med det på kr. 111 904,10 ved årsskiftet 2003/2004.

Umframpostane i rekneskapen for 2002 og 2003 er knytte til attendeføringar av løyvingar som ikkje er kravde utreidde eller attendeføringar av interne avsetnader. Framleis er det mange

prosjekt som fær løyving frå fondet som ikkje vert realiserte slik som dei vert presenterte i søknaden. Mange av søkerane gjev heller ikkje attendemelding til fondet um framdrifti av prosjekti sine. Det vart difor i 2003 ført attende løyvingar på kr. 18 000,00. Denne summen gjeld two løyvingar: ein på kr. 10 000,00 til Sunnmøre Vestmannalag for summarlæger som ikkje vart halde i 2002 og kr. 8 000,00 til Hundraårsoga til Studentmållaget i Oslo (SmiO). Det vart likevel gjort ei ny løyving på kr. 10 000,00 til SmiO si Hundreårssoga, som er kostnadsført i 2003. Det er attendeført interne avsetnader på kr. 115 168,00. I 2001 vart det for rekneskapen for 2001 sett av kr. 115 000,00 i ein intern avsetnad til "Norsk Målsoga". Fresten for å gjera seg nytte av avsetnaden var 31. desember 2002. Det er ingen som på dei gjeldande vilkåri hev søkt um studnad frå denna avsetnaden. Avsetnaden vert med det attendeført. Norsk Bokreidingslag L/L hev kravd å få reida ut kr. 115 000,00 i studnad til "Norsk Målsoga" på dei vilkåri som gjald for tidlegare løyvingar til prosjektet. Dette hev fondsstyret avvist, sidan desse løyvingane var utaldra alt i 2000. Fondsstyret hev fleire gonger bede Norsk Bokreidingslag L/L senda inn dokumentasjon og/eller taka rettslege steg um dei meiner det er gjort mistak, utan at det er fylgd upp. Fondsstyret gjorde difor alt august 2003 vedtak um at saki var avslutta frå fondsstyret si sida, um Norsk Bokreidingslag L/L godtok dei vilkåri som var sett for å nytta den interne avsetnaden. Kjem det fram nye innspel fær det nye fondsstyret sjå på saki heilt på ny. Det er òg attendeført kr. 168,00 i avsetnad "ettersyn rekneskapen 2002".

Det stend per 31. desember 2003 att løyvingar på kr. 72 500,00 som ikkje er utreidde. Kr. 37 500,00 er dei vedtektsfesta løyvingane til Noregs Mållag, Ivar Aasen-sambandet, Vestmannalaget, Vestlandske Mållag og Norsk Måldyrkingslag, med kr. 7 500,00 til vart lag. Av andre løyvingar er tri løyvingar til NMU; ei på kr. 5 000,00 til Skulemålskonferansen i 2001, prosjektstudnad frå 2002 på kr. 10 000,00 og kr. 15 000,00 til Skulemålskonferansen i 2003 – til saman kr. 25 000,00. I høve til den sistnemnde løyvingi skulde det òg hev vore send inn melding og rekneskap for prosjektet snøgt etter gjennomføringi, utan at det hev vore gjort. Dei two fyrstnemnde løyvingane er utaldra og den siste er det ikkje fylgd upp rettkome, men fondsstyret ynskjer ikkje i denne vendingi å endra statusen på dessa. Det same gjeld ei onnor ikkje-utreidd løyving til "Høgnorsknytt" på kr. 10 000,00 – som ikkje er nytta.

Fondsstyret vedtok i august 2003 å gjeva underskotsgaranti til skulemålskonferansen til NMU for 2003 på kr. 20 000,00 – i tillegg til pengeløyvingi. Det var ein fyresetnad for løyvingi at ettersett rekneskap og melding um prosjektet, vart sende inn til fondsstyret so snøgt som råd etter skulemålskonferansen. Dette vilkåret er heller ikkje fylgd upp av NMU. Fondsstyret ynskjer heller ikkje i høve til underskotsgarantien å endra statusen enno. Det nye fondsstyret fær sjå på dei tri ikkje-utreidde løyvingane og underskotsgarantien til NMU, og fylgja upp dessa i høve til NMU og/eller Noregs Mållag.

Stord Høgnorsklag fekk i august 2003 ei løyving på kr. 20 000,00 og ein underskotsgaranti på kr. 70 000,00 til eit målstemna. Det var på det tidspunktet ein fyresetnad at konferansen vart gjennomført i 2003. Fondsstyret hev gjeve løyve til at målstemna kann gjennomførast i 2004.

Norsk Bokreidingslag L/L hev sendt inn klagemål på fondsstyret og skrivaren i fondet til Fylkesmannen i Hordaland. Desse klagemåli er heilt grunnlause og det kann vera grunnlag for å vurdera um Norsk Bokreidingslag L/L skal haldast andsvarleg for sakcostnadene som fondet hev drege på seg i samband med desse klagemåli.

Det er ikkje gjort avsetnad i høve til underskotsgarantiane, uppmodingi um pengar frå Norsk Bokreidingslag, og fondet sitt moglege krav på skadebot frå Norsk Bokreidingslag. Når ein

vurderar desse upp i mot det at mange av underpostane under "kravsmenner" er utaldra – endrar det ikkje på totalbilæte av den økonomiske statusen til fondet per 31. desember 2003, slik det vert presentera i årsrekneskapen.

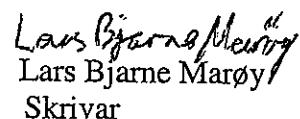
Bruttoeiga per 31. desember 2003 var på kr. 2 430 804,10. Det var innskot i DnB på kr. 123 391,32 og obligasjonar bokførde til kr. 2 277 907,15. Skuldmennene var på kr. 29 505,63.

Sum kravsmenner (skuld) per 31. desember 2003 var på kr. 88 900,00. Denne summen er ikkje utreidde løyvingar på kr. 72 500,00, andre kravsmenner på kr. 13 400,00 og avsetnad ettersyn på kr. 3 000,00.

Eigenmidelen er per 31. desember 2003 på kr. 2 341 904,10 mot kr. 2 458 729,36 i 2002. Denne er bokførd som innskoten grunnstol på kr. 600 000,00 og med samla årlege avsetnader til hovudstolen på 1 630 000,00 kr. – er hovudstol på kr. 2 230 000,00. Hovudstolen er urørleg. Utelingsfond, som er fondsstyret frie midlar, er per 31. desember 2003 på kr. 111 904,10.

Dag Hagen Berg,
Formann

Lars Bjarne Marøy
Lars Bjarne Marøy
Skrivar

Mona Stormark
Nestformann

Bjørn Tormod Ringdal
styresmann

Arne Skjerven
styresmann

Halldor O. Opedals fond

for norsk målreising og måldyrking

Org.nr.: 977 152 836

Postboks 919 – Sentrum

5808 BERGEN

Oslo, 9. januar 2003.

Til:

Fylkesmann Svein Alsaker
Postboks 7310
5020 BERGEN

KLAGE TIL FYLKESMANNEN PÅ HALLDOR O. OPEDALS FOND FOR NORSK MÅLREISING OG MÅLDYRKING FRÅ NORSK BOKREIDINGSLAG L/L, JFR. BREV DAGSETT 12. DESEMBER 2002.

Eg syner til kopi av ein klage som Norsk Bokreidingslag L/L sende til Fylkesmannen på oss, dagsett 12. desember 2002.

Klaga gjeld at Norsk Bokreidingslag meiner dei hev rett på two pengeløyvingar frå Halldor O. Opedals fond. Fondsstyret meiner at det gjeld ei forelda bokløyving og eit løyvingsvedtak som bygde på fyresetnader som Norsk Bokreidingslag ikkje hev innfridd og soleis ikkje kann gjera krav på. Dessutan meiner Norsk Bokreidingslag at fondsstyret hev vore eigenrådig og selektiv styring av fonnet av di fondsstyret hev fylgt fyresegnene til fonnet og nekta å kalla inn personar som er eldre enn 75 år.

1 Kritikkverdige tilhøve ved Norsk Bokreidingslag og Opedalsfondet fyre år 200

Frøydis Lehmann hev vore medlem i styret i Norsk Bokreidingslag L/L i mange år. Me vil òg nemna at Frøydis Lehmann òg var styresmann i Opedalsfondet i mange år fram til våren 2000. I dessa åri ho var medlem i begge styri var ho med på å løyva store sumar frå Opedalsfondet til Bokreidingslaget, i strid med stiftingslogi. Det same var tilfelle for den tidlegare forretningsføraren vår, som fram til 2000 var forretningsførar i Bokreidingslaget. Eg kann ikkje sjå at Frøydis Lehmann på noko vis kjem inn på detta umstendet.

Me vil òg få peika på at fondsstyret gjennom forretningsføraren lånte ut pengar utan dokumentasjon på lånet. Me vil òg få peika på at fondsstyret let vera å senda årsuppgjerd til Fylkesmannen og til einskildlag i ei årrekka.

På bakgrunn av den lovstridige styringi av Opedalsfondet fyre 2000 tykkjer me det er grunn til å spryja seg um motivi for å kritisera det noverande fondsstyret. Me vil svara på nokre av dei meir detaljerte grunngjevingane for skuldingane etter som dei er nemnde i brevet frå Frøydis Lehmann:

2 Skulding um at formannen og skrivaren i Opedalsfondet sette seg opp mot styret i Bokreidingslaget

Vestlandske Mållag er hovudaksjonær i Norsk Bokreidingslag. Hovudaksjonären hadde ikkje frå 1994 til 2001 noko år motteke formell innkalling og berre undantaksvis og tilfeldig hadde formannen vorte klår yver at det skulde vera årsmøte. På bakgrunn av dette reagerte formannen i Vestlandske Mållag på at det heller ikkje i år 2000 vart kalla inn til årsmøte. Han sende brev til formannen i Norsk Bokreidingslag, Jon Askeland og kravde å få tilsendt årsuppgjerd og luteigarbok. I 2001 fekk formannen i Vestlandske Mållag ei telefonuppringjing frå formannen i Norsk Bokreidingslag med munnleg informasjon um møte i Bokreidingslaget.

Formannen kalla på stutt varsel inn til styremøte i Vestlandske Mållag. Styret vedtok at formannen skulde ha fullmakt til å møta på årsmøtet. Formannen og aksjonær Liland møtte. Til dette årsmøtet var det berre styremennene som var kalla inn i samsvar med fyleregnene i aksjeloven, jfr. § xx. Aksjonær Liland var møteskrivar.

Etter at formannen og aksjonær Liland la fram ei lista yver dei broti på Aksjelovi som låg fyre med den manglande innkallingi vart møtet avslutta etter eit ordskifte. Det skal òg leggjast til at berre var styremedlemene utanum formannen i Vestlandske Mållag og aksjonær Liland som møtte på detta årsmøtet. Det vart kravt at Norsk Bokreidingslag skulde kalla inn til nytt årsmøte der aksjonærane med kjend adressa vart tilskrivne.

Me ikkje sjå noko urimeleg i at ein hovudaksjonær i eit forlag gjer krav på at aksjonærane i laget skal kallast inn. Det segjer vel heller meir um styret enn det segjer um aksjonæren.

2.1 Årsmøtet i Norsk Bokreidingslag i september

"... og på årsmøti 2001 møtte Hagen Berg og Marøy med fullmakter frå dei store luteigarane, fullmakter som dei nyttar til å setja seg opp mot styret i forlaget og ynskjer til fleirtalet på det umframe årsmøtet (dei små luteigarane i laget)."

Formannen i Opedalsfondet årsmøtet i september 13. september 2001 med fullmakt frå Ivar Aasen-sambandet. Han kom, etter serskild uppmoding frå Ivar Aasen-sambandet, med ein merknad til årsmeldingi frå styret um at årsmøti dei siste åri ikkje var halde i samsvar med lovverket, jfr. aksjelogi § xxx og at styrevali på desse årsmøti ikkje var lovlege. Merknaden vart samrøystes lagt ved møteboki. Eg hadde ikkje andre "mistillitsframlegg" av noko slag. Eg hadde fyre møtet send styre sume spørsmål um rekneskapen, men kann ikkje sjå at det i form og innhald var mistillitsframlegg. Det skal òg nemnast at alle vali på årsmøtet var samrøystes, utanum valet av Frøydis Lehmann som siste styremann. Det kom motframlegg til å velja henne frå målsmannen, Ludvik Jerdal, som Vestmannalaget v/Jon Askeland hadde oppnemnt. Framlegget lydde på ein annan medlem i styret i Vestmannalaget. Eg vil her nemna at styreformann Jon Askeland og dei andre styremennene som alt var valde sette fram kabinettspursmål og sagde at um ikkje Føyrdis Lehmann vart vald vilde dei trekkja seg alle saman. Motframlegget frå Ludvik Jerdal fall med knapt fleirtal.

3 Påstand um at Berg kom med lovnad um pengar til Norsk Bokreidingslag på årsmøtet.

Frøydis Lehmann hevdar at formannen i Opedalsfondet kom med lovnad um pengar på årsmøtet.

"På same møte (årsmøtet, min merknad) kunde han upplysa at Halldor O. Opedals fond i august hadde løyvd kr. 50.000,- til Norsk Målsoga i tillegg til summen på kr. 65.000,- som det førre styret i Opedalsfondet hadde løyvd til det same boktiltaket."

Eg nemnde på årsmøtet, etter ei beinveges uppmoding frå Leidulv Hundvin, millom anna at fondsstyret det årlege styremøtet i fondet den 4. august s.å. hadde gjeve eit lån på 50.000,00 til utgjevingi i boki, og at Bokreidingslaget vilde få eit formelt brev um saki. Eg ynskte ikkje på ei årsmøte i Norsk Bokreidingslag L/L, der eg møtte som målsmann frå Ivar Aasen-sambandet å ganga nærrare inn på arbeidet i fondsstyret.

Lehmann skriv "... i tillegg til summen på kr. 65.000,00 som det førre styret i Opedalsfondet hadde løyvd til det same boktiltaket.". Eg meiner me her er inne på eit anna forvitneleg umstende. "Norsk Målsoga" fekk i 1998 denna løyvingi frå Opedalsfondet. Det forvitnelege her er ugildskapen til mange av dei medverkande til denna løyvingi og den rettslege statusen detta vedtaket av den grunnen hev. Frøydis Lehmann som var med på detta fondsstyremøtet var styrelem både i Bokreidingslaget og Opedalsfondet. Den same ugildskapen gjer seg gjeldande i høve til forretningsføraren til fondet på den tidi. Han var òg forretningsførar i Bokreidingslaget.

(Leidulv Hundvin som var styrelem og medverka til denna løyvingi var på det tidspunktet styreformann i Vestmannalaget ein av dei største luteigarene i Bokreidingslaget (Vestmannalaget). Som ein ser var two av dei medverkande til vedtaket i fondsstyret klårt ugilde og ein annan burde ha bede seg friteken på grunn av nærskap til mottakaren av løyvingi.)

4 Kontakt millom NorskBokreidingslag og Opedalsfondet 27 september 2001

"Då formannen i Bokreidingslaget (Jon Askeland, min merknad) seinare bad um ei skriftleg stadfesting av løyvingi, vart han først vist til skrivaren i fondet, Lars Bjarne Marøy. Men frå Marøy kom det ikkje brev um løyvingi og etter flerie purringar sende Hagen Berg ei stadfesting pr faks um tilskoti til Norsk Målsoga."

Årsmøtet som eg nemnde løyvingi vart halde 13. september 2001, og eg sende stadfestinga den 27. september 2001. Det er underleg at Bokreidingslaget i ein 14-dagarsbolk skulde ha sendt fleire purringar. Eg hev ikkje sett meir enn ein fyrespurnad fyre styreformannen Jon Askeland ringde styreformannen i Opedalsfondet på arbeid og sagde at han laut ha ei stadfesting på løyvingi straks og innan slutten på arbeidsdagen. Det einaste brevet me hadde fenge fyre denne upprikingi var ein epost av 17. september. Brevet var sendt til skrivaren på epost, og det utdraget som vedkjem saki vår lyder:

"...Etter årsmøtet i Bokreidingslaget fekk eg vita av Dag Hagen Berg at det er gjeve ei ny løyving frå Opedalsfondet til Norsk Målsoga. Han sa at det var du som skulde senda oss skriftleg melding um dette vedtaket. Sidan det no hastar med å gjeva prenteverket grønt ljós for arbeidet, torer eg be um at du snarast sender oss eit brev um dette vedtaket. Sameleis minner eg og um honnørprisen på kr 20.000 til far min, Alv Askeland, som han ynskjer at

Bokreidingslaget skal få direkte - som fullfinansiering av boki um Folkesuvereniteten, Stortinget og Grunnlovi. Eg vonar at denne summen kan yverførast til Norsk Bokreidingslag med det fyrste: til postgiro: 0809 3918844... ”

Skrivaren vitra formannen um denne eposten, men brevet til Norsk Bokreidingslag let seg ikkje gjera ferdig so fort som ynskjeleg. Den 27. september fekk styreformannen ein faks som lydde i heilskap:

”Eg minner um at det no hastar med å få ei skriftleg stadfesting av vedtaket i Opedalsfondet um løyving til Norsk Målsoga. Eg vonar du kann få sendt dette seinast i dag – og at me kann få ein kopi pr telefaks: 55-320356.”

I telefonsamtalen millom styreformannen i fondet og Jon Askeland kom Askeland med fleire skuldingar um sein saksgang frå skrivaren vår både i høve til arbeidet hans i fondsstyret og elles serlegt i Vestmannen, som er meldingsbladet til Vestmannalaget der Jon Askeland òg var styreformann. Styreformannen spurde òg kvifor det hasta slik, men fekk til svar at dei skulda ha hatt svar mykje tidlegare. Me vil leggja til at i slike løyvingar, som er sopass store ynskjer i alle høve me at uppritet skal vera godkjend av alle styrelmene fyre me sender stadfesting til mottakaren. Detta for å tryggja at det ikkje er mistydingar internt i fondsstyret, jfr. krav um forsvarleg saksgang.

Styreformannen tek på seg skuldi for at Jon Askeland vart synt til skrivaren vår, då han vende seg til fondsstyret. Det var semje um at styreformannen skulde skriva eit utkast til svarbrev. Styreformannen hugsar ikkje konteksten som var då han gav melding um at Jon Akseland skulde venda seg til Marøy. Hovudgrunnen til at han skulde svara var at fondsstyret ynskte ei klår og juridisk formulering, ikkje at Marøy kjende seg nært knytt til Bokreidingslaget.

5 Vilkår for løyvingi av 4. august 2001

4. august 2001 slo Halldor O. Opedals fond fast følgjande :

Det var ikkje send finanseringsplan for Norsk målsoga ved søknaden. Fondet kunde soleis ikkje vita kor god inndekning målsoga kunde få. Studnaden til målsoga er difor i fyrste umgang gjort som lån. Dette av di fondet ikkje ynskjer å vera med på å yverfinansiera Norsk Målsoga.

Vert bokprosjektet ikkje yverfinansiert vert studnaden gjort um til ei løyving. Av di Norsk Bokreidingslag hev låk økonomi, skal studnaden tryggjast gjenom handpant i den ferdigprenta boki. Då vil ikkje kreditorane kunna kverrsetja boklageret av dei utgjevene bøkene.

Fær ikkje Norsk Bokreidingslag vyerskot på salet av boki, vert lånet ettergjeve med 1/3 kvart år, rekna frå året etter at boki vart lagd ut for sal til ålmenta. Dei nærare skilordi for lånet fær formannen fullmakt til å greida med.

Desse pengane kjem i tillegg til dei 65 000 kronone som fondet alt hev løyvt til Norsk målsoga. Ein fyresetnad for å halda uppe den tidlegare løyvingi (på kronor 65 000,-) og lånet, er at løyvingi til boki um folkesuvereniteten som vart gjeve i 1996 til Alv Askeland fell burt.

Frøydis Lehmann skriv:

"Det undra oss at det skulle stilast serlege vilkår til utgjeving av ei bok som Norsk Målsoga, so også Hagen Berg og Marøy tidlegare hev ivar for å få ut, men me godtok seks av dei sju serskilde vilkåri."

Me hev ikkje motteke nokor stadfesting på at Bokreidingslaget hev gjort oss kjend med at dei hev godteke seks av vilkåri våre. Det er eit stort problem at Bokreidingslaget ikkje hev svara oss på dei konkrete spørsmåli som me hev send til dåverande styreformann Jon Askeland både i 2001 og 2002. Norsk Bokreidingslag hev ikkje gjeve attendemelding um vilkåri som fondsstyret sette den 4. august 2001.

"Det sjunde kunde ikkje Bokreidingslaget godta, for det gjaldt å gjeva avkall på ei løyving som ikkje var til forlaget, men til Alv Askeland personleg."

6 Bokløyvingi til Alv Askeland

Det er underlegt at ikkje Bokreidingslaget vedkjener seg at denna løyvingi er stroki. På det siste styremøtet i fyrra styrebolk (1996-2000), den 8. april 2000 møtte noverande styreformann som observatør. Der gjekk me millom anna gjennom rekneskapen for 1999. Her fortalte forretningsføraren i fondet, som òg var forretningsførar i Bokreidingslaget, at løyvingi til *Folkesuvereniteten, Stortinget og Grunnlovi* var yverførd til Bokreidingslaget. Alt på møte i fondsstyret i 1998/99 vart det nemnd at sidan Alv Askeland hadde gjeve heidersprisen sin til Norsk Bokreidingslaget L/L var det ikkje trong å gjeva løyvingi til Norsk Bokreidingslag. Løyvingi er heller ikkje etterspurd av Norsk Bokreidingslag.

Me hev tidlegare peika på at mange av dei umbodsmennene i fondsleidningi som ikkje burde ha teke del i fyrehavingi og avgjerdi um å løyva 65 000, kr. til Norsk Målsoga og bokløyvingi av 1996. Det som likevel er kjernekjøpet i høve til løyvingi til *Folkesuvereniteten, Stortinget og Grunnlovi* er at løyvingi vart gjevi på møtet i fondsstyret den 12. mars 1996. Vedtaket var gjort kjend for Alv Askeland rett etter av Hans Sørbø. Alv Askeland svara at løyvingi skulde yverførast til Norsk Bokreidingslag L/L.

Boki vart eit år seinare utgjevi i 1997, og midlane kunde soleides ha vore innkravde anten av Alv Askeland eller av Norsk Bokreidingslag L/L. Løyvingi vart ikkje yverførd korkje til Alv Askeland eller til Norsk Bokreidingslag L/L i tidi fram til det noverande styret tok yver våren 2000. Det hev undra oss mykje at dei ikkje hadde vore fremja noko krav, all den tid forretningsføraren i fondet òg var forretningsførar i Norsk Bokreidingslag og Frøydis Lehmann sat i både styri. Styreformannen i Opedalsfondet hev ved fleire høve etterlyst grunnen til at løyvingi ikkje vart yverførd. Norsk Bokreidingslag L/L hadde då som no dårlig økonomi og likviditet. Frøydis Lehmann er inne på desse spørsmåli i brevet, av di ho skriv:

"Det finst ikkje grunnlag for å hevda at det tidlegare styret i Opedalsfondet meinte denne løyvingi kunde tilbakeførast til fondet, slik det vert gjeve inntrykk av i eit brev frå Hagen Berg."

Ingen hev svara meg, korkje Frøydis Lehmann som sat i det tidlegare fondsstyret som gjorde vedtaket eller forretningsføraren. Eg hellar meir og meir i retning av at det er rett det som Lars Bjarne Marøy hev sagt heile tidi at fondsstyret alt i 1998/99 i realiteten rekna løyvingi som attendeført til fondsmidlen, og at ho soleides ikkje skulde yverførast til korkje Alv Askeland eller Norsk Bokreidingslag L/L.

Det er klårt at korkje Alv Askeland eller Norsk Bokreidingslag L/L kravde løyvingi til *Folkesuvereniteten, Stortinget og Grunnlovi* yverført til seg fyre 2001. Yver fem år etter løyvingi var gjort. Bokløyvingi som er eit pengekrav, jfr. foreldringslogi § 1.1., kunde ha vore utreidd då boki kom ut i 1997, jfr. foreldringslogi § 3.1. Dimed er det gjenge yver tri år frå boki kom ut til at det kome krav um utreiding av henne og fresten, jfr. foreldringslogi § 2, er broten.

Me vil sitera foreldringsfyresegnene, jfr. lov av 18. mai 1979 nr. 18, som me hev synt til:

§ 1.1. Fordring på penger eller andre ytelsjer foreldes etter grelene i denne lov når ikke annet er lovbestemt.

§ 2. Den alminnelig foreldelsesfrist er 3 år.

§ 3.1. Foreldelsesfristen regnes fra den dag da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve å få oppfyllelse.

Kravet var difor foreldra etter foreldringslogi då fondsstyret den 4. august 2001 sette krav um aksept av burtfallet av bokløyvingii, for å fornya løyvingi på kr. 65.000,00 frå 1998 til *Norsk Målsoga* og til å gjeva lån på 50.000,00. Eg vil òg leggja til at den løyvingi som vart gjevi i 1998 var det òg knytt vilkår til som Norsk bokredingslag L/L ikkje hev innfridd. Eg syner her til brev frå Norsk Bokreidingslag dagsett 28. februar 2001, underskrive av Jon Askeland:

"Norsk Bokreidingslag vil med dette søkja um eit nytt tilskot på kr 50.000,- til utgjeving av ei umvølt og utvida utgåva av Norsk Målsoga av Gustav Indrebø. I tillegg tote me be um å kunna disponera tidlegare tildelte midlar til dette tiltaket, sjølv um det ikkje vart råd å få til utgjeving innan utgongen av år 2000, slik det var stilt krav um."

Den fyrste løyvingi var soleides falle burt alt ved årsskiftet 2000/2001. Norsk Bokreidingslag L/L hev godteke det, jfr. det nemnde sitatet, men ynskte likevel samtykkje frå det noverande fondsstyret til å disponera yver midlane. Det vart som nemnd gjeve samtykkje til det, og Norsk Bokreidingslag L/L fekk ein attåtstudnad, både på klåre og ufråvikelege vilkår.

7 Krav um heiderspris frå Jon Askeland

Fondsstyret fekk 28. februar 2001 og 17. september krav um utreiding av heiderspris til Alv Askeland. Kravet lydde altso ikkje på at løyvingi til *Folkesuvereniteten, Stortinget og Grunnlovi* skulde utreidast (betales ut). Fondsstyret fekk krav frå Jon Askeland, styreformann i Norsk Bokreidingslag L/L, um at heidersprisen som Opedalsfondet løyvde til far hans, Alv Askeland, i 1997 skulde reidast ut. Kravet av 17. september 2001 var ein del av ein e-post til skrivaren som gjekk på fleire andre tilhøve.

Her er me komne inn på umstendet som gjorde at eit samrøystes fondsstyre valde å setja klåre og ufråvikelege vilkår i høve til alle løyingar til Norsk Bokreidingslag L/L med den noverande leidingi.

Den 28. februar 2001 fekk Lars Bjarne Marøy kravet frå Jon Askeland um at heidersprisen far hans fekk laut reidast ut. Heidersprisen, ein sjekk på kr. 20.000,00, hadde vorte levert til Alv Askeland personleg, den 10. september 1997 av den dåverande styreformannen i Opedalsfondet Hans Sørbø. Leveringi av heidersprisen, sjekken på kr. 20.000,00, skjedde på ei høgtidleg tilskiping der Jon Askeland òg var til stadar, saman med nær 30 andre personar. Det er vanskeleg for oss å skyna at ein oppegåande person som Jon Askeland skulde ha gløymt at far hans fekk sjekken under heiderspristilstellingi. Yverrekkingi av sjekken er sjølve hovudhendingi under heidersprisseremonien.

Styreformannen var ikkje på heiderspristilstellingi i 1997, og då Jon Askeland ringde han i september 2001 gjorde han det til eit poeng at fondsstyret grovt krenkte Alv Askeland, sidan det ikkje vilde etla ut heidersprissummen. Askeland la vidare til at denne bodskapen ville øydeleggja 90-årsfeiringi som far hans skulde ha i dagane rett etter samtalen. Han ynskte at styreformannen skulde syta for at far hans fekk heidersprissummen til 90-årsdagen. Styreformannen i Opedalsfondet syntte til det som var upplyst av skrivaren i fondet på styremøtet den 4. august same år at sjekken vart gjeven til far hans under heidersprisskipingi. Jon Askeland la til at han ikkje kunde hugsa detta og la til at skrivaren ikkje burde vera mitt einaste vitne sidan han ikkje hadde truverde. Formannen i fondet fortalte at etter det han visste vart heidersprissummen gjeven til far hans på denna tilskipingi. Formannen og Jon Askeland var samde um på kvar vår hand å granska umstendi. Han lova at um det var rett at heidersprisen på 20.000,00 ikkje var utetla, skulde fondsstyret sjølv sagt rydja upp i umstendi og heller ikkje hevda at løyvingi var foreldra. Han la til under samtala at han vona at Jon Askeland var viss på umstendi, av di han tykte saki ikkje kjendest god. Han samtala på ny med skrivaren i fondet rett etter samtalen med Jon Askeland. Han og skrivaren vart samde um å granska tilhøvi, men me vilde ikkje lata oss pressa til å setja i verk med ei ny utetling av ein sjekk på 20.000,00 til 90-årsdagen til Alv Askeland, sidan mykje tydde på at Alv Askeland alt hadde fenge prisen.

9 Brev frå og til Alv Askeland

Eg fekk likevel eit brev frå far hans, Alv Askeland, dagsett 27. november 2001. Brevet byrjar so:

"I 1996 fekk ei ei gledeleg melding um at Opedalsfondet hadde løyvd kr. 20.000,00 til utgjeving av boki Folkesuvereniteten, Stortinget og Grunnlovi. året etter fekk eg heiderspris frå Opedalsfondet, også den på kr. 20.000,00. Det året fekk eg ein sjekk frå fondet på 20.000,00 som eg straks yverførde til Norsk Bokreidingslag, som grav ut boki same året (1997)."

Fondsstyret stod samla bak styreformannen då han avslo alle uppmodingar um å gjeva heiderssummen på ny. Det vilde, etter vår meinung, vera å ha gjeve etter for press og eit rengt bilæte av dei faktiske hendingane. Eg legg òg til at når strategien med å fokusera på heidersprisen ikkje slo til, byrja Bokreidingslaget å koma med krav um å få løyvingi til boki utreidt.

Fondsstyret er ved mange høve skulda for å ikkje svara på spursmål og gjeva meldingar til dei som søker. Eg skal sjølvsagt vera den fyrste til å segja med leid for at fondsstyret ikkje svarar so snøgt som Bokreidingslaget ynskjer, men Frøydis Lehmann er ikkje snaudare enn at ho kjem med kritikk på spursmål som alt er svara på, jfr.

"Opedalsfondet hev heller ikkje svara på det konkrete spursmålet frå Askeland um det finst andre døme i soga åt Fondet på at løyvingar til tiltak som hev vore gjennomførte i rett tid hev vorte dregne attende i ettertid."

Eg svara Askeland alt i brev frå 7. januar 2002, som millom anna lydde slik:

"Løyvingane frå Opedalsfondet er sjølvsagt til å lita på. Fyresetnaden er at dei som fører løyvingi, gjennomfører prosjektet slik det er søkt og gjort vedtak um, og at fondsstyret fører rekneskap og melding um gjennomføringi av prosjektet. Det er òg eit vilkår at dei fremjer krav um ut pengane vert reidde ut. Det var i tidi fyre eg vart formann praktisera ein 3-årsfest for gjennomføring og innsending av rekneskap og prosjektmelding. Denna regelen er no skriftest. Denna regelen er òg i samsvar med den ålmene foreldringsregelen i lovverket.

Det er med andre ord ikkje nok at eit prosjekt vert gjennomført for at løyvingi etter 3 år ikkje skal attendeførast. Fondsstyret lyt òg få rekneskap og krav om å reida ut pengane.

Det er attendeført mange løyvingar som fondsstyret ikkje hev fenge attendemeldingar um gjennomføring og/eller rekneskap. Nokre av dessa prosjekti kann sjølvsagt vera gjennomførde, men so lenge det ikkje vert sendt inn rekneskap eller prosjektmelding, fell løyvingi burt. Når ein som søker um løyving ikkje kjenner skuldnad til å senda inn rekneskap eller prosjektmelding til fondsstyret, ser eg ingen grunn til å reida ut løyvingi til honom heller. Ein viss minimumsaktivitet lyt ein kreva frå dei som skal hava løyving frå fondet."

Me skal her nemna eg et tykkjer både spursmålsstillaren og son hans som hev skrive for far hans, kann svara vel so godt på detta spursmålet – all den tid begge hev sete i fondsstyret i mange år. Frøydis Lehmann eller far hennar hev òg sete i fondsstyret i mest alle år frå skipingi til våren 2000, og burde sjølvsagt ha hatt kjenskap til kva som var hendt tidlegare i soga åt Opedalsfondet.

10 Avsetjing til prosjekt Målsoga

Frøydis Lehmann skriv i avslutningi av brevet:

"Forlaget kann no ikkje lenger godta at illvilje frå to av målsmennene i fondet skal undergrava finansieringi av ei so viktig bok som Norsk Målsoga, ..."

Samtundes skriv ho same stad:

"Sameleis er det heilt urimeleg at Opedalsfondet no i 2002 set av kr. 115.000,- til prosjektet "Norsk Målsoga"."

Me ser at F. Lehmann nyttar umgrepet "målsmann" um styresfolket i Opedalsfondet. Målsmann er nynorskumgrepet for "representant". Det er talande for korleides dei tidlegare styremennene såg på si eiga rolle i fondsstyret. Dei var representantar for sine uppnemnarlag, og skulde fremja interessene til sine respektive lag. Detta tilhøvet hev formannen i fondet prøvt å motarbeida, då det ikkje er i samsvar med stiftingslogi. Han ser det slik at alle styremennene skal arbeida for fyremålet åt fondet, og ikkje først og fremst sine respektive lag som nemner dei upp.

Me vil òg syna til at vedtaket um å setja av kr. 115.000,00 på møtet i fondsstyret den 27. juni 2002 vart gjort nett av di Norsk Målsoga er eit viktig bokverk um norsk målsoga og avdi boki byggjer på dei faglege granskingane til ein av dei største strategane i målrørsla. Summen er sett til 115.000,00 nett av di han svarar til den summen som vart ført attende av di Norsk Bokreidingslag L/L ikkje kunde godtaka vilkåri fondsstyret sette i 2001.

Avsetnaden på kr. 115.000,00 til Norsk Målsoga stend framleides, og Norsk Bokreidingslag L/L hev sjølv sagt høve til å søkja um midlar frå denna avsetnaden.

Me syner til det fyrebilse uppritet. Me vil her nemna at fondsstyret tok ei dryfting av dei nærmere vilkåri som styreformannen, skulde stilla og vår samla strategi. Uppritet kann soleides ikkje nyttast av Norsk Bokreidingslag L/L eller andre som beinveges rettsgrunnlag for å krevja studnad.

Det fyrebilse uppritet som gjeld punktet um *Norsk Målsoga* lyder:

4 Uppfylgjungi av "Norsk Målsoga"

Skrivaren vitra um at tilhøvet til Norsk Bokreidingslag L/L var dryft med Advokatfirmaet Kluge ANS. Dryftingane hadde konkludert med fylgjande:

- *Løyvingi den 4. august 2001 lyt avtalerettslegt reknast som eit tilbod til Norsk Bokreidingslag L/L um pengestudnad – på serskilde vilkår,*
- *Norsk Bokreidingslag L/L hev i ettertid sendt brev som klårt syner at Norsk Bokreidingslag L/L ikkje hev akseptera tilbodet um løyving,*
- *Løyvingi som vart gjort den 4. august 2001 er dimed ikke rettsleg bindande for fondet, og kravi frå Norsk Bokreidingslag hev ikkje rettsleg fundament.*

Styret konstaterte at Norsk Bokreidingslag ikkje hev noko krav på den pengestudnaden som vart vedteken på styremøte 4. august 2001. Styret vedtok etter ei dryfting å slå fast

at det skal stå ei avsetjing i rekneskapen for 2001 til prosjektet "Norsk Målsoga" på kr. 115 000. Denne avsetjingi kann og Norsk Bokreidingslag søkja på um det kjem med skikkeleg attendemelding på dei vilkåri som fonget hev sett eller som vert avtala med formannen.

Det vart fremheva, i samsvar med det formannen og skrivaren hadde gjort greide for på fyrre møte, at Norsk Bokreidingslag L/L heller ikkje hadde teke serlegt umsyn til synsmåtane som både fonget og Skuleboknemndi åt Studentmållaget i Oslo hadde fremma.

Det vart millom anna nemnt at dei ikkje var teke nok umsyn til fylgjande som det var gjeve klåre meldingar um:

- *Storleiken på skrifti*
- *Talet på illustrasjonar, kart og bilæte*
- *Kapitell-inndelingi av boki*
- *Upplag*

Vedtak:

Styret slutta seg til konklusjonen etter dryftingane med advokaten.

Formannen skriv brev og vitrar um at det i rekneskapen vår sett av midlar til "Norsk Målsoga", utan at midlane er knytte til ein serskilt mottakar. Norsk Bokreidingslag L/L kann difor søkja um midlar frå denne avsetnaden, på fylgjande klåre og ufråvikelege vilkår:

1. *Fondsstyret fører tilsendt rekneskap yver kostnader og innkomor knytte til "Norsk Målsoga".*
2. *Fondsstyret fører tilsendt alle tilbod, upprit, avtalor og andre dokument som kann kasta ljós yver avgjerder i samband utgjevingi av boki.*
3. *Fondsstyret fører tilsendt alle avtaler millom Norsk Bokreidingslag og prenteverk/bokbindar, og opplysingar um kor mange bøker som er eller vil verta prenta og når.*
4. *Fondsstyret fører hove til sjølv å sjå etter eventuelle varelager av bøker.*
5. *Fondsstyret vert halde orientert um endringar undervegs.*

Um andre vil arbeida vidare med prosjektet og søkja um midlar, vil dei òg verta vurderte.

Formannen fekk fullmakt til å greida med dei nærare skilordi.

For ikkje å binda fondsstyret rettsleg i høve til Norsk Bokreidingslag L/L gjer me kjend at vedtaket er eit tilbod um å fremja ny søknad og ikkje ein lovnad. Ingen kann krevja studnad med heimel i detta styrevedtaket. Styrevedtaket er ei opning for Norsk Bokreidingslag L/L til å søkja um ny studnad slik det millom anna vart gjort i høve til vedtaket frå 1998, jfr. brev dagsett den 28. februar 2001 frå Jon Askeland. Ein eventuell søknad lyt sjølvsagt leggjast fram for fondsstyret til avgjerd. Avsetnaden er ein intern avsetnad, og um nokon ynskjer å søkja um studnad frå denna serskilde avsetnaden lyt dei gjera det snarast.

Me kann ikkje sjå at eit vedtak um å setja av yver 100.000,00 til Norsk Målsoga som er utgjevi av Norsk Bokreidingslag er å syna uvilje Norsk Bokreidingslag L/L – me vil tvert um segja at det er eit teikn på velvilje.

11 Konklusjon

Me vil til slutt segja at eg ikkje vart forundra yver brevet frå Frøydis Lehmann. Ho fremja frå talestolen på landsmøte i Noregs Mållag i ei rekkje år kraftig og personleg kritikk andsynes same namngjevne person for påstårte illgjerningar vedkomande skulde ha gjort i Norsk Språkråd. Detta trass i at F. Lehmann kvart år fekk informasjon og påpakning um at vedkomande aldri hadde vore medlem i Norsk Språkråd frå Noregs Mållag. Me hev difor teke oss bryet med å svara so grundigt som tidi no rett etter nyår gjev oss høve til.

Me hev innleidingsvis stutt lagt fram vår versjon av saki. Me tek uppatt at me meiner det dreiar seg um ei forelda pengeløyving frå 1996 og 1998 og eit løyvingsvedtak av 2001 som vart gjort under fyerestnad um aksept av ymse vilkår. Desse vilkåri vart ikkje innfridde, og Norsk Bokreidingslag hev ikkje pr. i dag uteslåande krav på pengar frå oss. Dei two personane som det vert synt til som styremenn for fondet hev nått aldersgrensa og hev etter fyeresegnene ingen krav på å møta for lagi sine. Vestmannalaget hev gjort lovleg vedtak um ny styremann, når det gjeld Norsk Måldyrkingslag vil me greida ut tilhøvet millom Norsk Måldyrkingslag og Opedalsfondet i eit anna brev.

○ Me kann difor ikkje sjå at det skulde vera grunnlag for tiltak frå Fylkesmannen si sida i denna saki. Me ottast likevel ikkje nokor gransking og skal sjølvsagt hjelpa til um det vert resultatet.

Me vil ikkje underslå at um det vert gransking, og det ikkje vert funne noko som skulde rettvisa granskingi, vil me krevja at alle kostnader fondet eller styreformannen hev havt med denna saki vert svara av Norsk Bokreidingslag.

Vyrdsam helsing
Halldor O. Opedals fond
for norsk målreising og måldyrking

- formann -

Kopi er send:

Lars Bjarne Marøy	Glomlidvegen 17	2213	KONGSVINGER
Mona Stormark	Kringsjåvegen 17	5163	LAKSEVÅG
Arne Skjerven	Ytre Hakestad	5730	ULVIK
Bjørn Tormod Ringdal	Løvåsbakken 21	5148	FYLLINGSDALEN
Ivar Aasen-sambandet	Postboks 49 - Blindern	0313	OSLO
Vestmannalaget, v/ J. Askeland	Krohnengsgt 3	5035	BERGEN
Norsk Måldyrkingslag,v/ A. Gjeraker	Postboks 6	6851	SOGNDAL
Noregs Mållag	Postboks 474 - Sentrum	0105	OSLO
Vestlandske Mållag, v/ L. B. Marøy	Glomlidvegen 17	2213	KONGSVINGER
Norsk Bokreidingslag L/L, v/ Lehmann	Nordåsvegen 183	5235	RÅDAL
Sissel-Anny Hjelmtveit	Totland	5912	SEIM
Halldor Slettebø	Blindernvegen 48	0371	OSLO
Håvard Tangen	Kvartsvegen 5	1158	OSLO
Magnus Robberstad	Bjørnemyrterrassse 12	1453	BJØRNEMYR
Torolv Hesthamar	Vines	5778	UTNE
Hans Sørbø	Møllefaret 62 B	0750	OSLO
Johan Forsmo	Ostadsvegen 79	0752	OSLO
Johan A. Schulze	Ullevålsalleen 4 C	0852	OSLO
Jostein Stokkeland	Nordlandsvegen 8	3531	KROKKLEIVA
Leivdulv Hundvin	Lillehatten 242	5148	FYLLINGSDALEN
Hallvard Bergwitz	Treskevegen 81	0681	OSLO